

BUTLETÍ OFICIAL

BISBAT DE MENORCA

Any de 2020 - Abril / Maig / Juny

BUTLLETÍ OFICIAL

BISBAT DE MENORCA

Abril / Maig / Juny 2020

Imprimeix: Gràfiques Menorca - Editorial Menorca, S.A.

Dipòsit Legal: ME-283/1992

Fotografia portada: Celebració del diumenge de Pasqua a la Catedral de Menorca,
retransmesa via youtube, 12 abril 2020. (Foto: Sebastià Taltavull)

SUMARI

ESCRITS DEL SR. BISBE..... 5

CARTA PASTORAL

- Sota el vostre empar, Mare de Déu. Carta al poble de Déu en començar el mes de maig

HOMILIES

- Diumenge de Rams a la Passió del Senyor
- Missa Crismal
- Dijous Sant
- Divendres Sant
- Vigilia pasqual
- Diumenge de Pasqua
- Mare de Déu del Toro
- San Isidre llaurador
- Ascensió del Senyor
- Domingo de Pentecostés
- Diumenge de la Santíssima Trinitat
- Corpus Christi
- Funeral per sor Joana Florit
- Missa de renovació de les promeses sacerdotals i lliurament dels sants olis
- Solemnitat de sant Joan
- Funeral per Enric Enrich

MISSATGES

- Celebrar la Pasqua del Senyor. Missatge convidant a viure la Setmana Santa
- Reflexiones en torno a la pandemia (para “Vida creixent”)
- Don gràcies per vosaltres (Memòria de Càritas)

ESCRITS SETMANALS

- Se sometió a la muerte
- Triunfó la vida
- Resucitaremos
- Id a Galilea
- Virgen de la alegría
- Caminante, camino y patria
- Vivir en el amor de Jesús
- Sereu els meus testimonis
- Con la fuerza del Espíritu
- Siguem hospitalaris
- La hospitalidad incondicional de Jesús de Nazaret
- Comunidades hospitalarias

ESCRITS EN PREMSA

- Entrevista en el Diari Menorca
- Fondo de solidaridad postcovid-19
- Joan, el profeta del desert
- La fantasía de la caridad

CARTES

- Sobre fi de curs
- Sobre el Fons de Solidaritat postcovid-19
- Sobre els dies de dol pels difunts a causa de la pandèmia del covid-19
- Sobre el pla diocesà de pastoral
- Sobre les pròximes trobades

SECRETARIA GENERAL 87

DECRETS

- Oficina diocesana para la recepción de las denuncias y acompañamiento de las víctimas. Erección y normativa
- Nombramiento miembros de la “oficina diocesana para la recepción de las denuncias y acompañamiento de las víctimas”
- Disposicions per a reprendre l’activitat pastoral durant la desescalada de les mesures restrictives en temps de pandèmia
- Disposicions per a l’activitat pastoral un vegada declarat el final de l’estat d’alarma
- Revocació del decret dispensa de l’obligació de participar en la celebració eucarística els diumenges i festes de precepte
- Estatut de la cúria diocesana de Menorca. Secció: administració diocesana

ECONOMIA DIOCESANA 109

- Estado de ingresos y gastos de la Diócesis de Menorca (Obispado y Parroquias)
- Cuenta de explotación Obispado de Menorca
- Presupuesto 2020 Obispado de Menorca

PLA DIOCESÀ DE PASTORAL	125
• Avaluació del pla pastoral diocesà 2019-2020	
• Programació pastoral curs 2020-2021	
CRÒNICA DIOCESANA	133
• La Diòcesi davant la crisi de l'pandèmia covid-19	
• Obituari: Enric Enrich Coll	
COMUNICATS DE PREMSA	137
• Oficina per a la recepció de denúncies i acompanyament de víctimes	
SANT PARE	139
• Setmana Santa en confinament: litúrgia domèstica amb la Creu i l'Evangelí	
• Missatge “urbi et orbi” en la Pasqua 2020	
• 50è Dia mundial de la Terra	
• Carta a tots els fidels per al mes de maig de 2020	
• Com Jesucrist, obligats a fugir. Missatge per a la 106 jornada mundial del migrant i del refugiat	
• Aquí estoy, mándame. Mensaje para la Jornada Mundial de las misiones 2020	
CONGREGACIÓ PER AL CLERGAT	155
• Mensaje al clero español, con motivo del día de san Juan de Ávila	
• Carta con motivo de la solemnidad del Sagrado Corazón de Jesús	
CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA	165
• Nota de la comisión ejecutiva de la CEE ante la pandemia	
• Comunicación del secretario general en nombre de la comisión ejecutiva	
• Carta de la comisión ejecutiva sobre la responsabilidad económica ante la pandemia	
• Nota de la comisión ejecutiva ante el inicio de la salida del confinamiento	

CARTA PASTORAL

SOTA EL VOSTRE EMPAR, MARE DE DÉU **Carta al poble de Déu en començar el mes de Maig** **(27 abril 2020)**

Quan comença el mes de maig, la nostra mirada es dirigeix quasi espontàniament a Maria, la mare del nostre Senyor. Maig és també el mes que celebrem a la nostra patrona, la Mare de Déu del Toro, encara que enguany no podrem pujar al seu Santuari com solem fer quan arriba la seva festa. També per a la gent de Ciutadella Maig és el mes en què la celebren amb el preciós títol “d’Auxiliadora”.

Des del començament d’aquesta pandèmia que estem patint, els cristians hem sentit la necessitat d’invocar a la mare de Jesús, perquè ens hi ajudes a viure des de l’Evangeli aquests temps, que estan resultant especialment durs. Amb aquest escrit pretenc animar-vos a viure de la mà de Maria aquesta situació i a continuar invocant-la amb confiança. Encara que no puguem peregrinar fins al seu Santuari com solem fer amb les nostres parròquies o pel nostre compte, sí que podem mirar-la i invocar-la, amb la confiança que la mare de Jesús és també la nostra mare.

Vull proposar-vos cinc mirades a Maria, que ens ajudaran a endinsar-nos en la bellesa amagada en el seu rostre i a contemplar des de la seva mirada les circumstàncies dramàtiques que vivim.

1.- Verge de l’alegria

El temps de Pasqua que estem vivint ens convida a contemplar a Maria com a dona inundada per l’alegria davant la notícia que Jesús està viu. En

una oració de la Missa es diu que el Pare va satisfer d'alegria el cor de la Verge premiant d'aquesta manera la seva fe: “*ella, que per la fe va concebre el seu Fill, per la fe va esperar la seva resurrecció*” (Prefaci Missa Verge temps de Pasqua). Maria va travessar, per descomptat, en soledat la nit del dissabte i va patir davant la mort del seu Fill, però va mantindre sempre l'esperança: “*enfortida en la fe, va veure el dia de la llum i de la vida*”. Per això, quan va succeir la resurrecció, el seu cor va quedar ple d'una alegria indescriptible, en reconèixer que el seu Fill, el seu Mestre, el seu Estimat, era viu.

Aquesta alegria de Maria no és superficial, sinó profunda i agraïda. És una alegria de l'esperit, que es manté, encara que les circumstàncies siguin adverses. Mirant a Maria aprenem a destriar quins són els goigs autèntics, que omplen el cor de l'home, i quines alegries són superficials i passatgeres, perquè mai acaben d'assaciar-nos. L'experiència de confinament ens ajuda també a destriar quins valors són els que romanen i duren per sempre. Nosaltres no aspiram a un consol temporal, sinó a les alegries eternes, a ser feliços per sempre. La fe en el Ressuscitat ens porta, com a Maria, a desitjar les alegries que no s'acaben, a aspirar als béns de dalt, on està Crist (cf. Col 3, 1).

Aquesta alegria profunda de l'esperit ens hi ajuda a afrontar les dificultats i esforços amb optimisme, amb la certesa que la soledat, el sofriment o el dolor no tenen la darrera paraula. Com tampoc la tenen la guerra, l'odi, la injustícia ni aquesta pandèmia que ens ha envaït. L'última paraula la té la vida, l'amor, l'esperança. Fins i tot enmig del dolor per tant de sofriment i del dol per cadascun dels qui ens han deixat, podem unir-nos a Maria i sentir la seva alegria perquè Crist viu i això significa que cap esforç, cap acte d'amor i de lliurament és en va. La Pasqua de Jesús ens diu que tot el bé que fem quedarà per sempre, no s'esvaeix, sinó que es projecta fins a l'eternitat.

2.- Mare de l'esperança

Unida a l'alegria hi figura l'esperança. Podem mirar a Maria com a Mare de l'esperança, contemplant com ella mai va defallir a pesar de les dificultats de la seva vida, que no van ser poques. Des de la pobresa de Betlem fins a la soledat del Gòlgota, en tot moment la Verge va mantenir la seva confiança posada en el Déu per al qual tot és possible (cf. Lc 1, 37), perquè estava segura que aquest Déu es posa sempre de part de l'home, cerca sempre el nostre bé i no donarà una pedra a qui li demana un tros de pa (cf. Lc. 11, 11).

Necessitam esperança en aquests temps difícils i per a això hem d'alçar els nostres ulls a Déu, com va fer Maria. La fe ens dona la seguretat que Ell

no es queda mai al marge del nostre dolor, sinó que s'implica, es fa solidari i ens acompanya. Quan posam l'esperança en Déu, entenem que val la pena lluitar per a construir un món nou, una nova humanitat. Mentre esperam els cels nous i la terra nova (cf. Is 67, 17; Ap 21, 1), treballam per a transformar aquest món amb la llum de l'Evangeli i la força de l'Esperit de Déu.

La pandèmia que estem patint ha fet créixer la nostra consciència que formam una única família humana i que només junts podrem respondre als mals que ens afligeixen. No podem acontentar-nos amb contemplar passivament el sofriment dels altres, sinó que tots som responsables dels altres. Si actuam units, podrem fer front a aquesta pandèmia, però també a tantes altres epidèmies que aguaiten a la humanitat: la fam, les guerres alimentades pel desig de dominar, la devastació del medi ambient, que provoca exclusió i pobresa. Es pregunta el Papa si serem capaços de canviar també el nostre estil de vida, que enfonsa a tants en la pobresa i promoure una vida més austera i humana, que possibiliti un repartiment equitatiu dels recursos. I afegeix: “no tinguem por de viure l'alternativa de la civilització de l'amor, que és una civilització de l'esperança: contra l'angoixa i la por, la tristesa i el desànim, la passivitat i el cansament” (Papa Francesc, “*Una pla per a ressuscitar*”).

3.- Consol dels afligits

Ens fa bé mirar a Maria també com a mare del Consol, que eixuga les llàgrimes dels seus fills i amb la seva tendresa sana les ferides del nostre cor. Santa Maria va estar plena del consol de Déu i, per això, quan ens apropam a ella, ens fa sentir tota la tendresa i proximitat de Déu. En quasi tots els passatges de l'Evangeli on apareix la veim preocupada pels altres: per la seva cosina Elisabet, pels nuvis de Canà, pel seu Fill Jesús, pels deixebles. Per això no en fa por acudir a ella, que és –com deim en la Salve– “*vida, dolcesa i esperança nostra*”. En el seu pit poden trobar consol tantes persones que han perdut als seus sers estimats, els qui estan patint la malaltia i també els qui lluiten cada dia per a fer front a aquesta.

Diu Sant Pau que Déu “*ens consola en qualsevol tribulació nostra fins al punt de poder consolar nosaltres als altres en qualsevol lluita, mitjançant el consol amb què nosaltres mateixos som consolats per Déu*” (2 Cor 1, 4). Quan som consolats, ens convertim en consoladors dels altres. Si ens acostam a Maria, experimentarem pau i consol en el cor, perquè la seua companyia ens dona seguretat i alè. Per això, la proclamam “*consoladora dels afligits*”. La fundadora de les monges de la Consolació, Santa Maria Rosa Molas els deia que contemplar a Maria com a gran consoladora, anima

a “*ser vosaltres mateixes consoladores de totes les misèries humanes, de la infància que viu en l’abandó, de l’adolescència òrfena, del desvalgut ancià, del malalt, del nu, del famolenc, de tots els que pateixen, de tots els que ploren*” (Novena en honor de la Consolació). Consolar és estar al costat de l’altre, ser solidari dels seus sofriments i acostar-se a ell amb dolçor oferint-li la nostra ajuda. Aquest ha de ser l’estil de vida del cristià sempre i molt especialment en aquests temps de dificultat.

Un sacerdot poeta de la nostra Diòcesi va escriure aquestes sentides línies:

*“Maria, gira a mi els teus ulls,
en aquest exili que, sense lliris,
cerca l’esplendor dels vostres pits,
cervatells vessant misericòrdia.
Dóna’m saviesa i bon senderi
en aquesta vall on les penombres
em porten per calls foscos i estrets
i desitjo el port, portell de vida.
En soledat, demanant consol,
recolzo el cap en els teus genolls.
Pecador som, prega per nosaltres”.*
(Bosco Faner, Lletanies llauretanès, p. 300)

4. Dona eucarística

Hi ha un títol que li va atorgar el sant Papa Joan Pau II i que ens ensenya a descobrir la relació entre Maria i l’Eucaristia: Maria és “dona eucarística” (Enc. Ecclesia de Eucharistia, cap. 6). Ella va acompanyar a les primeres generacions de cristians quan celebraven units “la fracció del pa” (Fets 2, 42) i ens ensenya a acollir i viure aquest misteri de l’Eucaristia.

Nosaltres portam més d’un mes sense poder alimentar-nos amb el cos eucarístic del Senyor i sentim fam del “*pa de vida*” que sustenta la nostra vida espiritual. S’està fent molt dur i, per això, esperam amb ànsia que passi aquesta situació per a poder celebrar de nou junts l’Eucaristia i gaudir de la presència del Ressuscitat. Però, en aquesta espera, podem mirar a Maria i aprendre a ser nosaltres persones eucarístiques.

Com va explicar Joan Pau II, la relació de Maria amb l’Eucaristia és, sobretot interior. “*Maria és dona eucarística en tota la seua vida*” (n. 53). Podem resumir la seva actitud interior en tres paraules: acollir, unir-se i viure. Maria ens ensenya, en primer lloc, a acollir en la fe el misteri de Déu, a dir “*Amén*” a Déu. Amb el seu “*fiat*” va fer possible l’encarnació del

Fill de Déu, el mateix que es fa present en l'Eucaristia i que és, com canta l'himne, "*verum corpus natum de Maria virgine*", "*cos vertader, nascut de la verge Maria*". La fe de Maria ens ensenya a acollir en el cor el misteri eucarístic i a reconèixer la presència del Fill de Déu en els signes del pa i del vi.

La Mare de Déu va ser persona eucarística també perquè va associar tota la seva vida al sacrifici de Crist, del qual l'Eucaristia és memorial. Allí en el Calvari, Maria es va mantindre dempeus (Jn 19, 25) i va associar el seu cor de mare al sacrifici del seu Fill (cf. LG 58), ensenyant-nos a unir també nosaltres a Crist tots els nostres esforços per viure l'Evangelí, els nostres sacrificis i treballs per servir als altres i estimar-los com Ell ens va estimar.

En tercer lloc, ser persona eucarística és viure en actitud d'acció de gràcies (això significa la paraula grega "*Eucaristia*"). Tota la vida de Maria va ser un cant de lloança al Pare, del qual proclama la seva grandesa i al qual lloa pel do de Jesús i per les obres que en ella ha realitzat (cf. Lc 1, 46-56). També nosaltres podem viure així tots els fets de la nostra vida, confiats en l'amor del Pare, segurs que Déu no abandona mai al seu poble, està sempre al seu costat, i molt especialment en els moments en què el dolor es fa present.

Per això, encara que no puguem rebre el pa eucarístic, sí que podem mirar a Maria i aprendre a ser persones eucarístiques: homes i dones que viuen de la fe, que uneixen la seva vida al lliurament de Crist i que tenen actitud agraïda respecte de Déu i dels altres. Al mateix temps, esperam el moment de tornar a participar en l'Eucaristia. Mirar la Missa en la televisió o en la pantalla de l'ordinador només pot ser una cosa excepcional. Els creients necessitam compartir la fe, celebrar junts la presència de Jesús en l'Eucaristia i alimentar-nos amb el seu Cos i Sang.

5.- Mare de misericòrdia

L'última clau per a mirar a Maria és contemplar-la com a dona plena de la misericòrdia de Déu. Ella fou "*plena de gràcia*" (Lc 1, 28) i va ser omplerta de l'amor del Pare des del començament de la seva vida. Per això canta amb tot el seu ésser la misericòrdia de Déu (cf. Lc 2, 50). A més, Maria va participar de manera singular de l'Evangelí de la misericòrdia, quan va donar a llum al seu Fill, quan va contemplar la seva proximitat als pobres i pecadors i, sobretot, quan li va acompanyar al peu de la creu, lloc de revelació de la misericòrdia de Déu.

Ella ens ensenya a acostar-nos a la misericòrdia del Pare per tal d'experimentar el seu amor en tot moment, la seva entranyable misericòrdia.

Aquesta experiència ens condueix, com va fer amb Maria, a ser també nosaltres homes i dones plens de misericòrdia i compassió. Maria ens ensenya el camí per a passar de la indiferència a la misericòrdia. Ens adverteixen els experts que amb el final del confinament començarà una crisi econòmica sense precedents, que generarà molt dolor, pobresa i exclusió. No deixem de mirar el cor misericordiós de Maria per a aprendre –com ella- a estar atent a les necessitats de tots i a respondre amb generositat. No podem conformar-nos amb les situacions de pobresa i exclusió sinó que hem de plantar-los cara i posar totes les nostres forces per a créixer en la solidaritat i estar prop dels més vulnerables.

Maria és també intercessora. El seu cor no deixa d'estimar a tots. Igual que va fer en Canà, ella continua presentant davant el seu Fill les necessitats dels homes. Sota el seu empar s'acull el nostre poble, confiant en el seu cor matern. Aquí teniu als vostres fills, Mare, que es refugien sota el vostre mantell en aquests temps de prova!

6.- Sota l'empar de Maria

En començar el mes de maig us vull convidar a mirar a Maria i a posar tota la nostra vida sota la seva protecció maternal. Ella acompanya sempre al seu poble, però molt especialment en aquests temps durs. En aquests dies, hem de cercar i trobar un temps per a dirigir una senzilla pregària des del cor o per a resar el Rosari o alguna de les precioses oracions que vam aprendre de petits. Potser podem fer-ho davant una imatge que tinguem a casa o davant una estampa, encara que això no és indispensable. Presentem a Maria la nostra pregària i fixem-nos en ella, perquè ens ensenyi a ser persones alegres, plenes d'esperança, que porten el consol de Déu, viuen en acció de gràcies i són misericordioses, fins i tot enmig de les dificultats.

Per a concloure, us deix el text de dues pregàries molt polides, que el Papa Francesc ha compost per a resar especialment durant aquest mes de Maig al final del Sant Rosari, la bellesa del qual ens anima a redescobrir:

Oració 1

Oh Maria, Vós resplendiu sempre en el nostre camí com un signe de salvació i esperança. A Vós ens encomanam, Salut dels malalts, que al peu de la creu vareu esser associada al dolor de Jesús, mantenint ferma la vostra fe.

Vós, Salvació de tots els pobles, sabeu el que necessitam i estem segurs que ho concedireu perquè, com en Canà de Galilea, tornin l'alegria i la festa després d'aquesta prova.

Ajudau-nos, Mare de l'Amor Diví, a conformar-nos a la voluntat del Pare i fer el que Jesús ens dirà, Ell que va prendre el nostre sofriment sobre si mateix i es va carregar dels nostres dolors per a guiar-nos a través de la creu, a l'alegria de la resurrecció. Amén.

Sota el vostre mantell ens emparam, Santa Mare de Déu; escolteu les nostres pregàries en tota necessitat i apartau-nos sempre dels perills, Verge, gloriosa i beneïda.

Oració 2

“Sota el vostre mantell ens emparam, Santa Mare de Déu”.

En la dramàtica situació actual, plena de sofriments i angoixes que oprimeixen al món sencer, acudim a Vós, Mare de Déu i Mare nostra, i cercam refugi sota la vostra protecció.

Oh Mare de Déu, girau vers nosaltres els vostres ulls misericordiosos en aquesta pandèmia de coronavirus, i consolau als que es troben confosos i ploren per la pèrdua dels seus essers estimats, a vegades sepultats d'una manera que fa mal a l'ànima. Sosteniu a aquells que estan angoixats perquè, per a evitar el contagi, no poden estar prop de les persones malaltes. Infoneu confiança als qui viuen en el temor d'un futur incert i de les conseqüències en l'economia i en el treball.

Mare de Déu i Mare nostra, implorau al Pare de misericòrdia que aquesta dura prova acabi i que tornem a trobar un horitzó d'esperança i de pau. Com en Canà, intercediu davant el vostre Fill Diví, demanant-li que consoli a les famílies dels malalts i de les víctimes, i que obri els seus cors a l'esperança.

Protegiu als metges, als infermers, al personal sanitari, als voluntaris que en aquest període d'emergència combaten en primera línia i arriquen les seves vides per a salvar altres vides. Acompanyau el seu heroic esforç i concediu-los força, bondat i salut.

Quedau-vos al costat dels qui assisteixen, nit i dia, als malalts, i als sacerdots que, amb sol·licitud pastoral i compromís evangèlic, tracten d'ajudar i sostenir a tots.

Verge Santa, il·luminau les ments dels homes i dones de ciència, perquè trobin les solucions adequades i es venci aquest virus.

Assistiu als caps de les nacions, perquè actuïn amb saviesa, diligència i generositat, socorrent als que manquen del necessari per a viure, planificant solucions socials i econòmiques de llarg abast i amb un esperit de solidaritat.

Santa Maria, tocau les consciències perquè les grans sumes de diners utilitzades en la incrementació i en el perfeccionament d'armaments siguin destinades a promoure estudis adequats per a la prevenció de futures catàstrofes similars.

Mare amantíssima, feis créixer en el món el sentit de pertinença a una única i gran família, prenent consciència del vincle que ens uneix a tots, perquè, amb un esperit fratern i solidari, sortim en ajuda de les nombroses formes de pobresa i situacions de misèria. Animau la fermesa en la fe, la perseverança en el servei i la constància en l'oració.

Oh Maria, Consol dels afligits, abraçau a tots els vostres fills atri-bolats, feis que Déu ens alliberi amb la seua mà poderosa d'aquesta terrible epidèmia i que la vida pugui reprendre el seu curs normal amb serenitat.

Ens encomanem a Vós, que brillau en el nostre camí com a signe de salvació i d'esperança. Oh clementíssima, oh piadosa, oh dolça Mare de Déu! Amén.

Units en l'oració davant la Mare de Déu, rebeu la meua salutació fraterna,

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

HOMILIES

DIUMENGE DE RAMS A LA PASSIÓ DEL SENYOR (Catedral de Menorca, 5 d'abril de 2020)

Amb aquesta celebració iniciam la Setmana Santa, temps en que viurem els fets més importants de la nostra fe: la mort i resurrecció de Jesús. Aquest any les nostres celebracions tindran un to particular, perquè la pandèmia que vivim ens obliga a romandre a les nostres cases i evitar aglomeracions. En arribar aquests dies, trobam a faltar poder celebrar junts la nostra fe i, també, sortir acompanyant els passos en les processons, portant als nostres carrers allò que vivim en els nostres temples. Això ens exigirà estar molt atents, per viure amb intensitat aquests dies sants. Serà necessari rompre la monotonia a la què ens hem acostumat durant el mes que portam reclosos

a les nostres cases, per disposar d'un temps més prolongat de pregària, d'escolta de la Paraula i de reflexió. Encara enmig d'aquesta situació extraordinària podem viure la nostra fe en Jesucrist mort i ressuscitat.

Acollir Crist

En aquest diumenge de Rams no hem pogut sortir als nostres carrers amb les palmes, per aclamar Jesucrist com el Messies, Fill de David. Però sí que podem realitzar el que aquest gest significa, que és donar la benvinguda a Crist en la nostra vida. Portar a les mans unes palmes i rams d'olivera, és només un símbol que expressa el nostre desig d'acollir-lo de veritat entre nosaltres. Per això, des del més profund del nostre cor, unim avui les nostres veus a les dels fillets hebreus per cridar: "Beneït el qui ve en nom del Senyor!" Beneït sigueu, Jesús; sigueu benvingut a les nostres vides, ompliu-nos amb la vostra benedicció, la vostra misericòrdia i la vostra pau. Li diem també que ens ajudi a viure la nostra fe en Ell, perquè les nostres obres posin de manifest que és veritat que li hem acollit a la nostra vida.

"Tots el van abandonar"

La lectura de la passió, que acabam d'escoltar, ens adverteix el perill de quedar-nos només en paraules, com aquella multitud que el va aclamar com a Messies diumenge i que el divendres sant li va girar l'esquena.

L'evangelista Mateu, en la narració que hem escoltat, subratlla en el seu relat que en arribar els moments difícils, també els deixebles van abandonant un darrere l'altre el Mestre. Hi ha unes paraules que m'impresionen sempre que les escolt. Diu Sant Mateu: "Tots el van abandonar i van fugir" (v. 56). Per descomptat, el va abandonar Judes, que el va traïr, però també Pere, en qui Jesús confiava, i tots els altres. En el moment de lliurar la seva vida, només unes dones valentes romanen allà, mirant de lluny el que succeeix.

"Tots el van abandonar". Aquesta frase ens obliga a preguntar-nos si de veritat acollim Crist en la nostra vida i si estem disposats a seguir-lo també en els moments de dolor, la contradicció i la dificultat. Seguir Crist significa assumir la creu, el servei a tots i l'amor als últims. Hem de reconèixer amb vergonya que fàcilment ens rendim davant les dificultats, que defugim seguir-lo quan es dirigeix al Calvari. I hem de demanar-li fortalesa per aclamar-lo i acollir-lo sempre, en tot lloc i en tot moment de les nostres vides, també en aquests moments de dificultat que esteim vivint.

Per què m'has abandonat

Però l'abandonament per part dels deixebles no és res comparat amb la sensació que viu Jesús quan està clavat a la creu i, davant el dolor insuportable, se sent abandonat també pel Pare. Hem escoltat en el relat de la passió segons sant Mateu que les últimes paraules de Jesús són: “Déu meu, Déu meu, per què m’heu abandonat?”. Jesús va pujar a l’arbre de la creu -diu la carta de Pere- “carregat amb els nostres pecats” (2, 21). I amb molta gosadia diu sant Pau: “Al qui no havia experimentat el pecat, Déu, per nosaltres, li va carregar el pecat” (2Co 5, 21). Jesús a la creu sent tot el pecat de l’home i la solitud i llunyania del Pare.

Al mateix temps, Jesús viu aquesta passió amb esperança. A dalt la creu la creu, Jesús recita el salm 21 -que hem proclamat també nosaltres avui- en què s’expressa tota l’angoixa i desesperació davant la mort però al mateix temps la viu amb esperança: “Vós, Senyor, no us allunyeu; força meva, veniu de presa a defensar-me” (v. 20). En el moment de l’abandonament, Jesús continua confiant en el Pare i des del seu dolor i aflicció li invoca com a salvador.

Pens que en aquests dies moltes persones s’han sentit també soles i, potser, abandonades. El dolorós aïllament al que ens condemna el virus provoca aquesta sensació tant a les persones malaltes com a les seves famílies. I no pocs s’han sentit abandonats de Déu i han clamat a Ell en el seu dolor. Jesús crucificat ens ensenya a confiar en el Pare en tot moment i a invocar-lo amb la seguretat que Ell no es queda al marge sinó que s’implica en el nostre dolor i desgràcia.

Anam a començar la Setmana Santa. És temps d’acompanyar Jesucrist que entra a Jerusalem, que seu a la taula, que camina cap al Calvari i que espera el matí de Pasqua. No deixem tot sol a Crist durant aquesta Setmana Santa. Vetllem al costat d’Ell i no ho abandonem. Estic segur que, si ho feim així, Ell ens omplirà amb la seva pau i amb el seu amor.

MISSA CRISMAL (Catedral de Menorca, 8 d’abril de 2020)

Esteim celebrant un dels actes més emotius de la setmana santa, que és la Missa crismal, en què quedarà consagrat el crisma i beneïts els olis amb els que farem arribar als homes la salvació que ve de Jesucrist. Però aquest any la nostra celebració és molt singular perquè, per protegir un bé superior com

és la vida humana, ens hem vist obligats a celebrar sense poble el culte al nostre Déu. He de començar dient-vos que us trob a faltar a tots, sobretot a vosaltres, sacerdots. Dimecres Sant era un dia molt especial per a nosaltres, perquè ens brindava l'ocasió de conviure, compartir i celebrar junts que formam un únic presbiteri i que tenim una única missió. També us trob a faltar a vosaltres, diaques, que acompanyeu amb el vostre servei el ministeri del Bisbe, i a vosaltres, religiosos i laics, membres del poble de Déu que camina a Menorca i que ens acompanyàveu en altres anys. No obstant això, tot i que no estigieu físicament presents, us sent molt a prop meu en aquest dia a tots vosaltres, perquè la nostra unió a Jesucrist estableix una misteriosa -però real- comunió entre nosaltres.

La situació que vivim

Supòs que aquesta mateixa sensació la teniu vosaltres, sacerdots, respecte dels vostres fidels. Les circumstàncies que vivim són especialment doloroses per a nosaltres, perquè tenim com a vocació estar enmig del ramat per encoratjar-lo i confortar-lo en el nom de el Senyor. Durant aquest últim mes ens hem sentit especialment tot sols, perquè han hagut de cessar les activitats ordinàries de les nostres comunitats i, sobretot, perquè no hem pogut celebrar junts la nostra fe.

Veig un aspecte positiu en això, perquè celebrar la Missa sense el poble pot ser ocasió perquè els sacerdots redescobrim el valor de l'Eucaristia, com oració que elevam al Senyor units al nostre poble, però també intercedint per ell. Enmig del tràfec i els quefers diaris ens ha sorprès aquest temps de confinament, que podem veure com un toc del Senyor per a viure la nostra fe amb una major profunditat i autenticitat. La soledat amb què vivim aquests dies és una oportunitat perquè puguem celebrar l'Eucaristia sense presses, gaudint de la presència de Crist i posant davant l'altar dels noms de cadascuna de les ovelles que ens han estat encomanades. Potser havíem oblidat que l'Eucaristia és sempre i en tot moment el centre de la vida del prevere i la font del seu ministeri.

Al mateix temps, sé que heu fet servir tots els mitjans disponibles per a mantenir-vos en contacte amb el nostre poble, facilitant catequesis i reflexions, ajudant-los a viure la litúrgia, atenent els malalts i moribunds i, sobretot, realitzant l'esforç per mantenir obertes les Càritas de les nostres parròquies. En aquests dies no podem deixar sol a ningú, però especialment hem d'estar a la banda dels més pobres i vulnerables. Us agraeixo tot aquest esforç i, molt especialment, que ho hagueu fet amb discreció, sense buscar l'aplaudiment fàcil ni la primera pàgina dels diaris.

Juntament amb tot el nostre poble, ens dol profundament la situació que estem vivint. Sentim el dolor per cadascuna de les persones que han mort, perquè encara que per als mitjans de comunicació els morts són només xifres, per a nosaltres cada ésser humà és algú únic i irrepetible. Ens dol també el sofriment dels familiars, forçats a acomiadar fredament a aquells a qui estimaven. En aquests dies ens sentim molt a prop de cada un dels malalts que lluiten a casa seva o en els hospitals per superar aquesta malaltia. I també de les famílies, sobretot dels infants més petits, que porten ja un mes confinats a casa seva.

En conversa amb molts de vosaltres m'heu manifestat el temor que el pitjor estigui per arribar. Esteis notant ja entre els vostres feligresos la conseqüència que té el cessament tan prolongat de tota activitat econòmica. Moltes famílies, a les que va costar molt sortir de la crisi econòmica anterior, afronten amb molta por el futur i estan exposades a caure en la pobresa extrema. Nosaltres haurem de redoblar els esforços per estar al seu costat. Els pobres han de ser conscients que l'Església està amb ells, que els defensa, els acull i els ajuda. En aquest sentit crec que ens ajudarà el pla pastoral de el curs vinent, que té com a objectiu ser una església més samaritana, al servei de la persona humana.

Em preocupa, també, que ens concentrem excessivament en la nostra situació particular i ens oblidem de tantes persones que pateixen al món. Atendre la immediatesa no ens pot fer perdre de vista la resta del món. Com Església catòlica hem de tenir la preocupació per tots: els emigrants que moren en els nostres mars, les víctimes de la violència, els cristians perseguïts, la pobresa i misèria de països i fins i tot de continents sencers.

La Missa crismal

La Missa que estem celebrant ens recorda una cosa molt important: que compartim la unció i la missió de Jesucrist. Hem escoltat en l'Evangeli com Jesús proclamava que era l'Ungit per l'Esperit i que la seva missió era "donar la bona nova als pobres" i "proclamar l'any de gràcia de el Senyor".

Nosaltres també vàrem ser unguits sacramentalment amb el crisma que avui consagrarem i que és signe de la presència de l'Esperit. Cada dia hem de donar gràcies a Déu perquè ens ha consagrat i ens ha cridat a prendre part en la mateixa missió de Jesús. Així com Ell va ser enviat pel Pare i consagrat per l'Esperit per fer present Déu entre els homes amb la totalitat de la seva persona, també nosaltres hem estat consagrats i enviats per dur a terme aquesta mateixa missió. Això requereix la implicació total de tot el que som, perquè a través de les nostres pobres vides Déu vol seguir fent-se

present en el nostre món. La nostra existència sencera ha de quedar al servei de l'Evangelí; som instruments vius en mans de Déu per fer arribar als homes i dones de Menorca l'alegria de la fe en Jesucrist.

En aquest dia recordam especialment que aquest ministeri que se'ns ha confiat és un gran do. Si ens miram a nosaltres només veiem fragilitat i debilitat; som unes pobres terrisses de fang. El sacerdocí que hem rebut és gràcia; no es fonamenta en les nostres qualitats personals; ans al contrari, les nostres pobreses i debilitats posen de manifest que el seu origen no està en nosaltres, sinó en Déu (cf. 2 Cor 4, 7). També jo, com a bisbe, don gràcies a Déu per cadascun de vosaltres. El temps que port entre vosaltres m'ha permès conèixer-vos millor i poder donar gràcies a Déu més conscientment.

Anim a tot el poble de Déu a unir-se a la meva acció de gràcies pels seus sacerdots i a resar per ells, perquè siguin fidels al do rebut. Es precis resar també perquè siguin molts els joves que escoltin la crida de Déu a comprometre la seva vida al servei de Jesucrist. Les vocacions al sacerdocí no poden ser només una preocupació del bisbe o de rector del Seminari, sinó que concerneixen a tota la comunitat cristiana.

En aquesta Missa crismal no farem, com és habitual, la renovació de les promeses sacerdotals, en què es manifesta el nostre compromís de seguir servint el poble de Déu. Però esper que prest puguem celebrar de nou junts l'Eucaristia, renovar els nostres compromisos i recordar que som germans, apòstols de Jesús, enviats seus per anunciar l'Evangelí a Menorca.

Déu no ens abandona

La celebració del misteri pasqual, que començarà demà, ens donarà la certesa que Déu no abandona mai l'ésser humà, perquè el seu amor cap a nosaltres és immens. Contemplar la passió i mort de Jesús ens dóna la seguretat que Déu es fa solidari del patiment dels homes i els acompanya fins al final. No creim en un Déu que roman immune davant el dolor sinó en un Déu que s'implica, que es fa present enmig d'aquest dolor i ajuda a transformar-lo.

A més, aquest Déu actua convidant-nos a implicar-nos nosaltres en el sofriment dels altres. En aquests dies són moltes les persones que d'una manera generosa han posat les seves mans i han exposat les seves mateixes vides per servir els altres. Reconeixem i agraïm tantes persones bones que, imitant Déu, s'han solidaritzat amb el patiment i estan treballant per lluitar contra ell.

Per això, amb el salmista, podem dir: "Senyor, cantaré tota la vida els vostres favors!". Sí. Proclamaré sempre el seu amor, donaré gràcies pels

seus dons i, amb l'ajuda de la seva gràcia, faré de la meva pobra vida un càntic d'alabança a Déu.

DIJOURS SANT
(Catedral de Menorca 9 d'abril de 2020)
“Els estimà fins a l'extrem”

En la nit en què el van traïr, Jesús va voler seure a sopar amb els seus deixebles, aquells que l'havien seguit des de Galilea i als quals havia anat ensenyant amb paciència els misteris del Regne. Va ser una nit excepcional, que els deixebles no podran oblidar mai. També ha quedat gravada per sempre en la memòria de l'Església. El més extraordinari és que aquells pescadors poc cultivats de Galilea es van sentir estimats amb un amor immens, com ningú, cap home ni dona del món els hi podia oferir: “Ell, que sempre havia estimat el seus que eren al món, els estimà fins a l'extrem”.

Jesús sabia que s'acostava el moment de la seva entrega i va voler omplir aquesta nit tan especial amb gestos d'amor. Per començar, Ell mateix va voler posar-se a rentar els peus dels deixebles. Aquesta acció era pròpia dels esclaus i no de l'amfitrió. Però Jesús vol que aquells deixebles no oblidin mai que només podran ser seguidors seus si es posen, com Ell, a servir a tots: “Vós he donat exemple perquè vosaltres ho fàceu tal com jo us ho he fet”. M'imagin la sorpresa dels apòstols en veure Jesús agenollat rentant els peus i entenc la reacció de Pere, que considera humiliant que el seu Mestre es posi a fer aquest gest propi d'esclaus. A poc a poc aquells deixebles comprendran que el que vulgui ser el primer ha de fer-se servidor i esclau de tots, com va ser Jesús.

Però al llarg del Sopar encara quedava un altre gest d'amor, més extraordinari i sorprenent. Quan, seguint el ritual de la Pasqua, va arribar l'hora de distribuir el pa, Jesús el va partir i va dir “Això és el meu cos” i, després, quan tocava alçar la copa de vi, la va repartir dient que aquest calze era la nova aliança segellada amb la seva sang. D'aquesta manera Jesús anunciava la seva mort imminent, amb la qual anava a inaugurar l'esperada aliança nova de Déu amb la seva criatura. Jesús els va demanar llavors que repetissin aquells gests en record seu, instituint d'aquesta manera el sacerdoci. Així ho ha fet l'Església, fent memòria viva de Jesús a cada Eucaristia. En ella, a més, Jesús ens regala el do de la seva presència per alimentar al seu poble. No hi pot haver un gest d'amor més gran. El pastor

es fa menjar per les seves ovelles; es fa aliment per als seus deixebles. El poeta castellà el canta dient: “No sólo tu pastor soy, sino tu pasto también” (Góngora).

Ja en la sobretaula del Sopar, Jesús els dirà que l'únic distintiu, l'únic senyal per la que els reconeixeran com a deixebles seus és que s'estimen com Ell els ha estimat. És el manament nou, que va lliurar com a norma per sempre. Aquest amor incondicional que ells han experimentat en aquella nit és el que han d'oferir ara a tots.

Deixar-nos rentar els peus i rentar als altres

Nosaltres estem recordant i celebrant aquesta nit aquell darrer Sopar, aquella nit d'amor immens, sorprenent, incondicional. I, com aquells deixebles, som convidats sobretot a deixar-nos estimar. És nit de sentir que Jesús ens estima amb un amor infinit, que li importam cadascú de nosaltres. És nit de saber-nos estimats, compresos i perdonats per Jesús. Ell es va fer l'últim per rentar també els nostres peus, es va fer menjar per alimentar les nostres ànimes i va acabar donant la seva vida per cadascú de nosaltres en un gest extraordinari d'amor.

El primer en aquesta nit és deixar-nos estimar, deixar que Jesús ens renti els peus. El primer és gaudir d'aquest amor i agrair-ho. Ningú ens ha estimat ni ens estimarà com Ell ho ha fet. Gaudim i assaborim del seu amor i la seva tendresa.

Però, aquest amor ens transforma perquè, una vegada que tenim els peus nets i que ens hem assegut amb Ell a la taula de l'Eucaristia, experimentam també nosaltres la necessitat de rentar els peus dels altres i de posar-nos al servei dels últims. Del darrer Sopar brolla el convenciment que no es pot ser deixeble seu si no està disposat a estimar com Ell ho va fer. De l'Eucaristia brolla una magnífica font que condueix a estimar tothom.

La vivència de Dijous sant és font d'amor tant per a cadascú de nosaltres com per a tots junts com a Església. Celebrar en profunditat aquests misteris ens introdueix en una dinàmica d'amor, que ens porta a imitar Jesús oferint nosaltres als altres el pa partit de les nostres pròpies vides. En aquests dies de pandèmia el Senyor ens crida de manera especial a estar atents per descobrir les necessitats dels altres i mostrar que som de veritat Església que està disposada a servir a tots. Possiblement aquests dies de confinament portaran també una crisi econòmica, en la qual es vegin afectats els més vulnerables. Com Església que ha experimentat l'amor de Jesucrist, ens sentim convocats a oferir a tots aquest amor, que s'ha de traduir en gestos d'acolliment, de compartir i de solidaritat.

La celebració de Dijous Sant ens introdueix en el Tridu de Pasqua. El Senyor vol asseuren's a la seva taula per fer-nos experimentar el seu amor i transformar el nostre cor dur en un cor de carn, que estigui disposat a estimar com Ell ens va estimar. Només d'aquesta manera podrem comprendre una mica del misteri de la Passió i mort de el Senyor.

DIVENDRES SANT **(Catedral de Menorca, 10 d'abril de 2020)**

L'Evangelí de Joan convidava a contemplar el Crucificat amb unes paraules preses del profeta Zacaries: "miraran aquell que han traspasat". Tota la litúrgia d'aquest dia no és més que una contemplació de Jesucrist, clavat a la creu i traspasat per la llança del soldat. D'aquí a uns moments escoltarem el cant solemne que convida a fixar la mirada en el Crucificat: "Mireu l'arbre de la creu, on morí el Salvador de el món".

Us convidem a mirar aquest arbre sant i contemplar la creu des del nostre món, des de la nostra situació, perquè la creu segueixi parlant-nos avui a nosaltres. En el silenci de la creu Déu segueix parlant a l'home. Resumiré en tres paraules el que la creu diu al nostre món.

Revolució

La primera paraula és "revolució", perquè el missatge de la creu és veritablement revolucionari, ja que suposa canviar per complet els valors i la manera de pensar del nostre món. La creu proclama que la salvació de l'ésser humà no resideix en la força, el poder o el plaer, sinó en el lliurament, la donació de si, la humiliació i el sacrifici. És missatge revolucionari perquè la creu dóna la raó al que pateix i no a aquell que té el poder i proclama felicitat a aquell que plora i no al que viu en el luxe i l'ostentació.

Els cristians van ser molt conscients des del començament que aquest missatge contradia tot el que el món sosté. Sant Pau experimenta com allà on parla de la creu, d'un Déu crucificat, és rebutjat. Per això escriurà als de Corint que la creu és "níciesia per als grecs" i "escàndol per als jueus". A uns i als altres els semblava un absurd tenir per Déu a un crucificat. Però -afegeix Pau- per a nosaltres és força i saviesa de Déu. La saviesa de Déu que s'ha revelat precisament en el humiliant suplici de la creu.

La creu és una crida poderosa a transformar el nostre món, a construir una nova humanitat amb la força de l'amor. Pensa que si el món sabés la

força revolucionària de la creu, tremolaria. La creu proclama un missatge alternatiu a aquesta societat materialista i hedonista. On ella diu benestar, la creu diu servei; on ella diu tenir més, la creu diu lliurament i solidaritat; on diu plaer, ella diu renúncia.

Solidaritat

La segona paraula per explicar el significat de la creu contemplada des del nostre món és solidaritat. Quan la nostra mirada a la creu és autèntica genera immediatament en nosaltres un corrent de solidaritat amb tots aquells que, com el crucificat, estan patint. En aquests dies el nostre pensament es dirigeix gairebé espontàniament als que estan patint l'epidèmia del coronavirus, als seus familiars i als que els cuiden. Però no podem oblidar a tantes altres persones que pateixen la creu de la malaltia, l'odi, l'emigració forçosa o la exclusió social. En contemplar avui la creu de Crist ens sentim cridats a descobrir en el seu dolor el rostre del Crucificat, que ens crida a la compassió, que desitja que estiguem al seu costat per alleujar el seu dolor. Jesús continua patint en ells i espera la nostra companyia.

L'Evangelista Joan ens explica que, tot i l'abandonament de molts, hi ha un grup de dones que roman al costat de la creu de Jesús. En aquest grup destaca la mare, Maria, i el deixeble estimat. La creu ens crida a romandre drets com Joan i Maria al costat de les creus dels nostres contemporanis: la malaltia, l'ancianitat, la pèrdua de llibertat, la pobresa de qualsevol tipus. No es pot mirar la creu sense comprometre's seriosament en l'alliberament de l'home. La mirada a la creu ens dóna força per ser solidaris amb els crucificats de el món.

Anunci

Hi ha una tercera paraula per descriure el que significa la creu contemplada des del nostre món: anunci. Qui contempla la creu i descobreix el seu sentit; qui adverteix que la salvació de l'home es conté i revela en aquest terrible instrument de suplici, es veu empès a proclamar-ho. "Anunciam la vostra mort!".

Nosaltres en som testimonis de que la creu és bona notícia, evangeli, perquè l'amor amb què Crist es va lliurar és salvador. Ara bé, la creu s'anuncia sobretot amb la pròpia vida. Som testimonis del crucificat vivint les seves actituds d'amor als altres, de lliurament generós a tots. L'evangelista Joan ens recordava que tots hem nascut del costat obert de Crist, perquè d'ell va brollar sang i aigua, que són els símbols del baptisme i l'Eucaristia. El nostre origen està en l'amor radical de Jesús manifestat en la creu; d'aquesta

font va brollar l'aigua que ens purifica i la sang que ens alimenta. Aquest amor ens mou a renunciar a tot egoisme, a cercar de conservar-nos per sobre de tot i ens empeny a sortir de nosaltres mateixos i a existir per als altres. Qui neix del costat del Crucificat ha de ser com Ell, un ésser-per-als-altres. Així és com hem d'anunciar la seva mort: estant disposats a morir com el gra de blat per engendrar vida.

Mirem en aquest dia l'arbre de la creu i demanem al Crucificat que parli al nostre cor i ens reveli tot el que significa la creu per al nostre món.

HOMILIA VIGÍLIA PASQUAL
“Catedral de Menorca, 11 abril 2020)
Van anar a el sepulcre

Quan els deixebles, després de la vergonyosa mort del seu Mestre, s'havien tancat al Cenacle plens de desànim i de por, un grup de dones valentes es van atrevir a caminar cap al Sepulcre, on uns dies abans havien deixat el seu cadàver. Era el matí del diumenge, a primera hora. Sembla que aquestes dones senten una força que les impulsa a caminar, que no es conformen amb que tot hagi fracassat; no s'enfonsen en la derrota.

Tot d'una, aquelles dones reben una immensa sorpresa, perquè un àngel els surt al seu encontre per dir-los que Jesús no està en aquella tomba nova on havia estat enterrat. “No és aquí. Ha ressuscitat!”. Aquest és el missatge de la Pasqua: el Crucificat ha tornat a la vida per viure per sempre. Generació rere generació, nosaltres ho seguim proclamant en aquesta nit santa: no, no s'ha de buscar a Jesús entre els morts, perquè viu per sempre més.

Aquesta bona notícia ens porta llum i esperança a la nostra vida i al món sencer. La nit de Pasqua encoratja no només la nostra esperança de vèncer el gran enemic, que és la mort, sinó també omple la nostra vida d'optimisme, perquè ara sabem que és possible construir una nova humanitat. Qui creu en la resurrecció de Jesús no es conforma amb que triomfi el mal, amb que la corrupció i el pecat dominin en la seva vida ni amb que siguin trepitjats els drets de les persones. Creure en la resurrecció significa obrir-se a l'esperança d'un món nou, d'una nova humanitat edificada sobre la paraula i la persona de Jesús de Natzaret.

Aneu de seguida

L'àngel no només els comunica la notícia de la resurrecció sinó que les compromet a ser testimonis: “Aneu de seguida a dir als seus deixebles: ha ressuscitat d’entre els morts”. L’experiència que Jesús és viu dona pas immediatament al testimoni. Les dones tenen pressa per comunicar-ho. D’alguna manera, en aquesta nit, Maria Magdalena i l’altra Maria ens transmeten la seva pressa, el seu desig d’arribar a la ciutat per donar a conèixer a tothom la bona notícia que Jesucrist viu.

La notícia que Jesús és viu ens posa en camí, ens fa córrer per transmetre aquest goig. Molts dels nostres contemporanis s’han conformat amb la derrota i han deixat de lluitar per construir un món més just, un món nou. A tots ells es precis cridar ben fort que Crist és viu i fa noves totes les coses. Deixem-nos il·luminar per la claredat que brolla del seu sepulcre i que il·lumina els nostres desànims, les nostres faltes de sentit, les nostres malalties i la nostra soledat, per dir-nos que elles no tenen l’última paraula. Com tampoc la tenen la guerra, l’odi, la injustícia ni aquesta pandèmia que ens ha envaït. L’última paraula la té la vida, l’amor, l’esperança. No tinguem por de convertir-nos en pregoners d’aquest anunci.

Es prosternaren davant Ell

La narració evangèlica continua amb una escena commovedora. Perquè, mentre van de camí cap al Cenacle, Jesús mateix surt a l’encontre de les dues Maries i les conforta dient-los: “Alegrau-vos!”. La seva presència va omplir de goig la vida d’aquelles dones i segueix inundant la nostra vida.

I llavors elles “es prosternaren i li abraçaren als peus”. Amb aquests gestos aquelles dones anticipen el que tot deixeble del Senyor voldria fer: postrar-se davant el seu Senyor i abraçar-li els peus. Però per poder fer-ho es precis anar descobrint on es fa present, en quins llocs i quins moments Jesús surt al nostre encontre per omplir-nos de llum, vida i alegria. Durant aquest temps de Pasqua que avui començam hem d’estar atents per anar detectant la presència misteriosa i real del Ressuscitat en l’Eucaristia, en la seva Paraula i en els més pobres, per postrar-nos també nosaltres davant seu i abraçar-li peus.

Aneu a Galilea

Finalment, en l’Evangeli ressonava per dues vegades el mandat d’anar a Galilea. Galilea va ser el lloc on tot va començar, on Jesús va cridar els deixebles i on va ressonar per primera vegada la Bona Nova. Per descobrir la presència del Ressuscitat ens es precis tornar a Galilea, és a dir, a aquest

moment en què vam tenir un encontre personal amb el Senyor, en què ens vam sentir cridats a seguir-lo i a participar de la seva missió. És necessari tornar a l'arrel de la nostra vocació i descobrir la frescor i força de l'Evangeli. Tornar a Galilea vol dir re-trobar-nos, re-enamorar-nos de Jesús, redescobrir amb sorpresa que la seva paraula és Bona Notícia. Ell és -com cantava el Pregó de Pasqua- "l'estel que no es pon mai". Jesucrist, "tornant d'entre els morts, s'aparagué gloriós als homes com el sol en dia seré. Ell, que viu i regna pels segles dels segles".

HOMILIA DIUMENGE DE PASQUA **(Catedral de Menorca, 12 d'abril de 2020)**

Des d'ahir a la nit ressona en les esglésies de tot el món la feliç notícia. El crucificat ha ressuscitat. La mort no va poder amb ell. És una gran victòria de Crist i també la nostra. És la victòria de Déu sobre el pecat de l'home i sobre la mort.

La notícia gran de la Pasqua

A la primera lectura hem escoltat Pere que proclamava que aquell Home ungit per Déu a qui van matar a la creu "Déu el va ressuscitar al tercer dia i ens ho va fer veure". I assenyalava la conseqüència d'això: que els que creuen en ell, tenen el perdó dels pecats.

En l'evangeli hem vist la reacció dels deixebles davant aquest fet sorprenent. Primer domina el desconcert, perquè no saben què ha passat. Maria Magdalena, amb altres dones, anaren molt de matí al sepulcre. La seva sorpresa va ser immensa en descobrir que aquell cos que elles havien dipositat el divendres, ja no hi era. I tenen por perquè pensen que han robat el cos de el Senyor. Corren, llavors, a veure als deixebles i explicar-los els fets. Llavors són ells els que també corren per anar al sepulcre. Pere entra i veu les benes a terra. Entra també Joan i ell és qui comença a comprendre el que ha succeït. En aquest moment, el deixeble estimat deixa enrere els temors i comença a adonar-se que Jesús és viu. Diu l'evangelista que fins llavors no havia entès el que deien les escriptures. En aquest moment, però, "va veure i va creure".

Experimentar la seva presència des de la fe

Nosaltres ens unim a Joan i als primers deixebles i confessam des de la fe que Jesucrist és viu. "Sabem que Crist ha ressuscitat d'entre els morts",

proclamava la seqüència de Pasqua (“scimus Christum surrexisse a mortuis vere”). Era veritat el que deien els profetes; era veritat que l’amor de Déu es etern. Amb la llum que ens dóna la nostra fe comprenem el que ha succeït. Jesús ha ressuscitat; és “el que viu” (Ap 1, 18) i nosaltres podem trobar-nos amb Ell, com es van trobar Maria Magdalena, Pere i Joan. La llum de la fe ens dóna la capacitat per seguir reconeixent Jesucrist en les seves múltiples formes de presència i experimentar que avui segueix viu en la seva Paraula, en l’Eucaristia i en el germà.

Participar del seu triomf

Nosaltres no contemplem la resurrecció de Jesús des de fora, perquè pel nostre baptisme hi participam d’aquest misteri. En el baptisme ens submergim en la mort per ressuscitar a la vida. El baptisme ens ha unit al misteri de mort i resurrecció de Jesucrist i ens ha obert un camí de llum cap a la vida eterna. En la pregària pròpia d’aquest dia hem dit que el Pare “ens ha obert avui les portes de la vida eterna”. La Pasqua de Jesús és la nostra Pasqua, perquè en Crist ressuscitat se’ns dóna la certesa de ressuscitar també nosaltres.

El nostre destí és la vida eterna i per això hem d’aspirar als béns de allà dalt, a allò que és etern i definitiu. No podem mirar enrere, al sepulcre, al passat, sinó a el futur, a la vida, a la novetat. Hem de deixar les obres de la mort (la violència, l’odi, la mentida) per viure els valors del món nou, “allò que és de dalt, on hi ha el Crist”.

Nosaltres en som testimonis

Hem de transmetre sense pors aquest missatge de vida i esperança als nostres contemporanis. La vida triomfa sobre la mort, l’amor sobre el desamor, la veritat sobre la mentida, la justícia sobre la injustícia, la llum sobre la foscor. Hem d’abandonar la queixa i el desencís per obrir-nos a la novetat de la Pasqua.

També aquests dies de confinament poden ser viscuts amb esperança des d’aquesta llum. La Pasqua ens convida a posar vida on altres veuen mort. No es tracta d’un optimisme il·lús, sinó de la convicció que el bé triomfa sobre el mal, que tots els esforços i sacrificis no són en va. La Pasqua de Jesús ens diu que tot el bé que feim quedarà per sempre, no s’esvaeix, sinó que es projecta fins a l’eternitat.

Els seguidors de Jesús hem de contagiar el goig serè i la pau pasqual. Deixem el dol!, es canta en els nostres pobles. No és dia de dol sinó d’esperança. Jesús és viu i nosaltres som els seus testimonis. Tant de bo sapiguem

transmetre a tots el goig pasqual, l'alegria de qui viu la vida nova de Crist ressuscitat.

MARE DE DÉU DEL TORO **(Santuari del Toro, 8 de maig de 2020)**

Cada any esperam amb alegria aquest dia, per a celebrar junts la festa de la nostra Mare, la Mare de Déu del Toro. Però enguany ha estat diferent, perquè la pandèmia que inesperadament es va fer present enmig de nosaltres ens ha fet sentir de manera especial la necessitat de cercar la protecció i empar de Maria i d'acostar-nos a ella per a trobar refugi sota el seu mantell.

El *Covid-19* ens ha fet més conscients de la nostra vulnerabilitat. Quan confiàvem que la ciència i la tècnica tenien la resposta per a tot, ens donam compte que un organisme a penes perceptible amenaça la nostra vida i la de moltes persones i trastoca els plans de nacions senceres. En la nostra fragilitat i desemparament acudim a Ella sabent que és mare dels desemparats i auxiliadora nostra. A cada moment de la seva vida contemplem que el cor de Maria desborda sempre misericòrdia i creim que també ara ho continua fent a favor nostre.

La crisi sanitària ha omplert de dolor al nostre poble. És un drama terrible haver de deixar a les persones estimades morir en la soledat, sense l'afecte dels seus essers estimats. És una tragèdia realitzar funerals quasi clandestinament i no poder viure el dol acompanyat. Com ho és també la impotència de les famílies i dels mateixos metges i el personal sanitari davant aquesta malaltia. En aquests moments de dolor ens acostam a Ella, perquè curi les ferides del nostre cor amb la seva tendresa de mare. Ella es va mantindre dreta al costat de la creu del Senyor i ella continua estant aquí, al costat de les creus dels homes, dels llits dels nostres malalts que lluiten des de la soledat contra la pandèmia. Quan el dolor envaeix les nostres vides, la sentim més mare que mai, consoladora i refugi nostre. Ella sempre amb el seu amor matern ajuda a cicatritzar les ferides del cor.

Aquesta crisi ens ha fet ser també més conscients que tots formam una gran família, que la humanitat sencera és una família, en la qual uns depenem dels altres. Sense l'ajuda i col·laboració de tots, no es pot vèncer el *Covid-19*. Aquesta malaltia no respecta països, cultures, ni maneres de vida. Seria una pena que no aprenguérem a obrir camins de fraternitat entre els homes, que continuàrem alçant murs entre nosaltres. Contemplant a Maria

com a mare de tots els homes, com la nova Eva, que obre pas a una nova humanitat, ens ajuda a descobrir els vincles que hi ha entre nosaltres i a treballar a favor de la fraternitat entre els homes.

El *Covid-19* i el temps de confinament ha suposat un canvi dràstic i inesperat en les nostres vides. Durant els dos darrers mesos hem hagut de prescindir de moltes coses que abans ens semblaven importants. Les nostres agendes repletes de cites s'han demostrat inútils, perquè salvar el bé preuat de la vida ha exigut confinar-se en les nostres cases. Crec que això a tots d'alguna manera ens ha fet pensar en quines coses són vertaderament importants en la nostra vida, en quins són els autèntics valors, els que no caduquen, aquells que perduren per sempre. M'agradaria que la fi del confinament no fos simplement una retornar a la vida anterior. Seria una pena que no cresquérem com a societat abandonant la superficialitat i frivolitat de molts plantejaments per a posar profunditat en els fonaments. En aquestes circumstàncies dirigim la nostra mirada a la Mare, perquè ens ensenyi els seus secrets i ens mostri com podem meditar totes les coses en el cor –com va fer ella- i com podem aprendre a contemplar des de l'interior tot el que ens succeeix. Verge del Toro, donau-nos profunditat en la nostra vida! Ensenyau-nos a destriar on radiquen els valors que són eterns!

Ens temem que el fet d'haver detingut l'activitat econòmica durant tant de temps tindrà unes conseqüències molt grans, provocant el tancament d'empreses, la pèrdua de molts llocs de treball i la consegüent falta de recursos per a moltes famílies. A la nostra illa pot ser molt greu, perquè un estiu sense turisme portarà un llarg hivern de dificultats per a moltes persones i famílies. Tot això ens convida a ser solidaris, a treballar entre tots perquè creixi i s'escampi la riquesa de la nostra terra i a no desatendre el clam dels més pobres. Com a cristians ens veiem en l'obligació de secundar i impulsar totes les iniciatives que cerquen el bé dels més febles. Des de la Diòcesi hem creat un *Fons de solidaritat postcovid-19*, però hi ha també altres iniciatives que valoram i recolzam. Hem de ser sensibles com a societat al sofriment dels més vulnerables; no podem donar-los l'esquena ni abandonar-los a la seva pròpia sort. Tampoc seria just que ens tancàrem en el nostre petit món, perquè més enllà de les nostres fronteres hi ha molta gent que pateix. La mare de Jesús és mestra en l'art de la misericòrdia; ella ens ensenya a abandonar egoismes i entregar-nos amb generositat a tots, com va fer ella amb Isabel, amb els seus amics de Canà i amb els deixebles del seu Fill. Maria ens ensenya a tenir un cor generós que ens porta a compartir el que tenim per a alleujar el sofriment d'altres persones.

Finalment, li demanam a Maria que ens mostri a Jesús. Aquesta és la petició més important que feim a la Mare: que ens ensenyi a estimar Jesús, el seu Fill, i a seguir el seu Evangeli. Sense Ell la nostra vida llangueix, la nostra societat viu desorientada, el nostre món manca de llum. Necessitam avui més que mai la presència de Crist en la nostra vida. Mirant a la imatge de la nostra patrona advertim que ella ho porta als seus braços i ho assenyala amb la seva mà, com dient: feis el que ell us digui, perquè ell és el camí, la veritat i la vida. Que la Mare de Déu del Toro ens condueixi a Crist, llum de la nostra existència i goig de les nostres ànimes.

Aquest vespre només nomes he pogut venir un servidor a honrar a la Mare, però sé que ho faig en nom de molts menorquins que l'estimen i que en aquests dies de pandèmia l'han invocada, han sentit la seva companyia i han gaudit del seu consol. Esperem que ben prest tots puguem sortir de les nostres cases i pujar al seu Santuari per a dir-li: Gràcies, Mare; us estimam; no ens abandoneu ni ara ni mai.

SANT ISIDRE LLAURADOR **Catedral de Menorca, 15 de maig de 2020**

Esteim celebrant la festa del sant llaurador Isidre de Merlo i Quintana, que va nèixer a Madrid l'any 1082 (mil vuitanta-dos), en temps del regnat d'Alfons VI (sisè) i que va passar tota la seva vida dedicat a cultivar les terres del noble madrileny Juan de Vargas i d'altres senyors. Va ser un homo d'humil condició social, que va estar casat amb Santa Maria de la Cabeza i va tindre un fill anomenat Illán. Isidre va resplendir per la seva vida santa i, des de molt antic, va ser venerat com a sant. En el segle XVII (desset) va ser reconegut com a tal per l'Església i, ja en el segle XX, el Papa Joan XXIII el va declarar patró dels pagesos espanyols. La devoció a la seva persona és gran entre les gents del camp i també entre vosaltres, que heu vingut avui a la Catedral per a celebrar la seva memòria.

Quan l'Església declara a un sant com a "*patró*" significa que ho presenta com a model i com a intercessor. Són dos aspectes diferents però importants: mirem la seva vida, per a aprendre d'ell el camí de la santedat i, al mateix temps, l'invoquem perquè ens ajudi en els nostres treballs.

Les lliçons de Sant Isidre

Però, en quin sentit pot ser model sant Isidre per a nosaltres? quines lliçons ens pot ensenyar avui? Subratllaré tres aspectes que em semblen importants.

El primer és que la santedat no és una cosa extraordinària, reservada només a uns quants privilegiats. El Papa Francesc va escriure fa uns anys un preciós escrit sobre la santedat on ens recorda que Déu “ens vol sants i no espera que ens conformem amb una existència mediocre, aigualida, liquada” (GE 1). Un laic casat com San Isidre va aconseguir la santedat, com també podem fer nosaltres, amb l’ajuda de la gràcia de Déu. El Papa Francesc parla de la santedat en la vida quotidiana, de “els sants de la porta del costat, d’aquells que viuen prop de nosaltres i són un reflex de la presència de Déu” (GE 6). Primera lliçó de sant Isidre: per a ser sant no necessitam tenir títols ni ser sacerdots o monjos; tot cristià, cadascun dels batejats està cridat per Déu a la perfecció, a ser sant (cf. LG 11).

L’Evangeli que hem escoltat avui ens recorda que la santedat consisteix, sobretot, a viure molt units a Jesucrist, a romandre en Ell. Jesús usava una imatge del camp, la de la vinya i deia que només units a Ell, que és la vinya vertadera, podem donar fruit: “Sense mi no podeu fer res”.

La segona lliçó és que es pot ser sant enmig del treball. Una clau molt important és no separar la fe de la vida, allò que creiem i allò que feim. La fe no pot quedar només per als moments en què venim a l’Església, sinó que ha d’impregnar tota la nostra vida. San Isidre ens mostra que es pot unir treball i oració. Les cròniques parlen de la profunda pietat i oració d’Isidre i, al mateix temps, del compliment fidel del seu treball com a pagès. Enmig del camp es pot ser sant, en el treball manual, en l’esforç quotidià, en la fidelitat en les coses petites. El Papa Francesc, en l’escrit que us comentava, diu: “Moltes vegades tenim la temptació de pensar que la santedat està reservada només als qui tenen la possibilitat de prendre distància de les ocupacions ordinàries, per a dedicar molt de temps a l’oració. No és així. Tots estem cridats a ser sants vivint amb amor i oferint el propi testimoniatge en les ocupacions de cada dia, allí on cadascun es troba. (...) Estàs casat? Siguis sant estimant i ocupant-te del teu espòs o de la teva esposa, com Crist ho va fer amb l’Església. Ets un treballador? Siguis sant complint amb honradesa i competència el teu treball al servei dels germans. Ets pare, àvia o avi? Siguis sant ensenyant amb paciència als petits de la família a seguir a Jesús. Tens autoritat? Siguis sant lluitant pel bé comú i renunciant als teus interessos personals” (GE, 14).

La tercera lliçó es refereix a la solidaritat, perquè una persona és vertaderament santa quan no pensa només en si mateix, sinó en els altres. Una crònica antiga de la vida de sant Isidre narra el miracle de l’olla. Es conta que a casa d’Isidre i Maria hi havia sempre menjar per als més necessitats. En una ocasió, un pobre es va acostar a demanar-los menjar i sabent que ja res

podia oferir-li, li va dir a la seva esposa Maria, que li donés a aquell homo el que havia sobrat en l'olla. Ella li va indicar que no quedava res, però encara així Isidre li va pregar que anés a l'olla. Llavors, ¡sorpresa!, va descobrir que l'olla desbordava de menjar.

Una persona vertaderament santa, al mateix temps que alça els ulls a Déu, mira d'enfront dels altres i no perd mai de vista el seu deure d'ajudar a tothom. No podem oblidar mai als que pateixen ni tancar les orelles al dolor dels altres. La pandèmia que esteim vivint ens ha fet sentir més dependents els uns dels altres i, també, ens està ensenyant que és necessari secundar i ajudar als més dèbils. Em consta que molts de vosaltres heu fet ja gestos solidaris i us convit a continuar tenint-los, perquè esteim entrant en una crisi econòmica que pot portar molt de dolor i sofriment. És temps de solidaritat i de mostrar la nostra fe en Déu amb gestos cap als més pobres.

Recórrer a Sant Isidre

He dit al començament que tenir com a patró a San Isidre significa que és el nostre model i el nostre intercessor. Els sants des del cel ens hi ajuden a caminar per la vida; per això recorrem a ells, demanant que intercedeixin davant el Pare. Recorda el Papa que els “sants que ja han arribat a la presència de Déu mantenen amb nosaltres llaços d'amor i de comunió” (GE, 4). Nosaltres ens sentim units a San Isidre que, encara que va viure fa quasi mil anys, va ser un bon pagès, que va viure amb fidelitat la seva fe i el seu treball, aconseguint així la santedat. A ell invocam en aquest dia perquè protegeixi el camp de Menorca i als qui hi treballau en ell.

HOMILIA ASCENSIÓ DEL SENYOR (A) **En la festa de Maria Auxiliadora** **(Santuari Maria Auxiliadora, 24 de maig de 2020)**

Esteim celebrant una de les grans festes del calendari cristià, la festa de l'Ascensió de Jesús. En ella celebrem l'entrada definitiva de Jesús en el misteri de Déu. És la culminació del seu triomf sobre la mort. Després d'un temps de mostrar que estava viu, ara és elevat al cel pel poder de Déu, que l'introdueix en l'espai de la proximitat divina.

La celebració en aquest dia de la patrona de Ciutadella, Maria Auxiliadora, ens convida a viure aquest esdeveniment molt units a Maria, com van fer

també els primers deixebles, que després de l'Ascensió, es van mantindre units a ella en l'oració, en l'espera de l'Esperit Sant.

Contemplar l'Ascensió units a Maria

Podem, en primer lloc, contemplar amb Maria l'entrada de Jesús en la glòria del Pare. El dia de l'Ascensió el cor de Maria es va inundar d'una immensa alegria, encara que també va quedar en ella la tristesa per la separació del seu fill. L'alegria fou gran, en contemplar que aquella carn nascuda de les seves entranyes entrava en la glòria celestial. Però també fou gran la pena, perquè d'ara en endavant ja no podria gaudir de la seva presència física. Aquests sentiments van donar lloc a un fort anhel per anar al cel, on estava el seu fill, el seu tresor. Maria va viure els últims anys de la seva vida desitjant unir-se per complet al fill de les seves entranyes.

Units a Maria, també nosaltres vivim en aquest dia l'alegria del triomf de Jesús. A més, aquest triomf ens dona una gran esperança, perquè allà on hi ha el cap esperam ser-hi també nosaltres, que som el seu cos. L'Ascensió de Jesús –hem dit en l'oració col·lecta- “és ja la nostra victòria”. En aquest dia la nostra humanitat ha estat exaltada per damunt de tot; amb Crist, la humanitat ha entrat en la glòria. Però, al mateix temps, també sentim com Maria el desig d'unir-nos definitivament a Jesús, d'estar amb Ell per sempre. En el prefaci de la Missa direm que Jesús ha volgut precedir-nos com a cap perquè nosaltres, que som el seu cos, visquem amb la “ardent esperança” de seguir-lo en el seu regne.

Comença la missió

Però no podem quedar-nos embadalits mirant al cel, perquè l'Ascensió suposa el començament de la missió. Es necessari posar-se en camí, perquè, una vegada que Jesús ha pujat al cel, són els seus deixebles els qui tenen la missió de proclamar el regne de Déu. Segons el relat del llibre dels Fets, que hem escoltat, Jesús encomana als seus deixebles ser els seus testimonis “fins als límits més llunyans de la terra”. I en l'evangeli de Sant Mateu hem escoltat el mandat clar de Jesús: anau, feis deixebles, batiau.

Aquestes paraules haurien de clavar-se en el nostre cor, perquè ara som nosaltres els responsables de dur a terme el seu mandat. Nosaltres som els seus deixebles en aquesta ciutat i a nosaltres correspon proclamar incansablement l'Evangelí i donar testimoni de Jesús. Tots nosaltres, tant els sacerdots com els laics, tenim el goig i el deure de posar-nos en marxa per a ajudar les altres persones a ser, com nosaltres, deixebles de Jesús.

No és una missió fàcil, perquè són moltes les persones que viuen d'esquena a Déu i no sembla que tinguin cap interès pel nostre missatge. No és fàcil, tampoc, perquè el nostre compromís amb la fe sol ser dèbil i ens costa molt abandonar les nostres comoditats per a transmetre als altres el que vivim: la llum que ompl la nostra existència, l'alegria que inunda les nostres ànimes i que és Jesucrist.

Però en aquesta missió no esteim sols, perquè tenim la seguretat de la presència de Jesús, que està amb nosaltres tots els dies fins a la fi del món. Jesús ha marxat al cel, però no ens ha abandonat, sinó que continua viu i està contínuament atent a la nostra vida. Comptam també amb la presència de Maria, la seva mare, que ha estat la primera a pujar al cel després d'Ell i que des d'allà dalt acompanya al llarg de la història a l'Església que evangelitza.

Pregar i invocar a l'Esperit

Ella ens ensenya també dues actituds bàsiques que han d'acompanyar el nostre anunci de Jesucrist: l'oració i la invocació a l'Esperit Sant. Diu el llibre de Fets que els deixebles van romandre units en oració amb Maria i amb altres dones. Subratlla expressament aquest llibre que era una oració “*unànime*” i que era “*constant*”. Així ha de ser la nostra oració: insistent, contínua, unida a tota l'Església, juntament amb Maria, la mare del Senyor.

En aquests dies hem sentit de manera especial la necessitat de pregar amb Maria per la fi de la pandèmia i d'acollir-nos a la seva protecció com a Mare Auxiliadora, perquè intercedeixi davant el seu Fill i concedeixi la pau a aquells que ens han deixat, el consol als qui estan malalts i fortalesa a tots els que els cuiden. Aquest temps ens ha fet sentir de manera especial que ella és mare que escolta i acompanya el nostre camí.

Però la nostra oració ha de dirigir-se, sobretot, a demanar la presència de l'Esperit Sant. Aquesta va ser l'oració de Maria juntament amb els apòstols: demanar que vingués l'Esperit de Jesús, per a poder viure com a deixebles seus i ser els seus testimonis. L'Església necessita la presència de l'Esperit per a poder dur a terme la missió que Jesús li ha encomanat. Per això, junts, units a Maria, hem d'invocar contínuament l'Esperit Sant i demanar-li que ens aparti de les comoditats i ens posi en camí, per a transmetre a cada home i dona de Ciutadella que val la pena ser cristià, gaudir de l'amor de Jesús i viure seguint les seves petjades.

HOMILÍA DEL DOMINGO DE PENTECOSTÉS (A) **(Santuario del Toro, 31 mayo 2020)** **El primer Pentecostés**

Hemos escuchado en la primera lectura el relato del primer Pentecostés, según san Lucas. Aquella fiesta reunía mucha gente en Jerusalén, porque era fiesta de peregrinación, y conmemoraba la alianza de Dios con su pueblo. Los discípulos de Jesús se reunieron, pero no en la calle sino en el Cenáculo, porque tenían miedo, les faltaba audacia para proclamar lo que habían vivido: que Jesús estaba vivo, que había resucitado.

De pronto, reciben el don del Espíritu Santo, que Jesús les había prometido. Para significarlo, san Lucas se sirve de dos imágenes: el viento y el fuego. El Espíritu se presenta como “un viento recio que llenó toda la casa”. Con esta imagen se expresa la fuerza creadora y vivificadora de Dios, que llena el corazón de los discípulos para que anuncien sin miedos el Reino de Dios. Es fuerza que remueve las inercias y pasividades y que impulsa a salir a las plazas. La otra imagen es el fuego: “vieron aparecer unas lenguas, como llamaradas” que se fueron posando sobre cada uno. El fuego significa la fuerza transformadora del Espíritu, que enciende y transforma el corazón enfermo del hombre. El fuego purifica e ilumina, y capacita para que el corazón arda en el amor.

En las lecturas de este día se subrayan dos efectos inmediatos e importantes de la acción del Espíritu: la comunión y la misión. El Espíritu crea comunión con Dios y en la comunidad de discípulos. Eso es la Iglesia: un misterio de comunión con Dios y con los hermanos. Pero esa comunión es para la misión. El Espíritu condujo a aquellos discípulos a abandonar los miedos y salir con valentía a las plazas y calles a proclamar las maravillas de Dios. En adelante, toda la vida de los Doce tendrá como meta anunciar que Jesucristo vive.

Comunión

Nosotros recibimos el Espíritu Santo en nuestro bautismo y por el sacramento de la confirmación. Hemos sido marcados por el sello del Espíritu y todo nuestro ser es un templo del Espíritu de Dios.

Este Espíritu nos pone en comunión con Dios y nos integra en la comunión que es la Iglesia. El Espíritu nos hace capaces de Dios. Dice San Ireneo que nos hace “aptos para Dios”. En la preciosa secuencia de este día le hemos dicho: “Mira el vacío del hombre si tú le faltas por dentro”. El espíritu tiene que regar nuestro corazón y capacitarlo para la relación con Dios, para unirnos a Él.

El Espíritu impulsa la comunión entre nosotros, nos hace sentirnos unidos unos a otros, formando parte de la misma Iglesia. El apóstol Pablo nos recordaba en la segunda lectura que todos nosotros formamos un solo cuerpo, en el que existe diversidad de servicios, funciones y dones. El Espíritu ha enriquecido la Iglesia con diversidad de vocaciones y ministerios. Hay diversas maneras de ser cristiano. Hay “diversidad de servicios pero un mismo Señor”, decía el Apóstol.

Con la ayuda del Espíritu cada uno debe descubrir cuál es su propia vocación y cuál es la misión que tiene en la Iglesia y en el mundo. Y es preciso pedir su fuerza para poder vivir con fidelidad a ella.

Misión

Recibir el Espíritu nos convierte de modo inmediato en testigos. Decía Jesús: “como el Padre me ha enviado, así os envío yo”. El Espíritu movió a aquellos sencillos pescadores a ser pregoneros del Evangelio por todo el mundo. Y el Espíritu nos sigue moviendo hoy a dar testimonio de Jesús.

La venida del Espíritu Santo significa el comienzo del tiempo de la Iglesia. Ahora nos toca a nosotros continuar lo que Jesús inició, proclamando el Reino de Dios y anunciando la salvación que llega hasta nosotros en la persona de Jesucristo. Cada cristiano es enviado, misionero. Ahora queda en nuestras manos el anuncio y la construcción del Reino de Dios. Somos nosotros quienes hemos de proclamar su verdad, comunicar su amor, luchar por la justicia y construir la paz. Jesucristo nos envía a nosotros, a cada uno de los que estamos aquí. Ningún cristiano puede escapar de este compromiso.

El testimonio se da con nuestra palabra, pero sobre todo con nuestra vida. Nuestro modo de vivir, nuestra forma de pensar, nuestros criterios y nuestras palabras deben dejar la huella de Cristo. Esto es ser testigos.

Invocar al Espíritu, junto con María

Unidos a María, como los discípulos, invoquemos en este día al Espíritu de Dios, pidiendo que se derrame en nuestros corazones, que los transforme, nos haga sentir miembros vivos de la Iglesia y nos dé a todos la fuerza necesaria para ser sal y luz en medio del mundo.

Los autores antiguos comparan la anunciación y Pentecostés. En la anunciación el Espíritu descendió sobre María para que concibiera y diera a luz a Jesús. En Pentecostés, el Espíritu desciende sobre María y toda la Iglesia, para que engendre a lo largo de la historia a Jesucristo.

La madre de Jesús acompañó a la primera Iglesia y nos sigue acompañando en la invocación del Espíritu. La sentimos especialmente cercana cuando

terminamos el mes de mayo y en este día de Pentecostés. Oramos con ella y repetimos “Ven Espíritu Santo, llena los corazones de tus fieles”. Que el Espíritu transforme los corazones, envíe su soplo, encienda el fuego del amor, llene el vacío del hombre y aliente constantemente la misión.

DIUMENGE DE LA SANTÍSSIMA TRINITAT (A) **(Es Migjorn Gran, 7 de juny de 2020)**

En aquest diumenge l'Església celebra d'una manera especial el misteri de Déu. Després d'haver culminat la celebració de la Pasqua el diumenge passat amb la solemnitat de la Pentecosta, avui celebrem que el Déu que s'ha revelat en la mort i resurrecció de Jesús és el seu Pare i el nostre Pare i que ens ha enviat el seu Esperit.

Quan parlam de Déu, moltes vegades ho presentam com un ésser poderós però molt llunyà dels homes, o com un ésser abstracte, sense relació amb la vida. Però no és així el Déu que apareix en l'experiència d'Israel i l'experiència cristiana. El Déu que apareix en l'Esriptura és un Déu que s'interessa per l'ésser humà, a què li s'interessa per la vida dels homes. L'experiència de Déu que té Israel i també l'Església no ho entén com algú distant de nosaltres i inaccessible en la seva majestat, sinó com un ésser proper, que acompanya la nostra vida i la història dels homes. Sant Pau cantava a aquest Déu i la seva proximitat amb tres paraules: gràcia, amor i comunió. I posava en relació aquestes tres paraules amb Déu Pare, Fill i Esperit Sant.

El Pare és amor

Pau parlava en primer lloc de l'"amor del Pare". Si hi ha alguna cosa que caracteritza a Déu és l'amor, un amor que s'estén dirigit a nosaltres. A la primera lectura hem escoltat l'experiència que Moisès té de Déu. Després que el poble cometés el greu pecat de la idolatria i construís un vedell d'or, Moisès torna a pujar al Sinai i clama: “Déu compassiu i benigne, lent per al càstig, ric en l'amor”. Moisès sap que Déu és Déu i per això es troba prostrat a terra davant seu, però també que Déu és un Déu proper, a què li preocupen els homes i, per això, els perdona. És Déu de salvació i no de condemniació.

En el diàleg amb Nicodem, Jesús li feia comprendre a aquell fariseu que tot provenia d'aquest amor del Pare: “Déu ha estimat tant a el món”. És el Pare qui no vol condemnar el món sinó que el món se salvi. Sant Pau, per la seva banda, l'anomenava “Déu de l'amor i de la pau”.

El Fill és gràcia

Per parlar del Fill, Sant Pau fa servir la paraula “gràcia”. L’amor generós de Déu s’expressa en el regal del seu Fill, en la “gràcia” que és la persona mateixa de Jesucrist. Déu ens ha estimat tant -deia Jesús- que ens ha donat el seu Fill únic. En el pròleg del seu Evangeli dirà Sant Joan que “la gràcia i la veritat ens han vingut per Jesucrist” (Jn 1, 17).

En Jesús de Natzaret reconeixem el gran do de Déu, l’Enviat que ens ha revelat com és el Pare i que ha vingut per donar-nos vida. Cadascun dels seus gestos i paraules, cada signe i acció són gràcia de Déu per a nosaltres.

L’Esperit és comunió

Finalment, l’Esperit és “comunió”, perquè és l’amor i, per això, la font de la comunió estreta que existeix entre el Pare i el Fill. I al mateix temps és el que realitza la nostra comunió amb Déu i entre nosaltres. És l’Esperit el que ens fa ser Església, mantenint la nostra comunió amb Déu i la d’uns amb altres.

Déu és Trinitat

Així idò, l’experiència de Déu que té el cristià és que Déu és amor, gràcia i comunió; Pare, Fill i Esperit Sant. Aquest misteri és el que des de molt antic es va designar amb el nom de “Trinitat”. Es tracta de tres Persones distintes en un sol Déu.

No ens ha d’espantar parlar de la “Santíssima Trinitat”. És cert que mai entendrem del tot aquest misteri, com poden ser tres diferents i un de sol. Però el misteri de la Trinitat no és tant qüestió de càlcul com de vida. El Déu que vivim els cristians és un Pare que per amor envia el Fill i, juntament amb el Fill, a l’Esperit Sant.

Viure el misteri de la Trinitat

En aquest dia algunes persones d’aquesta parròquia rebran la plenitud del do de l’Esperit Sant, que és regal del Pare i del Fill i que insereix la nostra vida en Déu. L’Esperit ens ajuda a viure com a fills del Pare, seguint el camí traçat per Jesús. És la força interior que ens fa sentir que Déu ens estima, que Jesús viu i que val la pena ser els seus deixebles. Al mateix temps, l’Esperit ens anima perquè donem testimoni, d’aquest Déu, del qual experimentam l’amor, la gràcia i la comunió.

Avui acabam la visita pastoral que va ser interrompuda per causa de la pandèmia. He de confessar-vos que em vaig sentir molt a gust la setmana que vaig estar amb vosaltres i que vaig gaudir molt coneixent la realitat

d'aquesta comunitat cristiana i a les persones que la integrau. Us anim a viure tota la vostra vida “en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant”, a créixer en l'amor de Déu i, d'aquesta manera, créixer també com a comunitat que dona testimoni que Déu és amor, gràcia i comunió.

HOMILIA CORPUS CHRISTI **(Maó i Ciutadella, 13 i 14 de juny 2020)**

Cada any els cristians ens reunim en aquesta festa de Corpus Christi per agrair a Déu el do immens de l'Eucaristia, que és font i aliment de la nostra vida. Aquesta festa, que es va originar al segle XIII, té per objecte de manera particular agrair a Déu el do de la presència real de Jesucrist en el sagrament de l'altar.

El do de la presència real de Crist

La veritat és que Déu mai està lluny de nosaltres. Sabem per experiència el molt que li importam i com Déu cerca mil maneres de fer-se present en la nostra vida. Ens parla a través de la creació, en la nostra història, per la seva paraula, en la pregària, ... Les formes de presència de Déu són múltiples i diverses. Però hi ha una forma particular de presència que és la presència en l'Eucaristia. És una manera de presència sorprenent, que revela molt bé com és Déu, perquè ha volgut fer-se petit per acompanyar els nostres passos quedant-se amb nosaltres sota el signe del pa i del vi. Reconeixem que aquest pa i vi que oferim a l'altar són transformats pel poder de l'Esperit Sant en el Cos i la Sang del Senyor.

Ell està veritablement present en aquest sagrament. Ho està -diu l'Església- d'una manera “*substancial*”, en el sentit que en l'Eucaristia Crist, Déu i home, es fa totalment present (CCE, 1347). En l'Eucaristia, Jesús no dona alguna cosa, sinó a si mateix, per donar-nos vida. Com Ell mateix diu a la sinagoga de Cafarnaüm, ell és el pa baixat del cel per donar vida a l'ésser humà.

Mai ens sorprendrem prou d'aquesta presència singular. Mai cantarem bastant l'amor immens de Déu que es queda en aquests signes pobres, mal-leables, que es posa a les nostres mans mogut només pel desig d'estar amb l'home, que sentim el seu amor, que mai ens abandona. “*Que la llengua humana canti aquest misteri!*” “*Pange, lingua!*”. Aquesta presència només es pot entendre des de la lògica de Déu, que és lògica d'amor. Només l'amor extraordinari de Déu explica la seva presència en l'Eucaristia.

La fe

Com respondre a aquest misteri d'amor? Són diverses les actituds amb les que l'ésser humà respon al do de l'Eucaristia.

La primera resposta és la fe, és a dir, l'acceptació d'aquest amor, que sobrepassa tota lògica humana. La primera cosa és convèncer-nos que Déu ens estima i només per això s'ha volgut quedar amb nosaltres. Amb raó, immediatament després de la consagració, el sacerdot diu: "*Proclamem el misteri de la fe*". El que succeeix en l'altar és un misteri que només es pot comprendre des de la fe, que només s'explica des de l'acolliment en la nostra vida d'aquest Déu sorprenent.

Sant Tomàs deia que la presència de Crist en el sagrament no es percebuda pels sentits, sinó només per la fe. "*Sola fides Sufficit*"; basta la fe, que ens fa acceptar la veritat de la paraula de Crist, que ens va manar repetir el memorial de la seva passió i que va voler estar amb nosaltres cada dia fins a la fi del món. La primera resposta és la fe: reconèixer i acollir el do de la presència de Jesús en el misteri de l'Eucaristia.

L'adoració

Aquest reconeixement porta a la segona resposta, que és l'adoració. Adorar és l'actitud pròpia de l'ésser humà quan adverteix que es troba davant el misteri de Déu. Davant la transcendència de Déu, l'home es posa de genolls i reconeix amb humilitat la seva presència. Per això, una vegada que reconeixem la seva presència a les espècies eucarístiques del pa i del vi, ens veim empesos a adorar-lo.

Ho fem de diverses maneres. Davant l'Eucaristia, ens agenollem o fem una inclinació profunda, com a reconeixement de la presència real i veritadera del Senyor. L'adoram també quan és exposat a la Custòdia o quan ens acostam a resar davant del Sagrari. La seva presència és sempre font de pau i de consol, conforta el cor de l'home, anima a la feina quotidiana.

Una manera singular d'adoració és la processó de Corpus Christi. Aquest any, que no podrem realitzar-la pels carrers de la nostra ciutat, som convidats a viure-la amb intensitat des del cor. Durant el temps de confinament hem trobat a faltar poder pregar davant el Sagrament de l'altar i, sobretot, combregar el Cos i la Sang del Senyor. Això ens condueix a valorar més si cap aquesta presència. Jesús resta dia i nit amb nosaltres i ens convida a apropar-nos a Ell, a posar davant d'Ell la nostra vida i deixar que la seva misericòrdia abraci el nostre cor.

El servei

Hi ha una tercera resposta al misteri de la seva presència real. Reconèixer i adorar la presència de Crist en l'Eucaristia ens porta al servei. Venerar l'Eucaristia ens empeny a entrar en aquesta lògica d'amor fent també nosaltres de la nostra vida una donació als altres. Quan l'Eucaristia ocupa el centre de la vida humana, és font de renovació. Contemplar l'amor de Déu manifestat en l'Eucaristia, ens mou a estimar sense condicions, a ser nosaltres també pa partit per als altres. Una Església eucarística és una Església que es posa al servei de tots, especialment dels més pobres. Per això té molt de sentit que el dia de Corpus sigui el dia de la Caritat.

Celebrar i cantar la presència eucarística de Crist ens obre els ulls per descobrir la seva presència també real en els més pobres. Esteim començant a palpar els efectes econòmics de la crisi sanitària, amb moltes famílies que han quedat empobrides. Com Església haurem d'estar molt atents a les necessitats i posar-nos al servei de tots. És un temps especial perquè tots donem un cop de mà a Càritas, que reforcem els seus serveis en les nostres parròquies, que augmenti la nostra generositat. Siguem una Església eucarística, és a dir, una Església que acull l'amor de Déu rebut en l'Eucaristia i ho fa arribar a tothom.

Conclusió

Tres són, per tant, les respostes al misteri de la presència real de Crist en l'Eucaristia: la fe, l'adoració i el servei. Acollim l'amor, adorem l'amor i visquem l'amor. A això ens convida la festa de Corpus. No ens cansem mai de fer-ho.

HOMILIA EN EL FUNERAL PER SOR JOANA FLORIT (Parròquia Sant Esteve, 5 de juny de 2020)

Amb la llum immensa que ens dóna la fe en Jesucrist, contemplam la mort de la nostra germana Joana. Ella va viure tota la seva vida en aquesta fe, que va il·luminar el seu camí per aquest món. Ens dol acomiadar-nos d'ella, però ho feim amb serenitat i pau, perquè ens acompanya la certesa que ella viu per a Déu, que viu en el Senyor.

L'evangeli que hem escoltat ens ajuda a comprendre que la mort és una trobada joiosa amb el Senyor, un festí al qual hem estat convidats per Ell. La nostra vida és una preparació per a aquesta trobada; som pelegrins que

caminam fins a rebre l'abraçada del Pare i l'amor de Jesús. Esperam que un dia vindrà l'Espòs i ens cridarà a romandre amb Ell, perquè vol que aquells que estima estiguin amb Ell per sempre. La lectura del llibre de l'Apocalipsi ens ha parlat de la gran festa que Déu ha preparat. El seu desig és renovar el cel i la terra perquè el món sigui lloc de trobada amb Ell, on ha davallat a fer-hi estada, on Déu ha acampat. Aquesta presència fa que cessi el dolor, que siguin eixugades les llàgrimes, perquè Déu mateix socorre el nostre dolor. Amb raó podem dir amb Sant Francesc: "*Lloat sigueu, Senyor, per la germana mort*"; "*Benaurats aquells a qui trobi en la vostra santíssima voluntat*".

Sor Joana va desitjar aquesta trobada amb el Senyor i es va anant preparant al llarg de la seva vida. Per amor a Jesucrist va viure la seva vocació franciscana i va mantenir la virginitat no només en el seu cos sinó també en el seu cor. Amb aquesta opció va anticipar el món definitiu de què parlava el llibre de l'Apocalipsi. Amb l'abstenció de contraure matrimoni va manifestar el seu desig de viure lliurada per complet a Jesús, el germà, l'amic, l'espòs. Però la virginitat es guarda sobretot al cor, que ha de quedar reservat només per a Déu. Només Ell té dret a ocupar el centre de la nostra vida. Només a Ell val la pena lliurar-se per complet. Això és el que proclama una vida senzilla i fidel com la de sor Joana.

L'evangeli ens advertia que hem d'estar molt atents i tenir a punt l'oli per a omplir les llànties, per quan arribi el moment de la trobada amb l'Espòs. Aquest oli que fa cremar les torxes són les virtuts teologals: la fe, l'esperança i la caritat. Elles ens mantenen en vetlla, desperts, atents a Déu. La llum que il·lumina, amb la qual sortim a l'encontre són les nostres bones obres. Confiam que Sor Joana hagi sortit a l'encontre de Crist acompanyada per les seves bones obres, fruit de la seva fe senzilla, de la seva esperança indestructible i sobretot del seu amor i misericòrdia. Els que la van conèixer en la seva vida activa destaquen el seu esperit de servei, la seva senzillesa i cordialitat. Li agradava molt convertir tot en poesia: de tot sabia fer "glosses".

En celebrar el funeral de Sor Joana confiam que ella s'hagi assegut ja a la taula, en el banquet amb Crist, el seu espòs i amic. I esperam també nosaltres, quan ens hi arribi l'hora de la nostra mort, que també ens trobi amb les llànties enceses i mantenint-nos sempre en vetlla, perquè no sabem ni el dia ni l'hora. Mentrestant, recordem amb gratitud la vida de Sor Joana, el testimoni de la seva vida consagrada i tot el seu treball pels altres, que va desenvolupar durant 25 anys a Mallorca i després a Sant Lluís, Maó, Ferreries i al Seminari Diocesà. Els últims anys, com sabem, ha estat en el convent de Ciutadella.

Ahir va ressonar per Sor Joana la veu que deia: “*Que arriba l’Espòs, sortiu a rebre’l!*”. I ella es va posar en marxa, amb la seva llàntia encesa. Esperem que Jesucrist l’hagi trobat digna de gaudir per sempre de la seva companyia. Invoquem la intercessió de la Mare de Déu, la Verge del Toro, a la qual va aprendre a estimar al seu poble des Mercadal. Que ella sigui la seva guia i companya a les estances celestials.

HOMILIA A LA MISSA DE RENOVACIÓ DE LES PROMESSES SACERDOTALS I LLIURAMENT DELS SANTS OLIS (Santuari de el Toro 20 de juny de 2020)

Desitjava ardentment celebrar aquesta Eucaristia amb vosaltres. La terrible crisi sanitària que hem viscut ens va impedir celebrar junts la Missa Crismal així com altres trobades que solem tenir al mes de maig, al voltant de la festa de la Mare de Déu del Toro. Encara que he procurat mantenir contacte telefònic amb tots vosaltres, tenia moltes ganes de veure-us, així tots junts. Crec que també tots esperàvem poder tornar a ajuntar-nos en un moment com aquest. Els deixebles necessiten ajuntar-se per fer comentaris sobre com els ha anat, per explicar-se recíprocament els progressos i dificultats de l’evangelització i també per il·lusionar-se conjuntament amb noves metes. A més, celebrar l’Eucaristia junts al voltant del mateix altar ens uneix com Església de Déu que peregrina a Menorca.

Hem viscut uns mesos difícils, com els ha viscut també el poble de Déu al qual acompanyam en la seva fe. Perdre el contacte físic amb els nostres feligresos, celebrar el misteri pasqual sense presència de poble, a més del confinament a casa nostra, han estat experiències que mai imaginàvem tenir. Crec que a tots ens ha ajudat a madurar aquesta malaltia, que ha posat al descobert tantes debilitats d’una societat massa segura de si mateixa. Hem experimentat la fragilitat de l’ésser humà i també de la nostra pròpia Església, formada per homes de carn i ossos que moltes vegades poden ser infidels a la seva missió. Davant l’amenaça de la malaltia i la mort, hem vist gestos admirables de solidaritat i generositat, però també molts d’egoismes, pors i covardies. Són grandeses i debilitats que potser hem advertit també en nosaltres mateixos.

Però més que detenir-me en allò que hem viscut, m’agradaria mirar a el futur i fer-ho amb esperança i amb il·lusió. Des de la nostra ordenació

sacerdotal vam quedar configurats amb Crist sacerdot i pastor i vam rebre l'encàrrec d'anunciar l'Evangelí. Nosaltres som els deixebles als qui Jesús ha encarregat proclamar la Bona Notícia a Menorca. Som els seus sacerdots, els seus ministres i tenim l'apassionant missió d'ajudar el poble de Déu a caminar cap a Jesucrist. L'Esperit que vam rebre amb la imposició de les mans ens capacita per a la missió. Com explica Pau al seu estimat Timoteu, "Déu no ens ha donat un esperit de covardia, sinó de fortalesa, d'amor i de tempraça". Per això li diu "no t'averonyeixis del testimoni del nostre Senyor", "pren part en els patiments per l'Evangelí, segons la força de Déu" (2 Tim 1, 7-8).

Segurament teníem molts projectes pastorals per a realitzar en les nostres comunitats quan va començar la pandèmia. Us convidem a posar tots aquests plans, treballs i il·lusions en les mans de Déu, sabent que nosaltres som només els seus servents, uns febles instruments a les seves mans. Ara hem de mirar cap endavant amb el desig d'ajudar als nostres feligresos a viure amb profunditat interior aquest estiu i d'emprendre un nou curs carregats d'esperança. No ens desanimem. El Senyor necessita testimonis valents, il·lusionats, molt enamorats d'Ell, que somiïn cada dia a fer arribar la seva Paraula als nostres contemporanis.

El curs pròxim tenim un repte important d'afrontar perquè la nostra programació pastoral assenyala com a objectiu créixer com Església samaritana, que es posa al servei de tots. Aquesta actitud, que és un distintiu de l'Església de Jesús, és a hores d'ara més necessària que mai, perquè la crisi sanitària està suposant una crisi econòmica sense precedents. Sentim el dolor per cada persona que queda sense feina, que pateix dificultats econòmiques i es veu situada als marges de la societat. El Senyor ens crida avui a escoltar el seu clam i a agenollar-nos per rentar-los els peus, curar les seves ferides i pal·liar la seva indignació. El fons de solidaritat que la Diòcesi ha creat és només un signe que cerca alleujar el dolor dels germans. Aprofitem aquesta trobada per agrair la generositat amb la que molts de vosaltres heu lliurat una part de la vostra remuneració per aquest fons. Però necessitem el que el Papa Francesc anomena "la fantasia de la caritat", que és la capacitat d'imaginar maneres noves d'atendre els altres i la valentia per posar en marxa nous projectes que donin esperança a tants germans que reclamen la nostra ajuda.

En aquesta celebració distribuïrem els olis que van ser beneïts el passat dia 8 d'abril, en la Missa Crismal. Ells són signes de la salvació, que arriba als homes a través del misteri pasqual. Nosaltres, com a ministres de Crist, tenim l'encàrrec de portar l'oli que conforti el malalt, d'ungir el catecumen

perquè rebí la força de l'Esperit i de marcar amb el crisma de la salvació. Amb aquest crisma ungiré també a l'enfront de molts joves que volen rebre la plenitud de l'Esperit i, si Déu vol, ungiré les mans de Jean Marie, que quedaran consagrades al servei del regne de Déu. A tots nosaltres correspon fer arribar a moltes persones aquesta salvació que procedeix de Crist. Que aquest oli i el perfum es vessin sobre moltes persones i siguin per a elles signes de salvació.

D'aquí a uns moments, renovarem les promeses del nostre sacerdoci. No ho fem com un tràmit, sinó com una cosa que ens brolla del cor. Com Pere, repetim Jesús: Senyor, tu que ho saps tot, tu saps que t'estim. Hem rebut molt de Jesús i l'única resposta que ens queda és dir-li que esteim disposats a seguir-lo fins al final, exercint el servei que ens ha confiat. A Ell li agrada que li diguem una vegada més que l'estimam i que esteim decidits, amb l'ajuda del seu Esperit, a pasturar el seu ramat.

Confiam aquesta voluntat al Cor Immaculat de Maria. Mirant-la a ella, ens sentim encoratjats a pronunciar el nostre petit "fiat" confiant tota la nostra vida a Déu. Que la nostra Mare de Déu del Toro protegeixi sempre a aquest presbiteri de Menorca, l'ajudi a ser fidel al do rebut i l'assisteixi en la missió de proclamar el misteri de Jesucrist.

HOMILIA SOLEMNITAT DE SANT JOAN (Catedral de Menorca, 24 de juny de 2020)

Esteim celebrant amb tota l'Església la solemnitat litúrgica del naixement de Sant Joan baptista. Són moltes, sens dubte, les coses que trobam a faltar en aquest dia, perquè la pandèmia que esteim vivint ens impedeix gaudir als nostres carrers l'alegria que sentim en aquest dia de festa. Però el fet que enguany no puguem celebrar la festa exteriorment no ha d'impedir-nos comprendre el seu significat; fins i tot ens anima a centrar més l'atenció en la figura i el missatge de Sant Joan Baptista.

Però, per què mirar a aquest home en ple segle XXI? què ens pot dir a nosaltres algú que va viure fa més de vint segles? Crec que Sant Joan continua sent actual i continua parlant a la nostra època. El baptista va ser un personatge d'una gran talla i per això són moltes les coses que podria dir-nos. Intentaré resumir en tres les actituds de Sant Joan que em semblen importants avui per a nosaltres.

La valentia de dir la veritat

Joan Baptista és un profeta, algú que proclama la paraula en nom de Déu i ho fa sense por. En la tradició cristiana es diu que és l'últim dels profetes, perquè va ser el precursor de Jesús. Amb la seva paraula i amb la seva vida no va tenir por de proclamar amb totes les seves forces la veritat. L'Evangelí segons sant Joan diu d'ell que va venir per a ser “testimoni de la llum” (Jo 1, 7). Sabem molt bé que ho va ser a costa de la seva vida, perquè el tirà Herodes, al qual molestaven les seves paraules, va decidir decapitar-lo.

Aquest és el primer missatge de Joan per a nosaltres: la invitació a ser testimonis de la veritat i de la llum. Esteim en temps dolents en aquest sentit, perquè molts contemporanis nostres semblen haver renunciat a trobar la veritat, mentre que molts altres es dediquen a maquillar-la o a ocultar-la, al mateix temps que es dona difusió a notícies falses (*fake-news*) i es presenten com a dogmes ideologies destructives de la persona i de la família. El baptista ens diu: no us podeu callar, us heu de comprometre a ser testimonis de la veritat, no podeu apagar la llum.

Els cristians no podem acoquinar-nos davant la pressió social o davant un ambient contrari a la fe, sinó que hem de tenir el coratge i l'audàcia de proclamar ben fort la veritat que hem trobat en l'Evangelí i que pensam amb humilitat que és bona notícia per a tot ésser humà.

Assenyalar a Crist

El Baptista no sols va anunciar l'arribada del Messies, sinó que el va assenyalar també dient: “*Aquest és l'anell de Déu*”. Aquí té el seu origen el popular “be” que s'ha convertit en un emblema de Ciutadella. Joan Baptista contempla a Jesús de Natzaret com un anyell que serà sacrificat pel poble i l'assenyala present enmig dels homes.

Aquesta és la segona lliçó de Baptista. D'ell aprenem a assenyalar a Crist, a indicar als homes on es troba l'anell que porta la salvació, perquè ha carregat amb el pecat del món. Són moltes les persones que desitgen trobar una llum, un sentit, una guia per a les seves vides. A tots hem d'oferir, com Joan, a Jesús, que omple de sentit i goig la nostra existència. Potser no ho han descobert; potser nosaltres els hi hem ocultat amb les nostres pobreses i febleses. Per això, amb la nostra paraula i sobretot amb la nostra vida hem d'assenyalar a Crist, per a conduir als homes i dones de Ciutadella fins Ell.

El seu estil de vida

La tercera actitud en la qual podem prendre a Joan com a model és el seu estil de vida, marcat per l'austeritat i la coherència. La seva anomenada a

la conversió va anar acompanyada d'un estil de vida senzill i auster, com el dels homes del desert. Per això vestia amb pèl de camell i menjava llagosts i mel silvestre (cf. Mc 1, 6). No necessitava més per a proclamar el seu missatge convidant a preparar l'arribada del Messies.

Tampoc nosaltres necessitam molt més. La figura de Joan pot ser un crit d'atenció a la nostra societat, massa superficial, molt acostumada a consumir sense mirar les conseqüències. La crisi sanitària i el confinament que hem viscut són un crit d'atenció, perquè aprenguem a descobrir quines coses tenen un valor permanent, què és allò que val la pena de veritat. Aquesta crisi ens ajuda a descobrir també que no és sostenible el ritme de vida que portam. No podem continuar amb un consum frenètic i irresponsable que degradi el planeta i margini els més pobres.

La crisi és també un crit d'atenció a ser solidaris. És més necessari que mai que posem el nostre temps i els nostres recursos al servei dels altres. Hi ha persones que només volen tornar al nivell de vida que tenien abans d'aquesta crisi, a la despesa incontrolada sense mirar les conseqüències. Tant de bo no oblidem aquesta lliçó i corregim el nostre estil de vida. En la seva Encíclica sobre el medi ambient, el Papa Francesc ens convidava a repensar què és "progrés" i "desenvolupament", perquè un desenvolupament molt fort "que no deixa un món millor i una qualitat de vida integralment superior, no pot considerar-se progrés" (LS 194) i perquè desaccelerar el ritme de producció i afavorir un desenvolupament sostenible pot ser progrés (cf. LS 191). El baptista, amb la seua austeritat i senzillesa, ens ajuda a advertir que hi ha poques coses veritablement necessàries per a viure com a persones humanes.

Conclusió

Com hem pogut veure, sant Joan Baptista continua tenint un missatge per a transmetre al nostre temps. A més, quan els cristians reconeixem a una persona com a santa, també acudim a la seva intercessió. Això és el que feim avui davant sant Joan. Li demanam que ens ajudi a viure com a testimonis de la veritat, que sapiguem conduir els homes fins l'Anyell de Déu i que la nostra vida acompanyi sempre la nostra paraula.

HOMILIA AL FUNERAL PER ENRIC ENRICH (Santa Maria de Ferreries 27 de juny de 2020)

Aquest matí ens hem congregat en oració per encomanar als nostres germans Enric i Àngela, que junts van marxar a la casa del Pare el passat mes d'abril. Tot i que les circumstàncies de la pandèmia ens van impedir acomiadar-nos d'ells, com ens hagués agradat, des del primer moment hem elevat les nostres pregàries al Pare, demanant-li que acollís en el seu estatge a aquests fills seus.

Hem escoltat en l'Evangelí la proclamació de les benaurances, que són el camí de Jesús i, com diu el Papa, "*el carnet d'identitat del cristià*" (GE 63). En elles es reflecteix l'estil de vida del deixeble de Jesús i el seu camí per arribar al Pare, al Regne del cel. Crec que el desig més vehement d'Enric va ser viure aquest camí de les benaurances, intentant ser molt fidel a l'Evangelí. Amb encerts i també amb equivocacions, com tots els éssers humans, el nostre germà va desitjar viure una vida evangèlica, en la senzillesa i coherència que reclama l'Evangelí. Era home de conviccions fermes i de forts ideals, que va intentar viure fent el bé, a l'estil de Jesús.

Com sabem, la major part de la seva vida sacerdotal la va passar a Fornells, on va compaginar l'atenció a la parròquia de Sant Antoni amb l'exercici de diversos oficis, en coherència amb la seva convicció que havia de ser un sacerdot obrer per a poder viure proper al poble. En una entrevista que li va fer el periodista Miquel Àngel Limón contava que, quan tenia 16 anys i es trobava en el camp encorralant bens va rebre la crida al sacerdocí. Després del període de formació, va ser ordenat sacerdot a la capella del Seminari el Diumenge des Be, el 19 de juny de 1960. Després d'un temps com a vicari al seu poble, acompanyant a Mossèn Guillem Coll, el sacerdot que li va donar suport en tot moment, va ser nomenat superior dels seminaristes menors (1962). Poc després, però, va tornar a Ferreries sent vicari encarregat de la parròquia a la mort del Sr. Coll. Finalment va passar a Fornells, on va estar 38 anys com a rector (de 1964 a 2002). Allà va deixar el record de ser una persona compromesa tant cristianament com humanament al servei de tots.

El seu ministeri va estar marcat per la celebració de el Concili Vaticà II, que va acollir amb molta il·lusió. Enric compartia les ànsies de renovació que van donar lloc al Concili i va voler des del començament aplicar les reformes que promovia el Concili, encara que caient de vegades en alguns excessos. Enric va rebre també un gran suport i estímul de la seva germana

Àngela, que el va acompanyar en el seu ministeri sacerdotal i va marxar a la casa del Pare només un dia abans.

En un article que va escriure sobre el seu paísà Àngel de Ferreries, Enric es preguntava què era ser sant i deia: *“Que és un sant? Un home normal. Una persona que lluita per ser fidel a Jesús. Un home que estima als altres com a si mateix i que ho fa perquè als altres hi descobreix al mateix Jesús”*. En aquestes paraules es reflecteix, d’alguna manera, l’ideal de la seva vida: ser una persona normal, que trepitja la terra i que l’estima i que, al mateix temps, treballa incansablement per amor a tots sense diferència ni marginació.

En el seu camí sacerdotal va tenir com a models al sant rector d’Ars i també a Fra Àngel de Ferreries, amb qui se sentia especialment identificat per ser un home del camp com ell mateix. Va voler viure en senzillesa i humilitat, sent sempre proper i bondadós amb tothom. Crec que unia a això, un amor especial pel silenci i l’oració. En les últimes visites que li vaig fer al Geriàtric, sempre li vaig trobar assegut a la butaca, amb la litúrgia de les hores a la tauleta de la banda. Per a mi era signe que reflectia la seva vida interior i el seu desig d’escoltar la Paraula i de pregar.

Com a persona humil que era, tenia també un gran sentit de la gratitud. Quan va acabar el seu treball a Fornells va dir: *“vull agrair profundament a l’Església tot allò que som i que m’ha donat. Sense ella mai hagués estat el que ara som. Don gràcies al bisbe Pasqual, ja que ell m’ordenà de sacerdot. I tots els que m’ajudaren en els anys de formació, en el seminari. O també als que m’han ofert una mà de germà en els moments difícils de la meva vida, i en els anys de ministeri a Fornells. No tenc més que paraules de gràcies”*. Nosaltres també tenim només paraules de gràcies a Déu pel do de la seva vida sacerdotal i el seu testimoni. Han estat 60 anys de sacerdoci exercits al servei d’aquesta Església de Menorca. Que el Senyor li premii totes les seves bones obres.

A el mateix temps, demanam al Pare bo que perdoni els seus pecats i limitacions, que no li tingui en compte les seves faltes, sinó que miri la seva fe i el seu desig de ser un sant *“que trepitja la terra, que l’estima”* i que, al mateix temps *“és testimoni de l’Evangeli de Jesús sense cap por ni vergonya”* (Què és un sant?). Que la Mare de Déu intercedeixi per Ell, perquè sigui rebut en el cel.

Vull acabar repetint les paraules finals de l’entrevista que he esmentat, perquè són un preciós comiat seu. Deia: *“Intentaré, durant la resta dels meus dies i mentre desfai les amarres que m’han de conduir al Pare del Cel, de cantar les alabances i prodigis del Senyor, talment com ho ensenya*

el Salm 51: Sempre donaré gràcies pel que Vós heu fet, davant els vostres fidels proclamaré la bondat del vostre nom. Que tinguem tots un bon viure amb tothom i un bon viatge. Amen". Enric i Àngela ja han desfet les amarres i han marxat cap al Pare. Bon viatge, estimats germans!

MISSATGES

CELEBRAR LA PASQUA DEL SENYOR MISSATGE CONVIDANT A VIURE LA SETMANA SANTA 1 abril 2020

“Com desitjava menjar amb vosaltres aquest sopar pasqual abans de la meva passió!” (Lc, 22, 15). Aquestes paraules, que Jesús dirigeix als seus deixebles abans de la Passió, són també vàlides per a nosaltres avui. Jesús vol seure’ns a la seva taula per compartir el seu pa i omplir-nos del seu amor desbordant. En aquests dies estem “espantats i perduts”, com deia el Papa fa uns dies. La pandèmia del covid-19 ha desemmascarat “la nostra vulnerabilitat i ha deixat al descobert aquestes falses i supèrflues seguretats amb les que havíem construït les nostres agendes, els nostres projectes, rutines i prioritats. Ens mostra com havíem deixat adormit i abandonat el que alimenta, sosté i dóna força a la nostra vida i a la nostra comunitat” (Urbi et orbi, 27-3-2020). Per això, l’experiència de la nostra fragilitat pot ser una oportunitat per descobrir els valors de l’esperit i discernir què és allò que no passa, que dura per sempre. En aquests dies ens sentim especialment cridats a tornar a Déu, a confiar en el seu amor i experimentar, d’aquesta manera, la pau i serenitat que porta la seva presència en les nostres vides.

Molts cristians es demanen com serà possible viure la Setmana Santa quan no podem acudir als temples i participar en les emotives i profundes celebracions d’aquests dies i quan tampoc podem acompanyar pels nostres carrers les imatges que veneram i que ens ajuden a introduir-nos en el misteri que celebrem. Certament trobarem moltes coses a faltar aquests dies, però continua essent possible viure la Setmana Santa. És més, l’absència d’aquestes celebracions exteriors potser ens estigui convidant a viure-la amb més interioritat, introduint el nostre cor en el misteri de la mort i resurrecció de Jesucrist.

Jesús continua desitjant de tot cor celebrar la Pasqua amb nosaltres. Ell espera que aquest diumenge de rams ho celebrem des del fons de cor, que el contemplem a la creu per omplir-nos del seu amor, que visquem el silenci de dissabte sant i que esclatem amb Ell de goig en el matí de Pasqua. Serà, sens dubte, una Setmana Santa diferent però de cap manera buida. Per tal d'ajudar-vos a viure-la, us ofereixo aquestes orientacions.

1.- Alimentar-nos amb el pa de la Paraula

Ja que en aquest temps se'ns priva de l'aliment amb el pa de l'Eucaristia, no deixem de nodrir-nos amb el pa de la Paraula, en la qual està present el mateix Senyor. En l'exhortació "Verbum Domini" recordava el Papa Benet que "Crist, realment present en les espècies del pa i del vi, està present de manera anàloga també en la Paraula proclamada en la litúrgia" (n. 56). Aquest temps pot ser una oportunitat per descobrir la presència de Crist en l'Escriptura i per entrar en diàleg amb Ell, deixant que la seva Paraula ressoni en tota la nostra vida.

Podríem aprofitar aquests dies, en què disposam de més temps lliure, per llegir a poc a poc els relats de la Passió en algun dels Evangelis o per resar amb els salms. Podem fer-ho individualment, però seria millor fer-ho comunitàriament, al costat d'altres membres de la nostra família. No oblidem que cada família és "església domèstica" (LG 11), cridada a viure, celebrar i proclamar l'Evangelis. La lectura de la Paraula de Déu i la pregària tenen un sentit especial quan ho feim units a altres cristians.

Per tal d'ajudar-vos a viure la litúrgia de Setmana Santa, des de la Diòcesi us facilitam un material senzill, que conté algunes celebracions per a realitzar en família o cadascú individualment. Al mateix temps, serà bo que us uniu interiorment a les celebracions que es realitzen sense poble a la Catedral o en les diverses parròquies. També us pot ajudar seguir les retransmissions d'aquestes celebracions a través dels mitjans de comunicació.

Els que pugueu, serà bo que també reseu la pregària de laudes i de vespres (és fàcil trobar els texts a la web). Comptam també amb exercicis de pietat que han ajudat a moltes generacions de cristians, com són el "Viacrucis" i el rís de el Sant Rosari. Seria un testimoni molt notable resar en família. I no oblidem concloure sempre la nostra pregària oferint-la pels que han mort i pels seus familiars, pels malalts i el personal que els atén i pels que estan en quarantena.

2.- Créixer en l'amor

La nostra pregària ha de conduir-nos a créixer interiorment i, de manera especial, a créixer en l'amor. Sabem molt bé que tota la vida del cristià es

resumeix en l'amor a Déu i al proïsme. Per això, la nostra vivència de la Setmana Santa serà sincera i autèntica si produeix en nosaltres fruits d'amor, de misericòrdia, de perdó i de comprensió. Contemplar la misericòrdia del Pare i l'amor incondicional de Jesús, ens empenyen a estimar amb passió a Déu i als servir-lo en els germans, agenollant-nos per rentar els peus de tots.

Aquests dies de confinament poden ser ocasió per exercir l'amor als altres, tenint amb ells gests d'acolliment, d'afecte i de tendresa. No podem oblidar tampoc a tantes persones que pateixen i que necessiten la nostra ajuda. Durant l'acte impressionant de la benedicció extraordinària Urbi et Orbi es lamentava el Papa: "No ens hem detingut davant les teves crida-des, no ens hem despertat davant les guerres i les injustícies del món, no hem escoltat el crit dels pobres i del nostre planeta greument malalt . Hem continuat impertorbables, pensant en mantenir-nos sempre sans en un món malalt".

Tant de bo la celebració de la Setmana Santa ens condueixi a créixer en l'amor als més dèbils de la nostra societat. Els analistes preveuen que aquests dies de cessament de tota activitat tindran unes conseqüències econòmiques terribles, amb augment de l'atur i de la pobresa. Nosaltres, com a Església, haurem d'estar vetllant aquí, atents a la veu dels últims i manifestant la nostra solidaritat amb ells.

3.- Replantejar la nostra manera de viure

Finalment, crec que és molt important que aprenguem del que ens està passant. El veritable desafiament d'aquests dies terribles no és saber quan acabaran sinó si serem capaços de construir alguna cosa nova. Seria una pena que afrontàrem amb frivolitat i superficialitat aquesta crisi sanitària, sense arribar a revisar a fons la nostra manera de viure. Seria també lamentable que ens deixéssim portar només per sentiments passatgers i no arribéssim a prendre determinacions serioses respecte de nosaltres mateixos, de la nostra relació amb els altres i amb el medi ambient, que és la "casa comuna".

També com Església hem de viure aquests dies com una ocasió per tornar-nos a Déu. En aquests dies ressonen en el meu cor de manera especial aquestes paraules de Sant Pau: "No passeu ànsia per res. Al contrari, en qualsevol situació, exposeu a Déu els vostres anhels en l'oració i la súplica, acompanyades d'acció de gràcies. I la pau de Déu que està molt per damunt de tot el que podeu pensar, vetllarà, com un sentinella, tota la vostra vida interior en Crist Jesús" (Flip 4, 6-7). Al mateix temps, sentim com Església la crida a la responsabilitat respecte dels altres i, per això, aquesta situació ens convida a posar-nos al servei de tots.

Per la meua banda, celebraré a porta tancada els sants misteris a la Catedral i us deman que us uniu interiorment a la meua pregària. En cadascuna de les celebracions us tindrè molt presents, amb el dolor de no poder-vos veure físicament, però amb la seguretat que ens dóna saber que estem en comunió els uns amb els altres i tots units a la veritable vinya, que és Jesucrist. D'altra banda, els mitjans de comunicació de la nostra Diòcesi facilitaràn que, a través dels mitjans telemàtics, pugueu unir-vos a les celebracions de la nostra Catedral.

Esperant el moment que en puguem celebrar de nou tots junts la nostra fe, rebeu una abraçada del vostre germà i pastor,

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

REFLEXIONES EN TORNO A LA PANDEMIA (A los miembros de Vida creixent, Junio 2020)

Queridos miembros de “Vida creixent”:

Poco a poco vamos regresando a las actividades ordinarias, después de un largo tiempo de confinamiento a causa de la pandemia del Covid-19. Con muchas precauciones y cumpliendo escrupulosamente las medidas sanitarias, hemos retomado nuestra relación con las personas queridas y hemos reemprendido muchas de nuestras actividades.

Hemos vivido unos meses muy duros. Esta pandemia nos sorprendió a todos. No estábamos preparados psicológicamente ni tampoco sanitariamente para hacer frente a los efectos de este virus. El Covid-19 nos ha mantenido encerrados en nuestras casas o en las residencias, alejados del contacto social y sin saber a qué atenernos. Nos ha impedido también acompañar en su enfermedad a muchas personas e incluso ha imposibilitado que nos despidamos de los que han fallecido. Sé, también, que esta situación ha sido especialmente dura para vosotros, porque habéis visto cómo afectaba de modo singular a las personas mayores y también habéis comprobado con estupor cómo la élite dirigente de nuestra sociedad consideraba que no merecía la pena dedicar excesivos esfuerzos a luchar por la vida de un anciano.

La crisis sanitaria que hemos vivido ha puesto en evidencia las muchas contradicciones de nuestras sociedades occidentales. Se creen fuertes y

seguras, apoyadas en los avances de la ciencia y la técnica, pero un organismo minúsculo les hace ver lo frágiles y vulnerables que son. Proclaman la igualdad de derechos, pero después privilegian la vida de unos sobre la de otros. El materialismo dominante ha creado, además, una especie de capa-razón que envuelve esta sociedad y la vuelve ciega y sorda ante el dolor de los demás. Vivimos en sociedades contradictorias, que proclaman el respeto a la naturaleza, mientras que no dejan de gastar en proyectos que la dañan.

Es cierto también que en estos días hemos visto muchos elementos que invitan al optimismo. Es de destacar la generosidad con la que muchas personas se han mantenido en su trabajo por el bien de los demás. Pienso en el personal sanitario, pero también en las fuerzas de seguridad, en muchos sacerdotes y en otras muchas personas que realizaban servicios esenciales y que han arriesgado su propia vida por llevar a cabo la tarea de la que eran responsables. Hemos visto también hermosos gestos de solidaridad y han crecido en nosotros sentimientos de gratitud y de fraternidad.

No se nos debe olvidar todo esto. Me temo que, dentro de poco tiempo, nuestra sociedad regrese a su modo de vida superficial y frívolo y se olvide rápidamente de lo que han supuesto estos días que hemos vivido. Me gustaría que nosotros no nos olvidáramos de ello, que tuviéramos muy presentes las lecciones que la pandemia nos ha dado para aportar nuestro granito de arena a la construcción de una sociedad mejor, más justa, más respetuosa con el medio ambiente y, sobre todo, más atenta al clamor de los más débiles. Una sociedad progresa de verdad cuando los más vulnerables ocupan el primer lugar y reciben la atención que merecen.

Estoy seguro de que este tiempo de confinamiento ha afectado también a nuestra relación con Dios. Primero, porque la soledad en que hemos vivido y la angustia ante la enfermedad, han facilitado que abriéramos nuestro corazón a Dios, invocándole como a Padre bueno, para que estuviera a nuestro lado en esos momentos y para que ayudara a nuestro pobre mundo. También porque hemos tenido que vivir los misterios centrales de nuestra fe –la muerte y resurrección del Señor– confinados en nuestros hogares, sin poder celebrar juntos esta fe. Vivirlos en esta situación nos ha dado una perspectiva distinta y espero que también nos haya ayudado a vivirlos desde nuestro interior. La imposibilidad de recibir la comunión sacramental con el Cuerpo del Señor ha aumentado también el deseo de nuestro espíritu por recibirle y unirnos a Él.

Clausuramos el curso sin haber podido realizar algunas actividades programadas, ante el parón brusco que trajo consigo la extensión del Covid-19. No importa no haberlas hecho, si esto nos ha servido para reflexionar y para

crecer interiorment. Esperamos poder retomar el próximo curso las reuniones –que tanto bien nos hacen- y las demás actividades de “Vida creixent”.

Pongo estas intenciones en las manos de la Virgen, a quien invocamos como Madre del Toro. Durante este tiempo la hemos tenido muy presente y la hemos sentido como compañera, intercesora y guía. Que ella nos conceda fuerza e ilusión para continuar creciendo como personas y como cristianos con la ayuda del movimiento de “Vida creixent”.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

DON GRÀCIES PER VOSALTRES

Presentació de la Memòria de Càritas Menorca

Un any més presentam la memòria de les activitats de Càritas a la Diòcesi de Menorca. En aquest informe es contenen nombroses xifres que pretenen sensibilitzar la nostra societat sobre la realitat de la pobresa i la necessitat de créixer en solidaritat. Darrere de cada un d'aquests números es troba una persona o potser una família sencera que no ha trobat oportunitats per a subsistir i que ha quedat arraconada en els marges de la societat. Les xifres parlen també de moltes persones -tant tècnics com voluntaris- que dediquen els seus coneixements i el seu temps a l'atenció dels més vulnerables.

Estic convençut que no podrem considerar-nos una societat avançada mentre que hi hagi persones que són “*descartades*”, que són excloses de la societat com si fossin “*sobrants*” o material de rebuig (Cf. EG 53). Progressarem de veritat quan escoltem el clam dels petits, dels més febles i, deixant de banda tot egoisme i afany de poder, tinguem com a prioritat la seva atenció.

La nostra fe en Jesucrist ens compromet, a més, a reconèixer el seu rostre en el pobre, l'estranger, la dona maltractada, l'infant exclòs i, en tots aquells que Ell anomenava “*els petits*” (Mt 10, 42; 11, 25; 18, 14; 25, 40). La veritat del nostre amor a Jesús es comprova precisament en l'amor a tots ells, en el servei que els oferim i la cura que posam en ells.

En aquest camí és molt important la tasca que realitza Càritas tant en l'àmbit diocesà com a les parròquies. Amb l'esforç de tots, Càritas porta a terme programes de sensibilització i formació, d'inclusió i inserció laboral, d'economia social i medi ambient i de cooperació internacional. Càritas és

expressió del nostre desig de créixer com a església samaritana, que està a prop de tots els que pateixen. Per això, tots hem de recolzar la seva tasca, cadascú en la mesura de les nostres possibilitats, bé realitzant un servei com a voluntaris o bé sent generosos amb les seves iniciatives.

En presentar aquesta memòria sent una immensa gratitud per totes les persones que fan possible aquest servei de la caritat en l'Església de Menorca. Amb Sant Pau puc dir: conec la vostra fe i el vostre amor i, per això, *“no deix de donar gràcies per vosaltres, recordant-vos en les meves pregàries”* (Ef 1, 16).

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

ESCRITS SETMANALS

SE SOMETIÓ A LA MUERTE **(Escrit dominical 5-4-20, difós a través de la COPE** **i les xarxes socials)**

Queridos diocesanos:

En un antiguo himno cristiano, recogido por san Pablo en la carta a los Filipenses, se canta toda la gesta de la encarnación y se contempla la vida de Jesús como un acto de humillación, de kénosis, de aceptación obediente de la voluntad del Padre (2, 6-11). Leemos este texto cada año el domingo de Ramos y nos ayuda a introducirnos en los misterios que vamos a celebrar durante la Semana Santa. Jesucristo, que era Dios, renunció a su condición divina asumiendo nuestra frágil naturaleza humana, “se despojó de su rango” y vivió entre nosotros “como un hombre cualquiera”. El culmen de su kénosis fue la aceptación confiada de la muerte. “Se rebajó hasta someterse incluso a la muerte y muerte de cruz”. De esta manera –añade este himno- dio gloria al Padre, que lo ensalzó y “lo levantó sobre todo”.

Todos los momentos de la vida de Jesús se entienden como un acto de obediencia al Padre. Jesucristo no vino al mundo para hacer su voluntad, sino la del Padre que le había enviado (cf. Jn 6, 38). Ahora bien, la obediencia de Jesús no es la de quien se somete a una imposición que nace de fuera, sino que es una obediencia que nace del amor; es expresión de su amor al

Padre. La aceptación de la cruz es, sobre todo, un acto de amor al Padre, que responde a ese amor concediéndole “el Nombre-sobre-todo-nombre”. Con su obediencia filial, Jesús repara el daño que causó nuestra desobediencia (cf. Rom 5, 19). La obediencia amorosa de Jesús transformó la maldición de la muerte en bendición (cf. CCE 1009) y, como dice la Carta a los Hebreos, “se convirtió, para todos los que lo obedecen, en autor de salvación eterna” (5, 9).

Cuando Pablo escribe este himno, les dice a los filipenses que hagan suyos estos sentimientos: “tened los sentimientos propios de Cristo Jesús”. El cristiano tiene que hacer suya esta actitud de amor y obediencia que Jesús vivió. La vida de cada uno de nosotros debe ser un gran “sí” a Dios Padre, un “sí” que nace del amor que le tenemos como hijos suyos.

Jesús, “aun siendo Hijo, con lo que padeció, experimentó la obediencia” (Hb 5, 8). Comenta el Catecismo de la Iglesia: “¡Con cuánta más razón la deberemos experimentar nosotros, criaturas y pecadores, que hemos llegado a ser hijos de adopción en él! Pedimos a nuestro Padre que una nuestra voluntad a la de su Hijo para cumplir su voluntad, su designio de salvación para la vida del mundo. Nosotros somos radicalmente impotentes para ello, pero unidos a Jesús y con el poder de su Espíritu Santo, podemos poner en sus manos nuestra voluntad y decidir escoger lo que su Hijo siempre ha escogido: hacer lo que agrada al Padre (Cf. Jn 8, 29)” (n. 2825).

El misterio de la pasión, muerte y resurrección de Jesús, que vamos a vivir en Semana Santa, nos ayuda a vivir nuestra vida buscando la voluntad del Padre. En la oración propia del domingo de Ramos decimos que el Padre ha querido que Jesucristo se hiciese hombre y muriese en la cruz para “mostrar al género humano el ejemplo de una vida sumisa a tu voluntad” y le pedimos que las enseñanzas de su pasión nos sirvan de testimonio para vivirla. La vivencia de la Semana Santa tiene que ayudarnos a convertir nuestra vida en un acto de obediencia a Dios, a semejanza de Cristo.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

TRIUNFÓ LA VIDA
(Escrit dominical 12-4-20, difós a través de la COPE
i les xarxes socials)

Queridos diocesanos:

Una de las grandes luchas del ser humano –quizás la única verdaderamente importante- es la que sostiene contra la muerte. Como cualquier otro ser vivo, luchamos cada día por mantener la vida, porque deseamos irremediablemente seguir viviendo. Pero, a diferencia de los animales o las plantas, nuestro deseo trasciende la vida presente, porque sobre todo y por encima de todo deseamos vivir para siempre, vivir eternamente. Por eso la muerte contradice todo lo que el ser humano, desde su origen, ansía y desea y frustra cualquier esperanza. Quizás –podríamos pensar- es que somos unos seres absurdos, que deseamos algo que jamás alcanzaremos; puede ser que nuestra inteligencia y sobre todo nuestra voluntad apunten a una dirección equivocada, a una meta que jamás alcanzarán. Pero puede ser también que todos esos deseos, que ese clamor por la vida en que consiste el ser humano, no esté equivocado, que sea posible vencer a nuestro principal enemigo, que es la muerte.

Así lo han pensado millones de hombres y mujeres de todos los tiempos, que han creído y creen en un Dios que les espera más allá de esta vida. En todas las religiones existe esta esperanza de vida, de pervivir tras la muerte quizás habitando un paraíso (que a veces se parece demasiado a los nuestros) o quizás disolviéndose en el Absoluto. En buena parte, las religiones son respuesta al clamor del ser humano, a su esperanza de vivir para siempre.

Pero en este aspecto la fe en Jesucristo es del todo singular, porque proclama que alguien de nuestra carne y sangre, alguien que fue verdaderamente hombre como nosotros, venció a la muerte. Ocurrió en la mañana del domingo de Pascua, allá por el año 30 de nuestra era. Fue entonces cuando sucedió algo sorprendente e inesperado. Un judío que había sido ejecutado por los funcionarios de Roma a causa de sus actitudes y convicciones religiosas, volvió a la vida. Nadie lo podía imaginar y mucho menos aquellos seguidores suyos que, en los momentos de dificultad, le dieron la espalda y le abandonaron. Ellos fueron los primeros sorprendidos cuando un grupo de mujeres llegaron contando que el Maestro de Nazaret estaba vivo. Lo primero que pensaron es que estaban histéricas y confundían la realidad con sus deseos, porque estaban seguros de haberle bajado de aquella cruz infame y de haberle enterrado en la tumba nueva que José de Arimatea les ofreció generosamente. Pero pronto comprobaron que no había nadie en

aquella tumba y, también ellos experimentaron poco después su presencia. Era una presencia singular y misteriosa, porque estaban seguros de que era el mismo Jesús de Nazaret que habían conocido y amado, pero no se presentaba ante ellos con la misma figura y rasgos. Los sucesivos encuentros con Él les dieron la certeza de que estaba vivo, hasta el punto de que cada uno de ellos se convirtió en testigo de su resurrección, no temiendo ofrecer su propia vida por sostenerlo.

Pronto se dieron cuenta también de que aquello suponía un cambio radical en la historia de los hombres, porque por primera vez alguien que era plenamente hombre (a quien habían visto predicar, rezar, enfadarse y llorar) volvía a la vida para vivir para siempre. ¿Se había terminado la maldición de la muerte? ¿sería posible que también ellos la vencieran? Así lo pensaron. Pablo de Tarso, exultante, escribe: “¿dónde está, muerte, tu victoria?” (cf. 1 Cor 15, 55). Y añade una convicción firme: también nosotros resucitaremos con Él. No. No eran absurdos los deseos y esperanzas del ser humano. Es posible vivir para siempre. La vida ha triunfado porque Jesús de Nazaret ha resucitado de entre los muertos. Celebremos este acontecimiento. Que tengamos una feliz Pascua.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

RESUCITAREMOS
(Escrit dominical 19-4-20, difós a través de la COPE
i les xarxes socials)

Queridos diocesanos:

La certeza de la resurrección de Jesús abre nuestra vida a una gran esperanza. La muerte ya no es lo mismo después de que Jesús la venció. Antes la muerte era sólo muerte, separación de la tierra de los vivos, oscuridad y dolor; pero ahora la muerte es también vida. La resurrección de Jesús nos abre a la esperanza de que, cuando nosotros atravesemos el umbral de la muerte, encontraremos a aquel que es la Vida con mayúsculas. La liturgia no se cansa de repetir estos días: “muriendo destruyó nuestra muerte” (Prefacio I Pascua).

Los primeros cristianos cantaron con gozo esta esperanza grande que nos trae la resurrección. En el canto de alabanza con que comienza la carta de

Pedro se dice: “¡Bendito sea Dios, Padre de nuestro Señor Jesucristo, que, por su gran misericordia, mediante la resurrección de Jesucristo de entre los muertos, nos ha regenerado para una esperanza viva!” (1 Pe 1, 3). Lo más interesante es que esta carta vincula esa “esperanza viva” con el hecho de haber sido bautizados, es decir, renacidos como hijos de Dios. Por nuestro bautismo participamos del misterio de la muerte y resurrección del Señor y, por eso, hemos sido llamados a una “herencia en el cielo”.

San Pablo, por su parte, reflexiona de esta manera: “Si morimos con él, también viviremos con él; si perseveramos, también reinaremos con él” (2 Tim 2, 12). Pablo está convencido de que viviendo unidos a Jesucristo, podremos participar de su resurrección. La comunión con el que es la Vida, la Verdad y el Amor nos otorga una vida que dura para siempre. Si estamos muy unidos a Jesucristo, viviendo una vida como la suya, también gozaremos de una resurrección como la suya: “Dios resucitó al Señor y nos resucitará también a nosotros con su poder” (1 Cor 6, 14). San Agustín reflexiona diciendo: “Nosotros somos el cuerpo de la Cabeza en la que es realidad lo que esperamos” (En. in Ps. 85).

Pero, San Pablo, va más allá porque nos dice que podemos vivir ya la vida del cielo (cf. Filip 3, 20). Por el agua y el Espíritu estamos insertados en el cuerpo de Cristo y participamos ya de su vida resucitada: “Habéis resucitado con Cristo” (Col 3, 1) y, en consecuencia, debéis buscar “los bienes de allá arriba”, donde está Cristo. El cristiano vive en la tierra, pero pertenece al cielo. No es necesario esperar al más allá; podemos vivir ya una vida de resucitados, abandonando toda corrupción y buscando lo incorruptible, dejando lo temporal para adherirnos a lo eterno. Es posible vivir el cielo en la tierra, estar implicado en la transformación de este mundo, pero con el corazón y la mirada puestos en el cielo, donde está Cristo.

Somos hombres de esperanza, porque sabemos que, unidos a Cristo, resucitaremos, porque Él murió en lugar nuestro: “muriendo destruyó nuestra muerte y resucitando restauró la vida” (Pref. Pascual I). Si vivimos con Él, nuestra muerte será una Pascua, un paso al Padre, porque “la muerte ha sido transformada en victoria” (1 Cor 15,54).

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

ID A GALILEA
(Escrit dominical 26-4-20, difós a través de la COPE
i les xarxes socials)

Queridos diocesanos:

En el evangelio de Marcos, después de narrar que el sepulcro está vacío, se recogen estas palabras del ángel a las mujeres: “Él va por delante de vosotros a Galilea. Ahí lo veréis” (16, 7). Para encontrarse con el Señor Resucitado hay que marchar a Galilea. Pero, ¿por qué a ese lugar? ¿qué significa Galilea? Porque allí fue el lugar donde empezó todo, donde aconteció la primera llamada y donde tuvo lugar la primera predicación.

La Pascua es tiempo de volver a Galilea, es decir, de descubrir nuestra vocación primera, la llamada que el Señor nos hizo al comienzo de nuestra vida para ser sus discípulos. Esta llamada nos alcanzó con el bautismo, que nos hizo cristianos, seguidores suyos. Pero –como explica el Papa– para cada cristiano hay, además del bautismo, una “Galilea existencial”, es decir, un momento en que se ha vivido el encuentro personal con el Señor, en el que se ha sentido de manera singular su llamada a seguirle y participar de su misión. “En este sentido, volver a Galilea significa custodiar en el corazón la memoria viva de esta llamada, cuando Jesús pasó por mi camino, me miró con misericordia, me pidió seguirlo; ir a Galilea significa recuperar la memoria de aquel momento en el que sus ojos se cruzaron con los míos, el momento en que me hizo sentir que me amaba” (Homilía 19-4-14).

Ir a Galilea significa también volver a escuchar el Evangelio, como si se pronunciara por vez primera, dejándonos sorprender por su mensaje. Es preciso, para ello, abrir el corazón, para que se deje iluminar por esta luz y para que se encienda en nuestro interior la alegría de creer en Jesucristo. Fue allí, en Galilea, dónde se escuchó por primera vez la Buena Noticia de Dios, dónde oyeron las parábolas conmovedoras del Maestro, dónde le vieron curar a los enfermos, acoger a los pobres. Fue el lugar también dónde realizó gestos de perdón y anunció la salvación. Volver a Galilea significa re-encontrarnos, re-enamorarnos de Jesús, re-descubrir con asombro que su palabra es Buena Noticia. Hemos de volver a orillas del lago de Galilea, para escuchar de labios de Jesús la Buena Noticia de Dios y dejar que sea Cristo quien nos invite a vivir con Él y nos introduzca en su estilo de vida.

Conviene subrayar que Galilea se encontraba en la periferia del mundo judío, muy cerca ya de la frontera con otros pueblos. Se la llamaba “Galilea de los gentiles” porque era lugar de mezcla, en el que habitaban gentes que no pertenecían al mundo judío. Fue allí precisamente donde Jesús comen-

zó su predicación. No en la capital, ni en el templo, sino en aquella tierra fronteriza. Ir a Galilea, siguiendo el mandato del Maestro, es ponernos en camino para transmitir el gozo de la Resurrección a todos, también para aquellos que han abandonado la fe o que no han tenido el gozo de creer. “Cada cristiano y cada comunidad discernirá cuál es el camino que el Señor le pide, pero todos somos invitados a aceptar este llamado: salir de la propia comodidad y atreverse a llegar a todas las periferias que necesitan la luz del Evangelio” (EG 20). Y lo hacemos con la seguridad de que Él va por delante, de que ya está presente y nos guía.

Si queremos ver a Jesús resucitado, es preciso ponerse en camino. Tenemos que volver a Galilea, para escuchar de nuevo su llamada, dejarnos seducir por su Palabra e implicarnos en su misión de anunciar el Evangelio en tierra de gentiles.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

VIRGEN DE LA ALEGRÍA
(Escrit dominical 1-5-20, difós a través de la COPE
i les xarxes socials)

Queridos diocesanos:

Cuando comienza el mes de mayo, nuestra mirada se dirige casi espontáneamente a María, la madre de nuestro Señor. Mayo es también el mes que celebramos a nuestra patrona, la Virgen del Monte-Toro, aunque este año no podremos subir a su Santuario como solemos hacer cuando llega su fiesta, para agradecerle todo su amor y ternura materna, pero sí podemos invocarla y manifestarle nuestro amor desde lo más profundo de nuestro corazón.

El tiempo de Pascua que estamos viviendo nos convida a contemplar a María como mujer inundada por la alegría ante la noticia de que Jesús está vivo. En una oración de la Misa se dice que el Padre colmó de alegría el corazón de la Virgen premiando de esta manera su fe: “ella había concebido al Hijo creyendo y creyendo esperó su resurrección” (Prefacio Misa Virgen Pascua). María cruzó, desde luego, en soledad la noche del sábado y sufrió ante la muerte de su Hijo, pero mantuvo siempre la esperanza: “fuerte en la fe, contempló el día de la luz y de la vida”. Por eso, cuando aconteció la

resurrección, su corazón quedó lleno de una alegría indescriptible, al reconocer que su Hijo, su Maestro, su Amado, estaba vivo.

Esta alegría de María no es superficial, sino honda y agradecida. Es una alegría del espíritu, que se mantiene, aun cuando las circunstancias sean adversas. Mirando a María aprendemos a discernir cuáles son los gozos auténticos, que llenan el corazón del hombre, y qué alegrías son superficiales y pasajeras, pues nunca acaban de saciarnos. La experiencia de confinamiento nos ayuda también a discernir qué valores son los que permanecen y duran para siempre. Nosotros no aspiramos a un consuelo temporal, sino a los gozos eternos, a ser felices para siempre. La fe en el Resucitado nos lleva, como a María, a desear las alegrías que no se acaban, a aspirar a los bienes de arriba, donde está Cristo (cf. Col 3, 1).

Esta alegría profunda del espíritu nos ayuda a afrontar las dificultades y esfuerzos con optimismo, con la certeza de que la soledad, el sufrimiento o el dolor no tienen la última palabra. Como tampoco la tienen la guerra, el odio, la injusticia ni esta pandemia que nos ha invadido. La última palabra la tiene la vida, el amor, la esperanza. Aun en medio del dolor por tanto sufrimiento y del luto por cada uno de los que nos han dejando, podemos unirnos a María y sentir su alegría porque Cristo vive y esto significa que ningún esfuerzo, ningún acto de amor y de entrega es en vano. La Pascua de Jesús nos dice que todo el bien que hagamos quedará para siempre, no se desvanece, sino que se proyecta hasta la eternidad.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

CAMINANTE, CAMINO Y PATRIA
(Escrit dominical 10-5-20, difós a través de la COPE
i les xarxes socials)

Queridos diocesanos:

La Iglesia camina con Cristo, por medio de Cristo y en Cristo. Él es el Caminante, el Camino y la Patria. Un autor espiritual ruso del siglo XIV escribió: “Él es nuestro pie caminante y a un mismo tiempo el camino y además parador de descanso en el sendero y término de nuestro caminar peregrino” (Nicolás Cabasilas, *La vida en Cristo*, 1, 1).

Efectivamente, Jesús es el Caminante que guía a su pueblo, como el pastor a su rebaño, ofreciéndole fuentes de agua fresca (cf. Sal 22 y Jn 10). Él sale a nuestro encuentro, como hizo con los discípulos en Emaús, para revelarnos el sentido de las Escrituras y descubriarnos su presencia (cf. Lc 24, 13-35). Es ese peregrino anónimo que hace arder el corazón y se revela en la fracción del pan. Caminamos junto a Cristo, compañero y guía en nuestro peregrinar.

Pero también caminamos por Cristo, porque Él es camino, que conduce a la vida (cf. Jn 14, 6). San Agustín dice que Jesús, “permaneciendo junto al Padre, es la verdad y la vida; y al vestirse de carne, se hace camino” (Sobre el Evangelio de Juan 34, 9). Y añade: “Si lo amas, síguelo”. Por la encarnación se ha hecho camino; por eso podemos seguir sus huellas y avanzar por la senda que Él abrió con toda su vida y, muy especialmente, con su muerte y resurrección. De un modo hermoso lo explica la carta a los Hebreos, cuando habla del “camino nuevo y vivo que él ha inaugurado para nosotros a través de la cortina, o sea, de su carne” (Heb 10, 20).

Cristo es, finalmente, la meta de nuestro caminar, la Patria que esperamos alcanzar. San Pablo dice que caminamos hacia “donde está Cristo, sentado a la diestra de Dios” (Col 3, 1). No somos vagabundos que andan desorientados por la vida, sino peregrinos que caminan con la mirada puesta “en la ciudad futura” (Heb 11, 10), donde está Cristo. Por eso es tan importante tener clavados nuestros ojos en Él (Heb 12, 12), porque el camino se hace más liviano para el que conoce cuál es la meta y ansía alcanzarla.

El tiempo de Pascua que estamos viviendo nos hace sentir que Jesucristo está vivo acompañando nuestros pasos, invitándonos a seguir sus huellas y señalándonos cuál es la meta a la que nos dirigimos. Vivamos guiados por la fe, la esperanza y el amor; dejemos que nos empuje la fuerza del Espíritu y caminemos proclamando su Reino hasta que Él vuelva (cf. 1 Cor 11, 26).

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

VIVIR EN EL AMOR DE JESÚS (Full dominical 17-5-2020)

Queridos diocesanos:

Ser cristiano no es otra cosa que vivir en el amor de Jesús, el que Él nos tiene y el que nosotros le mostramos. Ser seguidor Jesús, discípulo suyo, no consiste ante todo en cumplir unas normas o seguir un código ético, sino en ser amados y amar.

Lo primero es el amor que Él nos tiene. La experiencia fundante y radical, que nos mueve a seguirle es la de ser amados por Jesús. San Juan subraya con razón que “Él nos amó primero” (1 Jn 4, 19). Esto es lo que experimentaron Pedro, Juan y los demás discípulos: que el amor de Jesús hacia ellos era inmenso y que nada se podía comparar con aquel amor. Cuando Juan lo describe dice que “los amó hasta el extremo” (Jn 13, 1). También en nuestra vida cristiana lo primero es saber que Cristo nos ha amado, que me ama personalmente con un amor infinito y eterno. “Me amó y se entregó por mí” (Gal 2, 20) escribe San Pablo. Jesucristo es alguien que vive para siempre y que nos ama sin medida.

Sólo en segundo lugar viene nuestra respuesta de amor, que es siempre frágil, pobre y muy limitada, porque nunca le amaremos a Él como Él nos ama. Sin embargo, al ser inundados por el amor de Jesús, sentimos la necesidad de responder ofreciéndole el amor de nuestro pobre corazón. El discípulo de Jesús es, sobre todo, un enamorado, alguien que se ha dejado seducir por Él y que sólo sabe repetirle como Pedro: “Señor, tú sabes que te amo” (Jn 21, 17).

Ese amor es la fuente de toda nuestra vida. Vivir en el amor de Jesús nos conduce a imitarle, poniendo también nosotros nuestra pequeña existencia al servicio de todos y transmitiéndoles todo el amor que Él nos tiene. Quien le ama, guarda su Palabra, sigue sus mandatos y vive imitando su estilo de vida. Del amor de Jesús nace el deseo de amar como Él nos amó (cf. Jn 13, 34), de hacer sentir a los demás todo eso que hemos recibido como un regalo inmenso, que no merecemos. Sólo en esta perspectiva se comprenden adecuadamente las normas morales y mandamientos que conforman la vida cristiana, que son siempre respuesta y expresión de nuestro amor a Jesús.

Lo más extraordinario es que, cuando entramos en esta dinámica de amor, nos vemos insertos en la misma vida de la Trinidad Divina, cuya esencia es amor. Quien ama a Jesús y le sigue, recibe el amor del Padre y, al mismo tiempo, queda lleno del Espíritu de Amor. Así, nuestra vida cristiana no consiste tanto en lo que nosotros hacemos sino en lo que Dios hace en noso-

tros, en dejarnos arrastrar por esa dinámica de amor, que nos introduce en el corazón mismo de Dios. Las palabras de Jesús son claras: “al que me ama, lo amará mi Padre, y yo también lo amaré y me revelaré a él” (Jn 14, 21).

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

SEREU ELS MEUS TESTIMONIS **(Full dominical 24-5-2020)**

Benvolguts diocesans:

L'Ascensió de Jesús marca el final de la seva presència visible entre nosaltres i el començament de la missió de l'Església. Jesús, poc abans d'entrar en el misteri de Déu, simbolitzat en el núvol que li cobreix, va encomanar aquesta tasca als deixebles: “Sereu els meus testimonis” (Fets 1, 8). Obeint aquest mandat, aquells homes rudes i sense cap preparació, van marxar per tot el món llavors conegut transmetent a tots allò que havien viscut i contagiant per tots els llocs la fe en Jesús. Pere, Joan, i els altres apòstols no van cessar de proclamar amb la seva paraula i amb la seva vida que Jesús era el Messies de Déu i el Salvador de la humanitat.

Aquelles paraules de Jesús valen per a tots els temps; són sempre actuals. Cada persona que es converteix en seguidor seu rep també aquesta mateixa missió: “seràs el meu testimoni”. El deixeble ha de proclamar el seu nom i cridar ben fort que només en Ell es troba la vida i l'esperança de l'ésser humà. Són paraules que en aquesta festa de l'Ascensió ressonen en les nostres oïdes com un mandat: Aneu, anuncieu, proclameu, doneu testimoniatge... Ho podem fer sense temor des de la nostra pobra experiència de tracte amb Ell, del seu amor i de la llum que suposa l'Evangeli per a les nostres vides. No és necessari molt més per a ser testimoni del Ressuscitat. No fan falta llargs estudis ni potents mitjans de comunicació. Basta la nostra pobra vida enamorada de Jesús per a contagiar també nosaltres la fe en Ell. És suficient amb viure el do preciós de la fe, que rebem en el nostre baptisme.

La missió és gran, perquè cada vegada són més les persones que desconeixen a Jesús i la seva paraula de vida. També per a aquells primers apòstols va ser immens el repte de proclamar l'Evangeli en el vast imperi romà. Ells, uns pobres pescadors de Galilea, uns jueus d'una regió sense importància en l'imperi, tenien la tasca de fer deixebles “de tots els pobles”. Però res els

va arrabassar l'entusiasme que procedia de la seva fe ni l'audàcia i valentia amb la qual es van dirigir a les grans ciutats de l'imperi a anunciar l'Evangeli. També a nosaltres ens demana el Mestre anunciar-lo en cada racó de les nostres ciutats, en el centre i en les perifèries. Som testimonis d'un goig que omple per complet el cor dels homes.

Però hi ha una cosa molt important i és que Jesús no és un personatge del passat. No som anunciadors d'una ideologia pasada de moda, sinó testimonis d'algú que està viu. Jesús va posar en mans dels seus deixebles l'anunci, però no es va retirar. No som els seus successors, perquè Ell continua present, acompanyant el camí de l'Església i animant el nostre testimoniatge amb la seva presència misteriosa. Amb la seva companyia podem aventurar-nos, com els primers deixebles, a ser els seus testimonis "a Jerusalem, a tota la Judea, a Samaria i, fins i tot, als confins del món" (Fets 1, 8).

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

CON LA FUERZA DEL ESPÍRITU (Full dominical 31-5-2020)

Queridos diocesanos:

El domingo pasado reflexionábamos sobre el mandato de Jesús a sus discípulos de ser sus testigos, una orden que también nos afecta a cada uno de nosotros. Pero hoy debemos añadir que una clave importante para que este mandato se pueda llevar a cabo es que Jesús, en su resurrección, ha regalado a sus discípulos el don del Espíritu Santo. No sólo les envió a predicar el Evangelio a toda la creación, sino que les dio la fuerza necesaria para llevar a cabo esta misión. Sin el Espíritu de Dios, confiando sólo en nuestras propias fuerzas, es una locura pretender anunciar el Evangelio. Sólo la presencia en nuestras almas del Espíritu de Jesús puede hacer que nuestro testimonio sea convincente y mueva a la conversión el corazón de las personas.

El Espíritu, además, es el que saca a los discípulos de la cerrazón del Cenáculo, disipa los miedos y amplía los horizontes de la Iglesia. Sin el Espíritu, los hombres tendemos a cerrarnos en nuestras pequeñeces y comodidades. El Espíritu es la fuerza que hace abrir las puertas a todos, que ensancha los límites en los que nos cerramos y que nos empuja a proclamar

constantemente a Jesucristo hasta que cada uno nos pueda escuchar “en su propio idioma” (Hech 2, 6).

No es de extrañar, por ello, que los últimos Papas hayan insistido en que el Espíritu es el verdadero protagonista de la misión. Contando sólo con nuestras fuerzas y cualidades, no somos capaces ni de pronunciar una palabra de vida ni de ofrecer un testimonio coherente ni, por supuesto, de cambiar el corazón de los hombres. Todo esto es obra del Espíritu, que fue derramado en nuestros corazones en el bautismo y la confirmación.

Tengo la impresión de que cuando planificamos nuestra acción pastoral, contamos demasiado con nuestras fuerzas y nos olvidamos de que sólo el Espíritu garantiza que una persona se pueda convertir en discípulo de alguien que vivió hace dos mil años. Sólo el Espíritu puede hacer sentir que Jesucristo está vivo. Y sólo el Espíritu nos ayuda a ponernos en dinámica evangelizadora. Por eso es un absurdo vanagloriarnos de los frutos apostólicos obtenidos o pensar que se deben a nuestras cualidades o méritos. El único protagonista es el Espíritu, que obra en nosotros y a través nuestro. San Pablo decía: “no he sido yo, sino la gracia de Dios conmigo” (1 Cor 15, 10).

Por esto, toda nuestra acción pastoral y, en general, toda la vida cristiana debe ser una continua “epiclesis”, es decir, una invocación del Espíritu. Después de la Ascensión, comienza la época del Espíritu, que es el tiempo en que vivimos. Es necesario invocarle con fe para que derrame su gracia sobre el mundo y para que siga dando fuerza a su Iglesia para anunciar las maravillas de Dios a todos los hombres. “¡Ven, Espíritu Santo!”, ven Espíritu de Jesús, Espíritu de verdad y de amor, y ayuda a esta Iglesia de Menorca a abrir las puertas y salir con paso firme a proclamar el Evangelio.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

SIGUEU HOSPITALARIS **(Full dominical 7-06-2020)**

Benvolguts diocesans:

Els pobles antics, especialment a Orient, practicaven amb escrupolositat les normes d’hospitalitat, sobretot amb els estrangers i amb els més necessitats. El fet de viure en el desert i l’existència de moltes desigualtats socials, accentuaven la necessitat de practicar aquesta virtut. La mateixa Sagrada

Esriptura aconsella constantment l'hospitalitat. En la llei de Moisès podem llegir: “L'estranger que resideixi amb vosaltres us serà com un nascut entre vosaltres, i l'estimaràs com a tu mateix, perquè estrangers vau ser vosaltres en la terra d'Egipte” (Lev 19, 34).

En el llibre del Gènesi apareix un episodi molt significatiu de la vida d'Abraham, en el qual acull a tres estrangers (cf. Gen 18,1-20). Abraham, que era un nòmada, està assegut al costat de la seva tenda, a l'ombra de l'alzina de Mambré, a l'hora de la calor. Llavors, s'acosten uns estrangers i els acull amb generositat: corre a la seva trobada, porta aigua i els ofereix menjar i descans. Els seus gestos es veuran recompensats, perquè aquells estrangers eren missatgers de Déu i li portaran la bona notícia que la seva dona, d'edat avançada, engendrarà el fill que esperaven. El genial pintor A. Rublev va pintar una icona en el qual s'identifica als tres visitants amb la Santíssima Trinitat. En la persona d'aquells estrangers, Déu mateix ha visitat a Abraham.

En el nou testament també es recomana practicar la virtut de l'hospitalitat. La carta als hebreus, recordant el succeït amb Abraham, diu: “no oblideu l'hospitalitat: per ella alguns, sense saber-ho, van allotjar a àngels” (Heb 13, 2). Les primeres comunitats cristianes practicaven aquesta virtut no sols entre ells sinó també amb totes les persones i molt especialment amb els més pobres. En la carta als Romans es pot llegir també l'exhortació de sant Pau al fet que practiquin l'hospitalitat (12, 13).

L'hospitalitat és difícil, perquè sempre temem a qui ve de fora, a aquell que no coneixem. Ser hospitalari amb els altres exigeix trencar prejudicis, per a acceptar a l'altre tal com és. Requereix, també, aparcar els egoismes que ens impedeixen reconèixer als altres com a germans nostres. Suposa sortir de nosaltres mateixos per a acostar-nos, escoltar i acompanyar a tot aquell que ho necessiti. L'hospitalitat ens descentra de nosaltres mateixos per a centrar-nos en l'altre a qui volem i hem d'acollir.

És difícil, també, perquè exigeix humilitat i tacte perquè l'amfitrió també ha de ser acollit i rebut; l'amfitrió es converteix en hoste d'aquell que acudeix a nosaltres. L'hospitalitat suposa assumir el risc de ser canviats per aquell a qui acollim, perquè l'acolliment ens transforma.

Acollim el mandat de l'Esriptura i siguem hospitalaris. L'hospitalitat ha de ser l'estil característic del cristià. Cristià és aquell que va aprendre a allotjar.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

LA HOSPITALIDAD INCONDICIONAL DE JESÚS DE NAZARET (Full dominical 14-6-2020)

Queridos diocesanos:

Para aprender a ser nosotros hospitalarios y acogedores con todos, debemos mirar a Jesús de Nazaret, que recibe a todos los hombres y se deja recibir como su huésped. Un teólogo contemporáneo ha subrayado como característica fundamental de Jesús su “hospitalidad incondicional” (Ch. Theobald). Su manera de habitar el mundo, su estilo de vida está caracterizado siempre por la hospitalidad.

Así se manifiesta especialmente en el encuentro con las personas. Todos los relatos de encuentros de Jesús reflejan su capacidad de desprenderse de sí mismo para acoger al otro. En las narraciones evangélicas –sobre todo en San Lucas- se hace patente que Jesús otorga una importancia fundamental al encuentro con cada una de las personas. Según el testimonio de los evangelios, Jesús hacía que cada encuentro fuera un acontecimiento notable que dejaba huellas en la vida de las personas. La presencia de Jesús era sanadora y hacía el bien a todos los que se acercaban a Él. Por otra parte, en su acogida tenían prioridad los más desfavorecidos: ciegos, pobres, pecadores,...

No se trataba sólo de una acogida sin condiciones, sino que era una acogida hasta el final, llegando incluso a acoger al enemigo. Así se hace patente especialmente en la Última Cena, en la que Judas, que le entregará, es acogido sin distinción. Jesús acoge y ama hasta el extremo, aun corriendo el riesgo de morir. Jesús vivió la hospitalidad hasta el final y al precio de su vida, que ofreció libremente por todos. En la cruz el desprendimiento de Jesús llegó hasta el final.

Pero el Jesús que acoge pide también ser acogido por nosotros. En un Prefacio de la Misa se dice que el Padre envió a su propio Hijo “como huésped y peregrino en medio nuestro” (Pref. común VII). Jesucristo, que es el rostro humano de Dios, quiere ser recibido por nosotros, acogido en nuestro mundo. En el libro del Apocalipsis Jesús se presenta como el que llama a la puerta y espera ser recibido por el ser humano, apelando a nuestra hospitalidad con Él (3, 20). Ojalá tengamos ojos para reconocerle y un corazón generoso para darle cobijo cuando se presente, quizás, como un desconocido. Si le abrimos, nos sentaremos con Él, compartiremos la cena y nos hará gozar de su presencia y de su amor.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

COMUNIDADES HOSPITALARIAS (COPE i xarxes socials. 21-6-2020)

Queridos hermanos:

Frente al individualismo atroz que caracteriza nuestras sociedades occidentales, los cristianos, siguiendo la tradición bíblica y el ejemplo de Jesús de Nazaret, hemos de promover una cultura de la hospitalidad.

Debemos esforzarnos, en primer lugar, para que cada una de nuestras comunidades y parroquias sean casa que acoge, “hospital de campaña”, lugar de sanación, espacio de fraternidad. La hospitalidad, la amistad y la sanación son signos de la presencia del Reino de Dios.

Para ello, es conveniente que nuestras parroquias dispongan de estructuras de acogida, que haya grupos de personas que, de manera amable y discreta, acojan a quienes se acercan a informarse, a pedir un servicio, a demandar una caridad o simplemente a desahogarse. La manera de acoger ha de ser un signo que identifique a una comunidad cristiana. Nuestra acogida no puede ser artificiosa, como la de los agentes comerciales, ni tampoco desganada, como la de algunos funcionarios. Tiene su sello propio, que debería ser perceptible a quien se acerca a nuestras comunidades. “Hospes venit, Christus venit”, dice una máxima benedictina: cuando viene un huésped, viene Cristo. Acoger a los que vienen como al mismo Cristo disipa pesadumbres y siembra alegría. La cordialidad, la paciencia, la actitud servicial y la discreción deben impregnar nuestra acogida.

Es indispensable también la acogida por parte de los sacerdotes que, con su trato, deben facilitar que las personas que se acercan se sientan valoradas, respetadas y comprendidas. No olvidemos que un servicio de acogida muy importante es el que prestan los sacerdotes en el sacramento de la reconciliación. La confesión individual es un espacio muy adecuado para la acogida. Promover y facilitar este sacramento es una forma muy buena de practicar la acogida.

Al mismo tiempo debemos promover, junto con todos los hombres de buena voluntad, una cultura de la hospitalidad, es decir, un estilo de vida caracterizado por acoger al otro respetando las diferencias. Se trata de favorecer la construcción de una sociedad en que ni la unidad ni las diferencias cedan al afán de dominio, una cultura de la aceptación del que es diferente y que no cede ante la exclusión social, el racismo o la ley del más fuerte. No se puede construir una sociedad libre y creativa sin acoger la novedad que nos viene siempre de los otros.

Por lealtad al Evangelio, nuestras comunidades cristianas tienen que ser hogares y escuelas de hospitalidad. Dice la carta de Pedro: “Sed hospitalarios unos con otros” y añade, con gran sensatez, “sin protestar” (4, 9).

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

ESCRITS EN PREMSA

ENTREVISTA EN EL DIARIO MENORCA (Realizada por Josep Pons Fraga. Publicada 9-4-2020)

El obispo de Menorca, Francesc Conesa, vive estos días de confinamiento en contacto constante con los presbíteros y las entidades de la diócesis. Hoy nos explica sus experiencias de esta Semana Santa excepcional, marcada por el impacto de la pandemia del coronavirus.

-¿Cómo está viviendo estos días de confinamiento? Con paz y al mismo tiempo con preocupación. Personalmente aprovecho este tiempo para leer, escribir alguna cosa y rezar. Lo que más echo de menos es el trato con las personas, el poder dar un abrazo o charlar. Cuando comenzó la crisis yo estaba en plena visita pastoral, tratando con mucha gente y conociendo la realidad de nuestras parroquias. Ahora todo queda aplazado para más adelante. Por otra parte, vivo estos días con una gran preocupación por lo que está pasando pero, sobre todo, por el futuro.

-¿Qué medidas ha adoptado para la diócesis? Desde el primer momento adoptamos las medidas que fueron recomendando las autoridades sanitarias y nuestros gobernantes. Comenzamos tomando algunas medidas de higiene como recomendar la comunión en la mano y suprimir el gesto de paz. Después, cuando se declaró el estado de alarma, se suprimieron las catequesis y reuniones previstas y se aconsejó a los fieles seguir las celebraciones en los medios de comunicación. Finalmente, se suprimieron también las celebraciones públicas y se mantuvieron sólo los servicios esenciales como son la atención a los moribundos, el entierro de los difuntos y los servicios básicos de Cáritas.

-¿Cómo mantiene contacto con los presbíteros y las entidades de la diócesis? Estamos en continuo contacto sobre todo mediante vía telefó-

nica y whasapp. Las nuevas tecnologías nos están ayudando a todos en estos tiempos de confinamiento a mantener contacto, aunque sea virtual. Regularmente hablo con los sacerdotes, diáconos, religiosos y también con entidades con los responsables de Cáritas y otras entidades de la Diócesis.

-¿Qué es lo más duro y difícil? Lo más duro son las personas que están muriendo de esta enfermedad. Cuando escucho las noticias de los que han fallecido pienso que detrás de cada cifra hay una persona que ha muerto en soledad, alguien que era único e irrepetible. Pienso también en sus familiares, que han tenido que despedirse de ellos en la distancia. Es duro también pensar en tantas personas que están sufriendo en los hospitales o en sus casas. Me acuerdo también de las familias que tienen que pasar el confinamiento en pequeños espacios y, sobre todo, de los niños.

-El aplazamiento de los funerales, los entierros restringidos... ¿se comprenden estas medidas? Seguramente eran medidas necesarias, pero cuesta comprenderlas. En una época en que todo el mundo habla de “muerte digna” estamos dejando morir a muchas personas en soledad, sin la cercanía de sus seres amados y sin consuelo espiritual. Los familiares, por su parte, tienen que vivir en la distancia el duelo y el enterramiento. Por desgracia, esta pandemia está destruyendo cosas muy importantes.

- ¿Qué opina de los criterios de priorización de pacientes ante esta pandemia? A comienzos de la crisis se difundió una guía ética de alguna sociedad médica en la que recomendaba hacer una selección de las personas en función de la edad y la esperanza de vida. La Generalitat Catalana ha decidido no ingresar a pacientes mayores de 80 años y países como Holanda o Bélgica han optado por tratar a los ancianos fuera de los hospitales. Tengo que decir bien fuerte que estos supuestos criterios éticos me parecen profundamente inmorales. Estoy de acuerdo, por ello, en el manifiesto que han realizado recientemente Adela Cortina, Javier Gomá y otros filósofos.

- ¿Cuál es su conclusión? No atender a una persona por el hecho de ser mayor o por estar discapacitada me parece inaceptable. No se pueden establecer dos clases de personas: los jóvenes y sanos, que habría que atender y los ancianos, enfermos y discapacitados, que serían desechables. Todos los hombres tienen la misma dignidad y una sociedad es más humana cuando da prioridad precisamente a los más débiles.

-¿Le impactó la imagen del Papa Francisco en la plaza de San Pedro? Me causó un gran impacto ver a un Papa anciano y solo orando ante la cruz de San Marcelo. Se notaba que el Papa se sentía responsable de la humanidad entera, que clamaba ante el Señor pidiendo su ayuda. Me impresionaron también sus palabras, diciendo que nos hemos dejado absorber por lo mate-

rial y no hemos escuchado las llamadas de Dios, no nos hemos despertado ante las injusticias del mundo y no hemos estado atentos al grito de los pobres y de nuestro planeta, gravemente enfermo.

-¿Cómo ha preparado esta Semana Santa tan excepcional? Personalmente la he preparado relejendo los relatos bíblicos de la pasión y muerte del Señor a la luz de la situación que estamos viviendo e intentando descubrir cómo Dios se hace solidario del sufrimiento y no abandona nunca al ser humano. Para ayudar a los fieles a vivir esta Semana Santa hemos distribuido vía whastapp y e-mail también un documento con celebraciones y meditaciones para hacer en casa. La retransmisión de las celebraciones vía youtube creo que también es una buena ayuda. Son maneras de mantener la cercanía en esta situación.

-En su mensaje a los fieles menorquines, indicó que la situación de confinamiento puede constituir una oportunidad para crecer y salir fortalecidos, ¿se está aprovechando esta oportunidad? Me gustaría que así fuera, aunque esto depende de cada persona. La pandemia nos ha hecho más conscientes de nuestra vulnerabilidad, de la fragilidad de nuestras vidas. Y nos ha mostrado que muchas cosas que cargaban nuestras agendas no eran esenciales. Hemos de aprender de esta situación a descubrir qué es lo que de verdad importa. Este tiempo de confinamiento nos puede también ayudar a crecer interiormente, si somos capaces de dedicar unos momentos a la reflexión y a la meditación. Me temo, sin embargo, que muchas personas pasen las horas pendientes de la televisión, las redes sociales o las videoconsolas y no lleguen a realizar una reflexión seria sobre lo que nos está sucediendo.

-¿Cuál es su valoración de la actividad que está realizando Caritas Diocesana en Menorca? Nuestras Cáritas están intentando mantener el tipo para no dejar de atender las necesidades básicas en medio de las limitaciones que supone esta situación extraordinaria. En este sentido, creo que se está haciendo un buen trabajo. Mantenemos los centros de distribución de alimentos y están abiertos los pisos sociales y también nuestros centros de atención, aunque con servicios mínimos, para las necesidades más urgentes.

-¿Han recibido más peticiones de ayuda de familias y personas necesitadas? Sí. A medida que pasan los días, se van incorporando como usuarios personas que habían comenzado a salir del agujero, que tenían un pequeño sueldo y un empleo precario y que ahora se ven de nuevo abocados a pedir comida a nuestras Cáritas. Los datos de Cáritas son que en los últimos quince días ha aumentado un 15 % las familias que requieren el servicio de alimentos.

-Todo apunta a una severa crisis económica en los próximos meses, ¿cuál es su mensaje y reflexión como pastor de la Iglesia de Menorca? Creo que todos compartimos una preocupación muy grande por lo que sucederá después de este tiempo tan largo de cese de la actividad económica. Nos tememos que vendrá una crisis peor que la anterior, con el agravante de que muchas familias que comenzaban a salir de la crisis, ahora se verán hundidas porque no tienen ahorros para hacer frente a esta situación. Pienso, por esto, que como sociedad debemos estar muy atentos para ayudar a las familias, a quienes quedan sin trabajo y escuchar la voz de los más vulnerables. Y como Iglesia tenemos que hacer una apuesta decidida por ellos, incrementando todos los recursos que dedicamos a la acción social.

-¿Qué cambiará ahora? No me atrevo a decir lo que pasará pero sí a manifestar mi deseo de que nos tomemos en serio lo que nos está pasando. Vivíamos en una sociedad muy segura de sí misma, que confiaba todo en el poder de la ciencia y de la técnica y que de pronto descubre que un pequeño virus puede trastocar todo su modo de vida. Deberíamos aprovechar esta circunstancia para revisar nuestro estilo de vida. Sería una pena que todo quedara en buenos sentimientos y aplausos y no llegáramos a tomar determinaciones serias respecto de nosotros mismos, de nuestra sociedad y del cuidado del planeta. En este sentido, me llena de esperanza el ejemplo de tantas personas que no han dejado estos días de realizar su trabajo, aún exponiendo sus propias vidas. Ellos son pioneros del mundo en el que a todos nos gustaría vivir.

-¿La pandemia nos pone a prueba? Nunca nos hubiéramos imaginado que esto podría suceder. No estábamos preparados para esto, quizás porque nos habían convencido de que nuestra sociedad del bienestar tenía respuestas para todo. Creo que la experiencia de nuestra debilidad puede ayudarnos a descubrir el mundo del espíritu y hacer que muchas personas, que vivían adormiladas por el consumo material, descubran el amor y la cercanía de Dios.

FONDO DE SOLIDARIDAD POSTCOVID-19 (Publicada en el Diario de Menorca, 5-5-2020)

La pandemia del coronavirus ha irrumpido de repente en nuestras vidas, produciendo miles de muertos y mucho dolor, además de suponer una larga temporada de confinamiento. Pero a todos nos preocupa lo que pasará en

el futuro, una vez que regresemos a la “nueva normalidad”, porque este tiempo de paralización de la economía unido a la previsión de un verano con una mínima actividad turística traerá consigo un aumento grande de las bolsas de paro y, por consiguiente, de las familias que padecerán exclusión social. Esta realidad ya se está notando en nuestras Cáritas tanto diocesana como parroquiales. Hay personas afectadas por un ERTE o que no han sido contratados al no haberse iniciado la temporada turística, que no disponían de reservas económicas (porque la crisis del 2008 ya les dejó muy tocados) y que ahora se ven forzadas a acudir a los servicios sociales buscando ayuda para cubrir sus necesidades básicas.

Una de las causas de la pobreza de muchas familias está en los altos alquileres que tienen que pagar, en una isla dedicada en gran parte al turismo. El informe Foessa de Baleares ya incidía en que estos alquileres tan elevados eran una de las causas de la desigualdad y de las dinámicas de exclusión social en nuestras islas. El informe calculaba que en Baleares 85.000 personas vivían con la incertidumbre de quedarse sin hogar y que 120.000 vivían en viviendas inadecuadas. De hecho, en las últimas semanas han comenzado a venir a nuestras parroquias y a Cáritas personas pidiendo ayuda para hacer frente a los gastos de vivienda o de suministros básicos.

Por esta razón, pensamos desde la Diócesis poner en marcha un FONDO DE SOLIDARIDAD POSTCOVID-19, al que aportamos, realizando un esfuerzo, una cantidad inicial de 100.000 €. El objetivo de este Fondo será ayudar a pagar los gastos de vivienda y las facturas de luz y agua a aquellas personas y familias en riesgo de exclusión social, sin ingresos o que no disponen de recursos suficientes, o que han sido gravemente afectadas por la situación económica causada por el COVID-19. Es una pequeña acción con la que se pretenden paliar las dramáticas consecuencias económicas provocadas por la crisis sanitaria que estamos viviendo. Este fondo será gestionado por Cáritas diocesana, que cuenta con experiencia y con técnicos acreditados que cuidarán que se realice un reparto equitativo de las ayudas.

Esperamos que otras personas y entidades se sumen a esta iniciativa. Hemos invitado a los sacerdotes, religiosos y a nuestras cofradías y asociaciones de fieles a unirse a este gesto, realizando aportaciones al fondo. Y lo ofrecemos también para que cualquier persona, entidad civil o empresa pueda contribuir al mismo.

La crisis que se avecina puede ser muy grave. No podemos dar la espalda a las personas que se quedan al margen de la sociedad ni mirar para otro lado. Si algo hemos aprendido de esta pandemia es que nadie puede salvarse solo, que todos nos necesitamos unos a otros. Por eso, crecer en

solidaridad nos hace más humanos. Entre todos tendremos que incrementar los cauces que ayuden a paliar las consecuencias de esta dolorosa situación, porque una sociedad progresa de verdad cuando escucha el grito de los más vulnerables.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

JOAN, EL PROFETA DEL DESERT
(Escrit per la revista de Festes de Sant Juan,
Diari de Menorca, Juny 2020)

L'any 15 del regnat de Tiberi, el 28 de la nostra era, va sorgir en el desert de la Judea un home de paraula poderosa, que urgia a la conversió d'Israel. *“Déu va comunicar la seva paraula a Joan, el fill de Zacaries, en el desert”* (Lc 3, 1). Tant els quatre evangelis com l'historiador jueu Flavi Josep donen testimoniatge de Joan, sobrenomenat *“el baptista”*, perquè a través del signe de la immersió en l'aigua expressava el desig de renovació. Aquell home probablement va estar vinculat amb la comunitat essènia, que habitava a Qumrán, fins que va començar a predicar la conversió en el desert, prop del riu Jordà. Vestia, com era habitual entre els habitants del desert, amb pell de camell, i portava un cinturó segons el costum dels beduïns. El seu missatge poderós anunciava el judici imminent de Déu i convidava a la conversió. La seva veu va ser extingida cruelment pel tirà Herodes, que va témer la paraula del profeta i va decidir acabar amb ell. Així ho explica Flavi Josep: *“va creure preferible avançar-se als esdeveniments i eliminar-ho abans que sorgís algun conflicte”* (Ant. 18, 5, 2).

Un dia, des de Natzaret, va arribar Jesús a aquell desert, atret per la crida de Joan a la renovació d'Israel i va ser batejat al Jordà. Més tard, quan Joan va ser empresonat en la fortalesa de Maquérunt, molt prop de la mar Morta, Jesús va considerar que havia arribat l'hora de proclamar per tota Galilea l'Evangeli del Regne de Déu. Però Jesús sempre va admirar a Joan i va reconèixer la paraula del profeta del desert, amb la qual va preparar el seu anunci del Regne. *“Entre els nascuts de dona no n'hi ha hagut cap de més gran que Joan Baptista”*, va arribar a dir (Mt 11, 11).

Des de molt prompte, els cristians van reconèixer en el Baptista al missatge, al precursor que havia ajudat a preparar el camí per a l'arribada del Messies. Ja en el segle IV el seu culte es trobava estes per totes les

regions i, a partir del segle V, l'Església celebra no sols la memòria de la seva decapitació (29 d'agost) sinó també el dia del seu naixement (24 de juny). Feia notar Sant Agustí que "és l'únic dels sants del qual celebrem el naixement; celebrem el naixement de Joan i el de Crist. Això no deixa de tenir el seu significat" (Sermó 293,1). També per la nostra illa es va estendre la devoció al sant, i es va construir, després de la reinstauració del cristianisme, una Ermita en "*els Vergers*" de Maó; dedicant també al Baptista l'Ermita d'Artrutx, que tenia originalment com a titular a Sant Joan Evangelista. A aquesta ermita de Sant Joan de Missa està vinculada la festa que cada any celebra Ciutadella en honor del profeta del desert. És una festa extraordinària en la qual es barreja l'alegria de la trobada i la bellesa dels cavalls amb moments de pregària en l'Ermita del sant i en la Catedral. Per a preservar un gran bé com és la salut, enguany no podem expressar com ens agradaria tots els sentiments que estan units a aquesta festa. Però sí que podem honrar al sant recordant la seva figura, la seva valentia i els seus desitjos de renovació i elevant des de l'íntim del cor una pregària, perquè ens ajudi a ser com ell, homes i dones amb veu ferma, que no tenen por de dir la veritat i denunciar la injustícia, fins i tot a costa de la pròpia vida.

Si volem, podem viure també enguany Sant Joan, encara que d'una manera diferent, potser cercant més la interioritat i sentint més a prop a les persones que ens estimen. Bon Sant Joan!

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

LA FANTASÍA DE LA CARIDAD (Publicado en el Diario de Menorca, 11-06-2020)

Cada año, en la fiesta del Corpus Christi, los cristianos celebramos el día de la caridad. Al celebrar el amor de Dios manifestado en el sacramento del Altar, nos sentimos movidos a amar también nosotros a los demás, especialmente a los más débiles. Sería hipócrita nuestro culto a la Eucaristía si no estuviera acompañado por un compromiso firme a favor de los más pobres.

Por eso, en este día recordamos y agradecemos de manera particular toda la labor que realiza Cáritas, que es el organismo de la Iglesia de Menorca para el servicio de los más vulnerables. Es admirable el trabajo que reali-

za tanto a nivel diocesano como en cada una de las parroquias de nuestra diócesis.

Son siempre muchas las necesidades de atención, pero en los últimos meses estas necesidades han ido creciendo, debido a la detención de buena parte de la actividad económica por causa de la pandemia del Covid-19. Ha sido grande el esfuerzo de Cáritas por mantener los servicios básicos en medio de circunstancias tan excepcionales. Esto ha sido posible porque muchas personas se han ofrecido para colaborar como voluntarias y también porque se han incrementado las donaciones a Cáritas. Puedo decir con satisfacción que la sociedad menorquina ha respondido con generosidad. En los últimos meses hemos visto surgir nuevas iniciativas solidarias tanto por parte de particulares como de entidades (empresas, cooperativas, ayuntamientos, entidades bancarias, etc.). A todos debemos agradecer este esfuerzo. También nosotros como Diócesis pusimos en marcha un “Fondo de solidaridad Post-covid19” con el fin de ayudar a familias sin recursos en los pagos de vivienda y de suministros básicos.

Es importante que no cejemos en el esfuerzo. Nos tememos que vienen tiempos muy duros para muchas personas, que salieron de la anterior crisis con muchas dificultades y que ahora carecen de recursos para hacer frente a una nueva crisis. Entre todos –entidades públicas, empresas y grupos, particulares- debemos estar atentos para detectar las situaciones de pobreza e intentar paliar en la medida de nuestras posibilidades las carencias de nuestros hermanos. Podríamos poner en marcha lo que el Papa Francisco ha llamado la “fantasía de la caridad”, que es la capacidad de imaginar maneras de atender a los demás y la valentía de poner en marcha nuevos proyectos que den esperanza a los desalentados y conduzcan a acoger a los excluidos. La fantasía de la caridad no conoce límites y sabe abrir nuevos caminos para combatir la “cultura del descarte”.

Prestar atención a los más pequeños es un gesto de justicia con quienes tienen nuestra misma dignidad y derechos y es también signo de una sociedad realmente avanzada. Para el creyente, además, es expresión de su amor a Jesucristo, porque no podemos llamarnos discípulos suyos si no hacemos de nuestra vida un pan partido para los demás, un don para todos.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

CARTES

ALS SACERDOTS I DIAQUES

Ciutadella 22 d'abril de 2020

Benvolguts sacerdots i diaques:

Abans de res vull desitjar-vos una felïç Pasqua. Que segueixi ressonant en els nostres cors durant aquest temps l'alegre notícia que Jesús és viu, tot i que la nostra manera de celebrar-ho resulti aquest any tan estranya. Dilluns passat vam tenir una sessió virtual del Col·legi de Consultors, perquè consideràvem convenient tractar alguns temes de cara a la fi de curs. Us vull informar d'algunes qüestions d'interès.

1.- Atenció pastoral en temps de confinament

En primer lloc, us vull animar perquè mantingueu l'atenció pastoral als fidels en aquesta situació de confinament. Em consta que la majoria de sacerdots ha realitzat grans esforços per mantenir el contacte amb els fidels bé mitjançant el telèfon o bé utilitzant les oportunitats que ens permeten les noves tecnologies. Aquest contacte és especialment important quan es tracta de malalts, ancians o persones que viuen soles. Tot i que el pas de el temps ens pot conduir a la monotonia, no hem de perdre la il·lusió per ajudar els fidels cristians a viure en profunditat aquesta situació.

En relació amb el culte, es manté la norma que hem de celebrar la Missa sense presència de poble, la qual cosa ens pot ajudar a valorar el que significa l'Eucaristia, com oració que elevam al Pare units a Crist per tota la humanitat. Estic segur que en la nostra Eucaristia diària hem tingut presents a tantes persones que han mort, als que estan malalts i els seus familiars i també al nostre germà Enric Enrich, mort fa uns dies. Les circumstàncies que vivim no ens han permès celebrar encara un funeral per ell.

També es manté la recomanació de tenir els temples oberts, al menys algunes hores al dia, en la mesura del possible, perquè els fidels puguin resar i per atendre les persones que pateixen.

Quan us escric aquesta carta, no sabem encara com serà l'anomenada "*desescalada*" ni com afectarà a les nostres activitats de culte i pastorals. Quan tinguem notícies, anirem projectant com avançar cap a una normalització d'aquestes activitats. Respecte a les primeres comunions o confirmacions que estaven previstes, crec que hem de ser flexibles i facilitar la seva celebració, un cop que es declari finalitzat l'estat d'alarma.

2.- Acció caritativa. Creació d'un fons de solidaritat

El temps prolongat de cessament d'activitats econòmiques pot donar lloc a una crisi sense precedents. Ja estem notant l'increment d'usuaris en els serveis bàsics de Càritas, però ens temem que el pitjor està per venir.

Per aquesta raó, recomanem reforçar els serveis de Càritas incorporant, si és possible, algunes persones més joves. La pandèmia que ens ha envaït ha provocat que els nostres voluntaris -molts d'ells grans- s'hagin tingut que recloure a casa seva. Per això seria bo que alguna persona més jove -potser dels escoltes o dels clubs- entrés a reforçar aquests serveis.

A nivell diocesà hem volgut tenir una iniciativa amb les persones que estan patint les conseqüències d'aquesta crisi sanitària: crear un fons de solidaritat per a ajudar al pagament de lloguers d'habitatge i despeses de llum i aigua. Des de Càritas s'ha detectat que aquesta és una de les necessitats bàsiques que provoca situacions de pobresa i exclusió social. Per això, hem decidit que la Diòcesi aportarà 100.000 euros per crear un fons de solidaritat, que serà administrat per Càritas diocesana de Menorca. Convidam a totes les persones a incrementar amb les seves aportacions aquest fons solidari: a les parròquies, moviments, confraries, col·legis i altres entitats d'identitat cristiana, però també a la societat civil. En particular, els sacerdots estem convidats a aportar alguna part de la nostra retribució a aquest fons d'ajuda als més vulnerables. En els propers dies rebreu una informació més concreta sobre aquest tema. Certament no podrem solucionar la crisi, però sí que podrem almenys alleujar la vida de moltes persones i famílies.

3.- Pla diocesà de pastoral

Tot i estar en aquesta situació de confinament, crec que es necessari fer una petit esforç per tal d'avaluar el pla de pastoral del curs i, sobretot, avançar les línies principals per al curs vinent. Per això, us adjunt una senzilla enquesta. Si podeu, serà bo que passeu les preguntes als membres dels vostres consells pastorals i després presenteu a la Diòcesi un resum amb les conclusions. Si no és possible, responeu vosaltres mateixos. Podríem donar-nos fins el dilluns 4 de maig per fer-ho. Les respostes es poden enviar a plapastoralmenorca@gmail.com

En principi estava previst que el dia 6 de juny tinguéssim la Trobada diocesana de final de curs, per tal d'avaluar l'any pastoral i presentar els objectius i accions per al curs vinent. La situació sanitària que vivim ens obliga a suspendre-la. Al mes de setembre, si fos possible, tindríem algun acte de presentació del pla pastoral.

4.- Exercicis espirituals

Com sabeu teníem previst fer aquest any els Exercicis Espirituals a la Casa d'espiritualitat des Cubells (Eivissa) sota la direcció del sacerdot jesuïta, professor a Deusto, P. Manuel Robles. A hores d'ara no sembla convenient organitzar una marxa a Eivissa dels sacerdots de l'illa, de manera que aquest any ens quedariem a Menorca. En principi mantenim les dates, però tot dependrà de les normes de desconfinament. Altres activitats, com la formació permanent (prevista 20 i 21 de maig) i el consell presbiteral (27 de maig) es faran o no, segons el que determinin les autoritats sanitàries.

5.- Oficina per a recepció de denúncies i acompanyament de les víctimes

El *motu proprio* “*Vós estis lux mundi*” del Papa Francesc, estableix que les diòcesis han de comptar amb una oficina per a rebre denúncies de possibles delictes relacionats amb abusos sexuals de menors i acompanyar les víctimes. En conseqüència, nosaltres hem establert aquesta oficina, que tindrà la seu a la Casa de l'Església de Maó i amb la qual es pot contactar a través de l'email protecciomensors@bisbatdemenorca.org o mitjançant la Cúria Diocesana. L'oficina estarà presidida per el Sr. Alejandro Rio, psicòleg i formaran part de la mateixa la Sra. Maria Vives, psicòloga i el Sr. Miquel Pons Portella, advocat. Si es presentés algun cas o us arribés alguna notícia relacionada amb aquest tema, heu d'orientar-los perquè es dirigeixin a aquesta oficina.

Vull desitjar-vos que aquests dies de confinament ens hi ajudin a créixer com a sacerdots que estimen al seu poble, preguen per ell i es posen al seu servei. Confio aquestes intencions a la Mare de Déu del Toro. Prest serà la seva festa i, encara que aquest any no puguem celebrar-la a la seva casa, en aquests dies la sentim especialment propera a cadascú de nosaltres, com a Mare i Mestra.

Una abraçada fraterna,

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

ALS SACERDOTS, DIAQUES I RELIGIOSOS SOBRE EL *FONS DE SOLIDARITAT POSTCOVID-19*

Ciutadella, 29 d'abril de 2020

Benvolguts germans:

La greu crisi sanitària que estem vivint exigeix dels cristians una resposta solidària. Em consta que així es realitza en les nostres parròquies i, molt especialment, en les Càritas, tant diocesana com parroquials. Però des del començament d'aquesta crisi hem pensat que també seria oportú realitzar un gest com a Diòcesi que expressaria el nostre compromís amb la superació d'aquesta crisi.

En conversa amb alguns de vosaltres i amb Càritas diocesana hem detectat un greu problema amb el qual ens estem trobant ja, i que lamentablement anirà en augment. Es tracta de la falta d'ingressos de moltes famílies per a afrontar el pagament del lloguer del seu habitatge i els subministraments bàsics, com la llum i l'aigua. El cessament de l'activitat econòmica ha suposat que moltes famílies es vagin enfonsant en la pobresa i exclusió. De fet, alguns ja han començat a demandar ajuda a les nostres parròquies i a Càritas. Per això, hem pensat que valia la pena fer un esforç i constituir un *FONS DE SOLIDARITAT POSTCOVID-19*, amb la finalitat d'ajudar les famílies més vulnerables a afrontar les despeses d'habitatge i de subministraments. En el document adjunt teniu més detalls d'aquest Fons, que constitueix el Bisbat i que serà administrat per Càritas Diocesana.

L'economia de les nostres parròquies i també de la nostra Diòcesi s'està ressentint per la falta d'ingressos. Des del moment de la interrupció del culte públic no hi ha hagut col·lectes ni altres entrades. No obstant això, creiem que val la pena que tots fem un esforç de generositat. Amb l'aprovació del Col·legi de Consultors, la nostra Diòcesi realitzarà una aportació inicial al Fons de **100.000 €**. Confio que tots ens sumem per a enfortir aquest fons i poder arribar a més famílies.

A vosaltres, sacerdots, us deman que també personalment feu una aportació. Podríem pensar a entregar una part del nostre sou o a realitzar una aportació periòdica durant els pròxims mesos. Seria un gest que expressaria amb claredat el compromís del clergat de Menorca amb els qui patiran la crisi econòmica *post-Covid-19*. El mateix deman als diaques permanents, en la mesura de les seves possibilitats, ja que ells han d'atendre primerament les seves famílies.

També vosaltres, benvolguts religiosos i religioses, sou convidats a sumar-vos a aquesta iniciativa de la Diòcesi, encara que sigui una petita

quantitat com expressió del vostre suport i comunió amb aquesta iniciativa de la nostra Església de Menorca.

És molt important que, entre tots, donem a conèixer aquesta iniciativa als fidels laics i, molt especialment, als quals formen part dels grups parroquials, associacions de fidels, confraries i moviments d'apostolat, convidant-los al fet que s'incorporin a aquesta iniciativa i realitzin la seua aportació al *FONS DE SOLIDARITAT*.

També val la pena que ho donem a conèixer a la societat civil, el món de l'empresariat i a totes les persones de bona voluntat, que desitgen donar suport a aquesta acció social de la nostra Diòcesi.

Us don les gràcies anticipadament dels vostres esforços i generositat perquè a través del *FONS DE SOLIDARITAT POSTCOVID-19* la nostra Església de Menorca pugui expressar el seu compromís amb els qui patiran amb més força la crisi econòmica por mor de la paralizació o reducció considerable de la vida econòmica.

Rebeu la meua salutació juntament amb la meua oració davant la Mare de Déu del Toro, la nostra patrona, en acostar-se el dia de la seva festa.

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

ALS PREVERES I DIAQUES SOBRE ELS DIES DE DOL PELS DIFUNTS A CAUSA DE LA PANDÈMIA DEL COVID-19

Ciutadella de Menorca, 25 de maig de 2020

Benvolguts preveres i diaques:

El Govern d'Espanya ha declarat deu dies de dol oficial per totes les persones que han mort a causa del *coronavirus covid-19*. Consider convenient que la nostra Església de Menorca s'uneixi a aquest dol, solidaritzant-nos amb el dolor de tantes persones que han perdut a les seves persones estimades i, sobretot, pregant pels difunts. Les xifres oficials assenyalen prop de 30.000 morts en tota Espanya, 13 d'ells a la nostra illa. A les manifestacions exteriors de dol, nosaltres hem d'afegir molt especialment, la nostra oració per tots ells.

Us deman, per això, que durant els deu dies de dol oficial, realitzem les següents accions:

1.- Posar un crespó negre en algun lloc dels nostres temples. Pot ser en un

balcó, o sobre la porta d'entrada o sobre un estendard situat en l'altar o de qualsevol altra manera que considereu oportuna.

2.- Tocar a difunts cada dia a les 12 del matí i, quan resem el *Regina Coeli* o l'Ángelus, afegir una pregària pels difunts.

3.- Al final de totes les misses que celebrem durant aquest temps de dol, afegirem una pregària pels difunts.

Més endavant, us donarem a conèixer la data per a realitzar un funeral diocesà per tots aquests difunts. El mes de juliol, ens unirem també a l'oració de tota l'Església d'Espanya, prevista per als dies 25 i 26.

Amb l'avanç en la *desescalada*, les nostres esglésies van retornant a la vida ordinària. Us agraesc molt l'esforç que esteis realitzant per complir amb les normes sanitàries i, d'aquesta manera, facilitar al poble de Déu la seva participació en els sagraments.

Respecte a la pastoral de la salut, els sacerdots i diaques podríem reprendre la distribució de la comunió als malalts, sempre d'acord amb les seves famílies i guardant les mesures sanitàries recomanades.

Rebeu la meva salutació més cordial i fraterna,

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

ALS PREVERES, DIAQUES, RELIGIOSOS, DIRECTORS DE SECRETARIAT I MEMBRES DEL CONSELL DIOCESÀ DE PASTORAL SOBRE EL PLA DIOCESÀ DE PASTORAL

Ciutadella, 29 de maig de 2020

Estimats diocesans:

Hem viscut una situació inesperada i sense precedents, que ha causat molt de dolor i amb conseqüències que encara no aconseguim calibrar. Abans de res vull agrair-vos la vostra fidelitat a la vivència de la pròpia vocació cristiana enmig d'aquestes circumstàncies, que esper ens hagin ajudat a créixer com a persones i com a creients.

La crisi sanitària ha afectat també la programació pastoral del present curs. Teníem previst avaluar el que s'ha realitzat durant el curs a la fi del mes d'abril i principis de maig, per a poder presentar-lo a l'aprovació del Consell Pastoral Diocesà i del Consell Presbiteral. Després, pensàvem donar-lo a conèixer a la trobada diocesana programada inicialment el dia

6 de juny. La pandèmia causada pel Covid-19 i el consegüent confinament a les nostres cases ens ha impedit seguir aquest programa de treball.

En el seu lloc hem realitzat el següent:

- El mes d'abril passat vam remetre unes preguntes per a l'avaluació del curs i per a realitzar suggeriments per al curs pròxim. Les respostes han sigut treballades pels sacerdots, generalment amb la participació telemàtica dels membres dels consells parroquials de pastoral.
- El Col·legi de Consultors de la Diòcesi ha estudiat el resum d'aquestes respostes i ha elaborat una proposta de programació pastoral per al curs pròxim.

Ara us enviam en un document, el **resum de les respostes i la proposta de programació**, amb la finalitat que tots pugueu fer les observacions que considereu oportunes, les quals seran estudiades en la pròxima reunió del Col·legi de consultors. Per aquest motiu, us deman que llegiu el document adjunt i, si teniu alguna observació, envieu-la a plapastoralmenorca@gmail.com **abans del dia 8 de juny**. És important que els membres del Consell Pastoral Diocesà manifesteu la vostra opinió, perquè no serà possible reunir-nos abans del començament del curs pròxim. Tot aquest material també serà presentat al Consell Presbiteral que tindrà lloc el dissabte 20 de juny.

Si Déu vol, el mes de setembre, a principi de curs, presentariem a nivell diocesà el programa de treball pastoral de la nostra Diòcesi.

Vull comptar amb tots vosaltres per a programar aquestes accions i per dur-les a terme. Però, sobretot, per a unir-nos en la pregària, perquè estic convençut que l'evangelització és més cosa de Déu que nostra. Us escric en vespres de la solemnitat de la Pentecosta. Que l'Esperit davalli de nou sobre l'Església de Jesús que peregrina a Menorca, perquè puguem ser testimonis fidels i convincents de que Ell viu per sempre i ens estima.

Implor la benedicció de Déu sobre tots vosaltres. Rebeu la meva fraterna salutació,

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

ALS PREVERES I DIAQUES SOBRE LES PRÒXIMES TROBADES

Ciutadella, 1 de juny de 2020

Benvolguts preveres i diaques:

Abans de res, esper que us trobeu bé, després d'aquest llarg temps de confinament que hem viscut. Amb l'avanç en les fases de *desescalada* anam, a poc a poc, reprenent algunes activitats i reorganitzant el nostre calendari. El motiu d'aquesta carta és recordar-vos algunes trobades importants que tindrem a nivell diocesà:

- **El dia 20 de juny** serà un moment especial d'encontre per a tots nosaltres. En aquest dia tenim una cita al Santuari del la Mare de Déu del Toro. Ens podrem trobar a partir de les 10, per prendre un cafè. A les 10'30 farem un Consell de Presbiteri, amb el qual posarem punt final al curs pastoral. Seguidament, a les 12'30 h. celebrarem junts l'Eucaristia i realitzarem la renovació de les promeses sacerdotals i la distribució dels Sants Olis. Després, podrem menjar junts a Sa Posada de el Toro.

- **El dia 27 de juny** a les 13'00 h. a l'església de Santa Maria de Ferreries celebrarem el funeral pel nostre germà prevere Enric Enrich; també tindrem present a la seva germana Àngela.

- Tenim prevists **Exercicis Espirituals del 29 de juny al 3 de juliol**. Aquest any tindrem la sort de realitzar-los en un entorn singular, com són les cases de Mallauí (Es Talaier). Es manté com a director el P. Manuel Reus, S. J., professor a Deusto, però esteim pendents de que sigui possible volar a Menorca. Us deman que si pensau assistir-hi, l'hi digueu a Mn. Gerard com més prest millor. És molt convenient que romanguem en el lloc de recés, evitant entrades i sortides. Com vam comentar en l'anterior Consell Presbiteral, basta que hi quedi un a cada arxiprestat encarregat d'atendre les urgències. En els dies ordinaris, es pot encomanar a un diaca, una religiosa o un laic qualificat, la celebració de la paraula i la distribució de la comunió.

- **El dia 25 de juliol, dissabte**, a les 12 del matí, celebrarem a la Catedral, units a tota l'Església d'Espanya, un funeral per les víctimes del Covid-19.

Us comunic també, amb gran alegria, que en començar el curs pròxim estan previstes dues ordenacions. Si Déu vol, el dia 5 de setembre, a les 11'00 h. a la Catedral - Basílica de Menorca, rebrà l'orde de diaconat el seminarista Pau Pons i el dia 10 d'octubre, a les 11'00 h. també a la Catedral, rebrà el presbiterat el diaca Jean Marie Nguele. Us deman que els encomeneu al Senyor ja des d'ara, perquè l'Esperit davalli en abundància

sobre ells i les transformi en servidors de l'Evangelí. Al mateix temps us record que si coneixeu algun impediment per a aquestes ordenacions és obligació greu donar-lo a conèixer al Bisbe.

Esper que prest ens puguem veure. Tinc ganes de celebrar amb vosaltres l'Eucaristia i sentir-nos units com presbiteri al voltant de l'altar.

Rebeu el meu abraçada fraterna,

† **Francesc Conesa Ferrer,**
bisbe de Menorca

SECRETARIA GENERAL

DECRETS

FRANCISCO CONESA FERRER OBISPO DE MENORCA

PREÁMBULO

Considerando que el Santo Padre Francisco ha dispuesto, mediante el Motu proprio *Vos estis lux mundi*, de 7 de mayo de 2019, que se establezcan procedimientos dirigidos a prevenir y combatir los delitos de abuso sexual (Cfr. Motu proprio *Vos estis lux mundi*, preámbulo, párrafo 4º), que tan gravemente ofenden a Nuestro Señor, causan daños físicos, psicológicos y espirituales a las víctimas y perjudican a la comunidad de los fieles (Cfr. *Ibidem*, párrafo 2º).

Considerando que la mencionada ley canónica establece, en concreto, la obligación de informar a la autoridad eclesiástica acerca de conductas de clérigos, miembros de institutos de vida consagrada o sociedades de vida apostólica que pudieran ser constitutivas de delitos relacionados con abusos sexuales, así como también sobre conductas llevadas a cabo por los sujetos a los que se refiere el artículo 6 del mismo Motu proprio –obispos y equiparados a estos efectos-, que consistan en acciones u omisiones dirigidas a interferir o eludir investigaciones civiles o investigaciones canónicas, administrativas o penales, contra un clérigo o un religioso con respecto a estos delitos (art. 1).

Considerando para este fin, el artículo 2 del mencionado Mutu proprio al disponer que las diócesis dentro de un año a partir de la entrada en vigor de esta norma, deben establecer individual o conjuntamente, uno o más sistemas estables y fácilmente accesibles al público para presentar los infor-

mes a los que se refiere el artículo 1 del Motu proprio *Vos estis lux mundi*, incluyendo eventualmente la creación de un oficio eclesiástico específico.

Considerando finalmente que se debe informar al Representante Pontificio en España del cumplimiento de la mencionada normativa.

A la vista de lo anterior,

DECRETO

ART. 1. Oficina para la recepción de las denuncias y acompañamiento de las víctimas.

§ 1. En cuanto a su constitución y contacto con la misma.

1º. Se establece en la Diócesis de Menorca una oficina destinada a facilitar y asegurar que las noticias o las denuncias sobre posibles abusos sexuales a menores y a personas vulnerables, a los que se refiere el artículo 1 del Motu proprio *Vos estis lux mundi*, sean tratadas en tiempo y forma de acuerdo con la disciplina canónica y civil, respetando los derechos de todas las partes implicadas.

2º. Esta Oficina tendrá su sede en la Casa de la Iglesia, plaça Reial 10, DP 07701, de Maó, quedando habilitado el siguiente correo electrónico: protecciomensors@bisbatdemenorca.org.

§ 2. Para el desempeño de estas tareas se designará al menos a tres personas con experiencia y conocimientos jurídico-penales y psicológico-psiquiátricos. El nombramiento se hará por un periodo de cinco años, que podrá ser renovado. Se dará a conocer a los fieles las personas designadas, de modo que se facilite la comunicación con ellas.

§ 3. Al frente de la oficina se establecerá a un director, con funciones de coordinación de las actuaciones de todos los miembros.

§ 4. La diócesis informará al representante pontificio tanto de la publicación de este decreto como del nombramiento de los miembros de esta Oficina.

ART. 2, Funciones del director de la oficina de recepción de denuncias y acompañamiento de las víctimas.

§ 1. Corresponde al director de la oficina de recepción de denuncias y acompañamiento de las víctimas, entre otras, las siguientes funciones:

1º. Recibir cualquier tipo de denuncia o información –directamente de la presunta víctima o de terceros-, relacionada con las conductas a las que se refiere este decreto. De todo ello se acusará recibo al denunciante y, en su caso, a la presunta víctima.

2°. Recoger cuantos datos sean necesarios a efectos de la identificación del denunciado y de las posibles víctimas, así como cualquier ulterior dato relacionado con los hechos invocados y con las personas afectadas.

3°. Orientar al denunciante y, en su caso, a la presunta víctima sobre la tramitación procesal, tanto en vía canónica como en vía civil.

4°. Ayudar inicialmente a las presuntas víctimas con un atento acompañamiento personal.

5°. Enviar al ordinario el acta de la denuncia y de las actuaciones realizadas, todo ello con celeridad y discreción, dejando constancia documental del envío realizado y de la fecha del mismo, de la cual se dará noticia al denunciante. Cuando se trate de hechos a los que se refiere el artículo 1, § 1b del Motu proprio *Vos estis lux mundi*, el envío de las actuaciones se realizará teniendo en cuenta cuanto establece el artículo 8 de esta norma.

6°. Custodiar debidamente el correspondiente registro.

7°. Informar periódicamente a la autoridad eclesiástica correspondiente de la actividad realizada.

§ 2. En caso de denuncia oral, se deberá levantar acta de todo cuanto se afirme –que deberá ser firmada por el denunciante–, dejando constancia igualmente de las actuaciones realizadas, para lo que se requerirá la presencia de un notario canónico.

§3. No le corresponde a esta oficina realizar un juicio de verosimilitud sobre los hechos, sino recabar los datos invocados por el denunciante.

ART. 3. Examen de la denuncia por el ordinario.

Recibidas las actas de la oficina de recepción de denuncias, el ordinario procederá a su examen y actuará en cada caso conforme a derecho.

Dado en Ciutadella de Menorca, a 23 de abril de 2020.

† **Francesc Conesa Ferrer**
Obispo de Menorca
Por mandato del Sr. Bisbe,
Jaume Ametller Pons
Secretario General y Canciller

FRANCISCO CONESA FERRER
OBISPO DE MENORCA

PREÁMBULO

A tenor del Decreto de creación de la “*Oficina diocesana para la protección de los menores y otras personas vulnerables*”, de fecha de 23 de abril de 2020 y cumpliendo lo indicado en su Art. 1, § 2: “Para el desempeño de estas tareas se designará al menos a tres personas con experiencia y conocimientos jurídico-penales y psicológico-psiquiátricos”.

Por las presentes:

DECRETO

Nombrar por un período de cinco años a:

D. Alejandro Río Carreras, psicólogo, Director de la Oficina.

Dª María Vives Gomila, psicóloga, miembro de la Oficina.

D. Miquel Pons Portella, abogado y experto en derecho canónico, miembro de la comisión.

Encomiendo al Sr. Canciller-Secretario General que así lo haga saber a los interesados y que se publique en el Boletín Oficial del Obispado.

Dado en Ciutadella de Menorca, a 23 de abril de 2020.

† **Francesc Conesa Ferrer**
Obispo de Menorca
Por mandato del Sr. Bisbe,
Jaume Ametller Pons
Secretario General y Canciller

FRANCESC CONESA FERRER
BISBE DE MENORCA

**DISPOSICIONS PER A REPENDRE L'ACTIVITAT PASTORAL
DURANT LA DESESCALADA DE LES MESURES RESTRICTIVES
EN TEMPS DE PANDÈMIA**

Davant la pròxima represa progressiva de l'activitat pastoral en les nostres parròquies, seguint les recomanacions de les autoritats sanitàries i les mesures de prevenció assenyalades per la Comissió Executiva de la Conferència Episcopal Espanyola, us presentam un conjunt de mesures que hem de prendre per tal d'impedir que es posi en perill un bé bàsic com la salut.

Aquestes mesures han d'aplicar-se en totes les parròquies i centres de culte de la Diòcesi. La responsabilitat recau principalment sobre els rectors.

1. Fases d'aplicació

Cadascuna d'elles durarà aproximadament 2 setmanes i serà el Ministeri de Sanitat qui indicarà el pas de l'una a l'altra.

Fase 0: Mantenim la situació actual. Culte sense poble. Atenció religiosa personalitzada, especialment als malalts, als quals han perdut a sers estimats, i oració pels difunts. Durant aquesta fase preparem en les parròquies les fases següents.

Fase 1 (dia 11 de maig): Es reprèn el culte amb poble en els nostres temples, permetent-se l'assistència de persones sense superar el terç de l'aforament.

Fase 2 (dia 25 de maig): Restabliment dels serveis ordinaris i comunitaris de l'acció pastoral amb els criteris organitzatius i sanitaris recomanats: meitat de l'aforament, higiene, distància, etc.

Fase 3: Vida pastoral ordinària, tenint en compte les mesures necessàries fins que puguem tornar a una activitat plena en les parròquies, seguint les indicacions de les autoritats sanitàries.

2. Disposicions de caràcter general

a) Segueix en vigor la dispensa del precepte dominical, convidant, a qui no pugui acudir al temple, a la lectura de la Paraula de Déu i a l'oració a les cases, podent beneficiar-se de la retransmissió a través dels mitjans de comunicació. Es convida a les persones majors, malaltes o en situació de risc que valorin la conveniència de no sortir dels seus domicilis per a assistir al culte públic en aquestes fases. Als sacerdots grans en situació de risc es

recomana també que, almenys durant la primera fase, no celebrin amb el poble.

b) S'estableix l'aforament màxim dels temples (1/3 en la primera fase i 1/2 en la segona), respectant la distància de seguretat. Una vegada cobert l'aforament màxim no podran entrar més persones en el temple durant la celebració litúrgica.

c) Per a evitar aglomeracions, es recomana mantindre tancats els temples més petits durant la primera fase i passar les celebracions a altres temples més amplis, d'acord amb els responsables d'aquestes esglésies.

d) Si fora convenient per al bé dels fidels, haurà d'augmentar el nombre de celebracions de l'Eucaristia els diumenges i festes de precepte, amb la finalitat de descongessionar els temples.

e) Es recomana que els fidels facin ús de màscara i les mesures higièniques amb caràcter general.

f) Les piques d'aigua beneïda continuaran buides.

g) Les portes dels temples es mantindran obertes a l'entrada i sortida de les celebracions per a no haver de tocar manilles o poms.

3. Preparació dels temples en la fase 0 per a les següents fases

a) Convé realitzar una neteja del temple, però es desaconsellen les fumigacions o polvoritzacions generalitzades dels temples, que poden danyar el patrimoni. Hem de posar especial atenció en la neteja de baranes, poms, bancs de l'església, portes, reclinatoris i d'altres.

b) Es recomana marcar els llocs que poden ocupar els fidels amb algun distintiu, contemplant el màxim d'aforament autoritzat i complint la distància de seguretat. Es podran afegir cadires en aquells espais més amplis on no hi ha bancs. No és aconsellable que hi haja més de dues persones per banc. Les famílies o aquells que visquin en el mateix domicili poden romandre junts.

c) Preparar feligresos que ajudin a mantindre l'organització de les mesures preventives en el temple i en la celebració: l'obertura i tancament de les portes d'entrada al temple (mantenint-les obertes a l'entrada i sortida de les celebracions), la distribució dels fidels a l'interior, l'accés a la comunió i la sortida del temple en finalitzar la celebració, respectant la distància de seguretat.

d) Convé col·locar cartells informatius amb instruccions en l'entrada (indicant les normes d'higiene, la seu de la Confessió, que no es toquin les imatges, etc.)

4. Preparació i desenvolupament de la celebració de l'Eucaristia (a partir de la fase 1)

4.1. A l'entrada de la celebració:

a) Oferir gel hidroalcohòlic o algun desinfectant similar, a l'entrada i sortida del temple.

b) Es pot disposar d'una taula en la qual els fidels puguin recollir el Full dominical de la Diòcesi

c) Es limita el lliure moviment pels temples (visita a capelles, etc) i queda prohibit tocar les sagrades imatges. En el seu lloc, es poden realitzar altres gestos d'adoració o veneració.

4.2. A tenir en compte durant la celebració:

a) Evitar els cors en la parròquia: es recomana mantindre un sol cantaire o algunes veus individuals i algun instrument. No hi haurà fulla de cants ni es distribuiran plec amb les lectures o qualsevol altre objecte o paper.

b) No es realitzarà aspersion amb aigua en lloc de l'acte penitencial.

c) Només hi haurà un lector o dos per a proclamar les lectures i el salm. Es desinfectarà el micròfon després de la celebració; o bé es cobriran amb una bosseta de plàstic.

d) No hi haurà processó d'ofrenes.

e) La col·lecta no es passarà durant la celebració. El cistell per a dipositar la col·lecta estarà en un lloc visible del temple i s'informarà d'això.

f) El calze, la patena i els copons, estaran coberts amb la "*pal·lia*" durant la pregària eucarística.

g) El sacerdot celebrant desinfectarà les seves mans en començar el cànon de la missa, i els altres ministres de la comunió abans de distribuir-la. Convé desinfectar-les també en acabar de repartir la comunió.

h) La salutació de la pau es farà amb una inclinació del cap.

i) El diàleg individual de la comunió ("*El Cos de Crist*". "*Amén*"), es pronunciarà de manera col·lectiva després de la resposta "Senyor no soc digne...", distribuint-se l'Eucaristia en silenci.

j) Es recomana rebre la comunió a la mà. En la fila de la comunió es guardarà la deguda distància amb el de davant, d' almenys 1,5 metres. Convindria marcar la distància de seguretat en el paviment o d'alguna altra manera.

Els fillets que venen a la fila dels combregants, però no combreguen, si hi ha costum, són beneïts sense tocar-los.

k) En el cas que el sacerdot fora gran, establir ministres extraordinaris de l'Eucaristia per a distribuir la comunió, que hauran de desinfectar les seves mans abans i després d'exercir aquest servei litúrgic.

4.3. A la sortida de la celebració

a) Establir la sortida ordenada de l'església evitant agrupacions de persones a la porta.

b) Desinfecció contínua del temple, bancs, objectes litúrgics, etc. Els vasos sagrats es poden desinfectar amb una solució d'alcohol a 70% o netejant-los emprant sabó neutre.

5. Altres celebracions

a) La celebració del *Sagrament de la reconciliació* i els moments d'escolta dels fidels: a més de les mesures generals, s'ha d'escollir un espai ample, mantenir la distància social assegurant la confidencialitat. Tant el fidel com el confessor hauran de portar màscara. En acabar, s'aconsella reiterar la higiene de mans i la neteja de les superfícies.

b) *Baptisme*: Ritu breu. En l'administració de l'aigua baptismal, es farà des d'un recipient al qual no retorni l'aigua utilitzada, evitant qualsevol tipus de contacte entre els qui es batien. En les uncions es pot utilitzar un cotó o bastonet d'un sol ús, que s'ha d'incinerar en acabar la celebració.

c) *Confirmació*: En la crismació es pot utilitzar un cotó o bastonet, com s'ha indicat en el cas del baptisme. S'ha d'observar la higiene de mans entre cada contacte, quan hi hagi diversos confirmands.

d) *Matrimoni*: Els anells, arres, etc., hauran de ser manipulats exclusivament pels contraents. S'ha de mantenir la deguda prudència en la signatura dels contraents i els testimonis, així com en el lliurament de la documentació corresponent.

e) *Unció de malalts*: Ritu breu. En l'administració dels olis es pot utilitzar un cotó o bastonet com s'ha indicat anteriorment. Els sacerdots molt grans o malalts no haurien d'administrar aquest sagrament a persones que estan infectades per *coronavirus*. En tot cas, s'han d'observar les normes de protecció indicades per les autoritats sanitàries corresponents.

f) *Exèquies de difunts*: Els funerals i les exèquies seguiran els mateixos criteris de la missa dominical. Encara que sigui difícil en aquests moments de dolor, s'ha d'insistir per evitar els gestos d'afecte que impliquen contacte personal i la importància de mantenir distància de seguretat. Els sacerdots i diaques dirigiran l'oració en el moment abans de la sepultura o cremació als cementeris.

g) *Comunió als malalts*: es realitzarà quan es compleixin les condicions necessàries, salvaguardant la salut de les persones de risc, que són objecte d'aquest sagrament. Convé organitzar als ministres extraordinaris perquè tinguin la cura de complir les normes establides.

6. Visites a l'Església per a l'oració o adoració del Santíssim

- a) Seguir les pautes generals oferides, evitant la concentració i assenyalant els llocs per a l'oració i l'adoració
- b) No es permeten les visites turístiques en la fases 1 i 2 de la desescalada.

7. Utilització de dependències parroquials per a reunions o sessions formatives

a) En la segona fase les reunions en dependències parroquials seguiran les pautes utilitzades per a les reunions culturals previstes pel ministeri de sanitat que consisteixen en un màxim de 1/3 d'aforament en els llocs on l'aforament habitual és de 50 persones, respectant la distància de seguretat i la utilització de màscares.

b) En la tercera fase l'aforament passa a ser de 1/2 en llocs d'un aforament habitual de 50 persones i de 1/3 en llocs d'un aforament habitual de 80 persones en les mateixes condicions de distància i utilització de màscares.

8. Algunes celebracions especials

a) *Primeres comunions i confirmacions*. Estan subjectes a l'aforament autoritzat, que haurà de ser objecte d'informació a les famílies. Convé facilitar que es vagin realitzant al llarg d'aquest estiu fins al mes de setembre.

b) La *Celebració diocesana de distribució dels sants olis i del crisma* tindrà lloc, en principi, el dia 20 de juny al migdia, al Santuari de la Mare de Déu del Toro.

c) *Corpus Christi*. Davant la impossibilitat de processons massives, seguint les indicacions de la Conferència Episcopal, se suggereix realitzar una processó interna en la Catedral o el temple parroquial, amb sortida a l'atri o plaça per a donar la benedicció amb el Santíssim Sagrament, a més de ressaltar l'adoració i la caritat que brolla de l'Eucaristia.

d) *Funeral diocesà pels difunts de la pandèmia*. Ho celebrarem units a l'Església d'Espanya, a la fi de juny o principis de juliol, quan ja les fases de la *desescalada* del confinament puguin estar concloses i l'ús de la meitat de l'aforament de les nostres esglésies consolidat. Es pretén que sigui una celebració comuna de l'Església espanyola portat a terme en cadascuna de les diòcesis.

4 maig 2020

† **Francesc Conesa Ferrer**
Bisbe de Menorca
Per manament del Sr. Bisbe,
Jaume Ametller Pons
Secretari General i Canceller

FRANCESC CONESA FERRER
BISBE DE MENORCA

**DISPOSICIONS PER A L'ACTIVITAT PASTORAL UN VEGADA
DECLARAT EL FINAL DE L'ESTAT D'ALARMA**

Tenint en compte l'acord del Consell de Govern de 19 de juny de 2020, per mitjà del qual s'aprova el "*Pla de mesures excepcionals de prevenció, Contenció i Coordinació per fer front a la Crisi Sanitària ocasionada per la COVID-19, un cop superada la fase 3 del Pla per a la Transició cap a una Nova Normalitat*" (BOIB 20 juny 2020) i a la llum de les mesures de prevenció que van ser aprovades per la Comissió Executiva de la Conferència Episcopal Espanyola (abril 2020), s'estableixen les següents disposicions per desenvolupar l'activitat pastoral a la Diòcesi de Menorca:

1. Disposicions generals

a) S'ha de fer servir mascareta quan no sigui possible mantenir la distància física interpersonal de seguretat (un metre i mig), excepte entre les persones que convisquin en el mateix domicili.

b) S'ha de garantir la ventilació correcta dels espais tancats i la neteja i desinfecció de superfícies.

2. Llocs de culte

a) L'assistència a llocs de culte no podrà superar el 75% del seu aforament. L'aforament màxim s'ha de publicar en lloc visible de l'espai destinat al culte. S'han d'establir procediments que permetin el seu control.

b) La distància física entre les persones en els llocs de culte ha de ser dal menys 1,5 metres (excepte entre les persones que conviuen en el mateix domicili). Si fos menor, és obligatòria la utilització de mascareta.

c) Es precis utilitzar mascareta a l'entrada i la sortida del recinte i en els desplaçaments a l'interior entre espais comuns (per exemple, a l'hora d'anar a combregar).

d) S'han d'organitzar les entrades i les sortides per evitar aglomeracions de persones en els accessos i voltants dels llocs de culte. Per això, en la mesura del possible s'establiran itineraris per orientar la circulació de les persones per evitar aglomeracions i contacte físic

e) S'han d'adoptar en temples i locals les mesures de ventilació, neteja, desinfecció i higiene adequades, depenent de la intensitat d'ús, per prevenir els riscos de contagi. Diàriament s'han de dur a terme tasques de desinfecció dels espais utilitzats o que s'hagin d'utilitzar, i de forma regular

s'ha de reiterar la desinfecció dels objectes que s'hagin de tocar amb més freqüència.

f) S'han de posar a disposició del públic dispensadors de gels hidroalcohòlics, en llocs accessibles i visibles i, en tot cas, a l'entrada del lloc de culte, que han d'estar sempre en condicions d'ús.

g) Les piles d'aigua beneïda continuaran buides.

h) Durant el desenvolupament de les reunions o celebracions es precis evitar el contacte personal, tocar o besar objectes de devoció o altres objectes que habitualment es veneren d'aquesta manera.

3. Celebracions a l'aire lliure

La utilització de l'exterior dels edificis o de la via pública per a la celebració d'actes de culte ha de ser aprovada per l'autoritat municipal corresponent, i s'han d'establir les mesures necessàries per a procurar mantenir la distància de seguretat interpersonal o, si no, utilitzar mesures alternatives de protecció física amb l'ús de mascareta. Aquest tipus d'actes s'han d'adaptar a les condicions establertes per esdeveniments a l'aire lliure: que el públic estigui assegut, no superar un màxim de mil persones i guardar les mesures de seguretat.

4. Celebració de l'Eucaristia

En la celebració de l'Eucaristia es respectaran les següents pautes:

a) El calze, la patena i els copons, estaran coberts amb la "*pal·lia*" durant la pregària eucarística.

b) La salutació de la pau es continuarà fent amb una inclinació de cap.

c) El sacerdot celebrant i els altres ministres es desinfectaran les mans abans i després de distribuir la comunió.

d) El sacerdot farà servir mascareta en els desplaçaments (processó d'entrada i de sortida) i quan s'hagi de distribuir la comunió.

e) El diàleg individual de la comunió ("*El Cos de Crist*". "*Amén*"), es pronunciarà de forma col·lectiva després de la resposta "*Senyor no sóc digne ...*", distribuint l'Eucaristia en silenci.

f) Es recomana rebre la comunió a la mà.

g) En les col·lectes i almoines s'evitarà el contacte físic entre els fidels i s'adoptaran les mesures higièniques per prevenir qualsevol contagi (ús de mascareta).

h) Actuació de cors: hauran de tenir un màxim de quinze integrants, inclòs el director, que hauran d'estar identificats. Si les actuacions tenen lloc en espais interiors, aquesta distància mínima interpersonal entre els integrants

del cor i entre aquests i el públic s'augmentarà obligatòriament fins als tres metres, i es mantindrà la distància mínima interpersonal d'un metre i mig entre els membres de el públic. Aquestes condicions també s'han de respectar durant les activitats d'assaig dels cors.

5. Celebració d'alguns sacraments:

a) Sagrament de la reconciliació i els moments d'atendre espiritualment els fidels: procurar mantenir la distància de seguretat d'1,5 metres i assegurant la confidencialitat. Si no fos possible mantenir la distància, tant el fidel com el confessor hauran de portar mascareta. Evitar tocar les superfícies. S'aconsella la neteja continuada de la seu del sagrament de la reconciliació.

b) Baptisme: En l'administració de l'aigua baptismal, s'ha de fer des d'un recipient al què no retorni l'aigua utilitzada. A les uncions es pot utilitzar un cotó o bastonet d'un sol ús, incinerant en acabar la celebració.

c) Confirmació: A la crismació es pot utilitzar un cotó o bastonet en cada confirmant, com s'ha indicat en el cas del baptisme.

d) Matrimoni: Les cerimònies nupcials es poden celebrar sempre que no es superi el 75% de l'aforament, i, en tot cas, amb un màxim de dues-centes cinquanta persones en espais a l'aire lliure o de cent cinquanta persones en espais tancats. Els anells, arres, etc., han de ser manipulats exclusivament pels contraents. Mantinguin la deguda prudència en la signatura dels contraents i dels testimonis, així com en el lliurament de la documentació corresponent.

e) Unció de malalts: En l'administració dels olis es pot utilitzar un cotó o bastonet. En tot cas, observin les indicacions de protecció indicades per les autoritats sanitàries corresponents.

f) Exèquies: Els funerals i les exèquies seguiran els mateixos criteris de l'Eucaristia dominical.

g) Enterraments: La participació en la comitiva per a l'enterrament o comiat per a la cremació del cos del difunt està restringida a un màxim de setanta-cinc persones, entre familiars i afins, a més, si és el cas, del ministre de culte o persona assimilada de la confessió respectiva per a la pràctica dels ritus funeraris de comiat del difunt.

6. Atenció en despatxos parroquials i dependències diocesanes

a) Adoptar mesures de ventilació, neteja i desinfecció adequades a les característiques i intensitat d'ús.

b) Posar a disposició gels hidroalcohòlics o desinfectants.

c) Adaptar les condicions de treball i l'ús dels llocs personals i comuns de manera que es garanteixi el manteniment d'una distància de seguretat inter-

personal de 1,5 metres. Quan no sigui possible, s'han d'adoptar les mesures de seguretat pertinents inclosa la utilització de mascaretes.

Aquestes mesures estaran en vigor fins que es declari la finalització de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19. Queden sense efecte les disposicions anteriors.

Ciutadella de Menorca, 21 de juny de 2020.

† **Francesc Conesa Ferrer**
Bisbe de Menorca
Per manament del Sr. Bisbe,
Jaume Ametller Pons
Secretari General i Canceller

FRANCESC CONESA FERRER BISBE DE MENORCA

REVOCACIÓ DEL DECRET DISPENSA DE L'OBLIGACIÓ DE PARTICIPAR EN LA CELEBRACIÓ EUCARÍSTICA ELS DIUMENGES I FESTES DE PRECEPTE

Atesa la finalització de l'estat d'alarma decretada per mor de la pandèmia de la covid-19.

Atès que la celebració de l'Eucaristia dominical té un paper central en la vida del cristià i de l'Església,

Atès que, per tal de nodrir la seva vida cristiana, tot fidel cristià té l'obligació de participar en la Missa els diumenges i altres festes de precepte (CIC càn. 1247), tret que estiguin excusats per una raó seriosa (per exemple, malaltia, la cura d'infants petits) o dispensats pel seu pastor propi (cf CIC càn. 1245; CCE 2181).

Atès el que ens recorda el Catecisme de l'Església: “La participació en la celebració comuna de l'Eucaristia dominical és un testimoni de pertinença i de fidelitat a Crist i la seva Església. Els fidels proclamen així la seva comunió en la fe i la caritat. Testimonien alhora la santedat de Déu i la seva esperança de la salvació. Es reconforten mútuament, guiats per l'Esperit Sant” (CCE 2182).

Atès que les nostres esglésies són suficientment espaioses perquè els fidels puguin participar complint les normatives sanitàries corresponents al temps de la “nova normalitat” decretades pel Govern Balear.

DECRET

La revocació del Decret de 14 de març de 2020 pel qual es dispensava als fidels del precepte dominical, quedant en vigor la legislació ordinària de l'Església citada a la part expositiva (vid. supra).

Ciutadella de Menorca, 22 de juny de 2020.

† **Francesc Conesa Ferrer**
Bisbe de Menorca
Per manament del Sr. Bisbe,
Jaume Ametller Pons
Secretari General i Cancellier

FRANCESC CONESA FERRER BISBE DE MENORCA

DECRET D'APROVACIÓ DE L'ESTATUT DE LA SECCIÓ ADMINISTRATIVA DE LA CÚRIA DIOCESANA DE MENORCA

Atès que Cúria Diocesana és un instrument al servei del Bisbe en la seva tasca de guiar i governar pastoralment la Diòcesi. La seva finalitat és fomentar la comunió i impulsar la missió dins de l'església diocesana. La Cúria és un mitjà per a fomentar la coordinació, unitat i comunió dins de l'Església diocesana. Aquesta comunió està sempre al servei de la missió, que és una tasca prioritària de l'Església.

Atès que segons el Codi de Dret Canònic la Cúria té tres grans camps d'actuació: la direcció de l'activitat pastoral, el camp administratiu i el judicial (cf. c. 469). El present Estatut té com a finalitat regular la secció administrativa de la cúria, establint les competències específiques dels diferents organismes i la necessària coordinació entre ells.

Atès que correspon a *l'administració diocesana* la gestió econòmica de tots els béns de la Diòcesi, a tenor del dret i sota l'autoritat del Bisbe, que és el responsable directe i màxim de tots els negocis jurídics de la Diòcesi i de l'administració dels seus béns (Cf. c. 1279, 1).

Atès que *l'administració diocesana* està confiada al consell diocesà d'assumptes econòmics i a l'ecònom diocesà i que compta amb diversos organismes i oficines que estan vinculats a la mateixa i que es poden constituir amb reglaments propis, aprovats pel bisbe de la Diòcesi.

Atès el parer favorable del Col·legi de Consultors (27-05-2020) i amb el vot favorable del Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics (08-06-2020) i del Consell Presbiteral (20-06-2020)

D'acord amb els canons, 469, 470, 492-494, 1279, i els nn. 176, 177 i 181 del Directori sobre el ministeri pastoral dels bisbes "*Apostolorum Succesores*".

APROVO L'ESTATUT DE LA SECCIÓ ADMINISTRATIVA DE LA CÚRIA DIOCESANA DE MENORCA

Aquesta ordenació comprèn el Consell Diocesà d'Assumptes Econòmics, l'Oficina de Transparència, i les Comissions diocesanes de Patrimoni i Obres, i d'Administració dels Fons per el sosteniment del clergat.

Aquesta reforma entrarà en vigor l'1 de setembre de el 2020.

Ciutadella, 26 de juny 2020

† **Francesc Conesa Ferrer**
Bisbe de Menorca
Per manament del Sr. Bisbe,
Jaume Ametller Pons
Secretari General i Canceller

ESTATUT DE LA CÚRIA DIOCESANA DE MENORCA SECCIÓ: ADMINISTRACIÓ DIOCESANA

Normes generals

Art. 1.- Correspon a *l'administració diocesana* la gestió econòmica de tots els béns de la Diòcesi, a tenor del dret i sota l'autoritat del Bisbe, que és el responsable directe i màxim de tots els negocis jurídics de la Diòcesi i de l'administració dels seus béns (Cf. c. 1279, 1).

Art. 2.- *L'administració diocesana* està confiada al consell diocesà d'assumptes econòmics i a l'ecònom diocesà. Compta amb diversos organismes i oficines que estan vinculats a la mateixa i que podran comptar amb reglaments propis, aprovats pel bisbe de la Diòcesi.

El consell diocesà d'assumptes econòmics

Art. 3.- El *Consell diocesà d'assumptes econòmics* és un organisme, de caràcter col·legial, que té com a finalitat col·laborar amb el Bisbe diocesà

en l'administració de tots els béns temporals de la Diòcesi (cf. cc. 492 i 493) i en la vigilància sobre el patrimoni sotmès a la seva cura i jurisdicció.

Art. 4.- Presidit pel Bisbe, formaran part del mateix el Vicari General, un sacerdot escollit pel Consell Presbiteral, i almenys tres laics experts en matèria econòmica (cf. c. 492) i l'Ecònom Diocesà amb veu però sense vot. El consell diocesà d'assumptes econòmics escollirà d'entre els seus membres un secretari que realitzarà en nom del Bisbe les convocatòries i portarà el llibre d'actes. Els membres del consell són nomenats per un període de cinc anys (c. 492 § 2) que serà renovable. El consell es reunirà ordinàriament al menys dues vegades al any.

Art. 5.- Correspon al Consell diocesà d'assumptes econòmics:

§ 1. Determinar la manera amb què l'ecònom diocesà ha d'administrar els béns de la Diòcesi, sota l'autoritat del Bisbe (c. 494, 3).

§ 2. L'aprovació dels comptes de resultats i del pressupost anual presentats per l'ecònom diocesà (c. 493).

§ 3. Donar el seu consentiment per a la realització dels actes d'administració extraordinària, segons els cc. 1277 i 1290-1298 i les normes de la CEE, tenint en compte les competències del Col·legi de Consultors. Són actes d'administració extraordinària els declarats expressament tals per la norma del dret, els que modifiquen substancialment les estructures del patrimoni de l'entitat jurídica en qüestió i els que suposen un risc notable per a aquest.

§ 4. Donar el seu consentiment per a l'alienació de béns de la Diòcesi i de les persones jurídiques que depenen d'ell, quan superen la quantitat màxima fixada per la CEE (cf. c. 1277 i 1292).

Art. 6.- Així mateix, el Consell diocesà d'assumptes econòmics haurà de ser escoltat pel Bisbe:

§ 1. Quan es tracte de fixar els actes que, dins de l'administració de la Diòcesi, superen els límits de l'administració ordinària (c. 1281, 2)

§ 2. En determinar el lloc i manera de dipositar i col·locar els diners i els béns que constitueixen els dotes de les fundacions que depenen del Bisbe (c. 1305)

§ 3. Per a disminuir les càrregues fundacionals d'una causa pia (c. 1310, 2).

§ 4. En la realització d'actes d'administració de major importància, que estan dins de l'administració ordinària (c. 1277).

§ 5. En el nomenament i remoció de l'ecònom diocesà (c. 494, 1 i 2).

§ 6. En imposar a les persones jurídiques públiques que depenen del Bisbe un tribut per a subvenir les necessitats de la Diòcesi (c. 1263).

§ 7. En establir el reglament pel qual s'han de regir les retribucions dels

clergues que presten el seu servei en la Diòcesi i s'abonen amb càrrec al fons de sustentació del clergat (CEE, Decret 1-12-84, art. 14).

§ 8. En la declaració del caràcter beneficial de determinats béns, per a constituir el fons de sustentació del clergat.

Art. 7.- Al Consell diocesà d'assumptes econòmics se li encomana:

§ 1. Suggestir al Bisbe Diocesà els criteris generals segons els quals ha de realitzar-se l'administració de béns de la Diòcesi.

§ 2. Assessorar el bisbe referent a l'adquisició de béns i recursos materials, inversions, administració del patrimoni i transformació de béns.

§ 3. Revisar i aprovar els comptes que han de rendir al bisbe els administradors de qualssevol béns eclesiàstics de les parròquies, associacions i fundacions que estiguen sotmeses a la seva autoritat.

§ 4. Aprovar les inversions superiors a 12.000 euros presentades per aquestes entitats fora de pressupost.

§ 5. Proposar els criteris de distribució dels diners de la quota diocesana destinat a l'ajuda de les parròquies.

§ 6. Cuidar que es realitzi i es mantingui al dia l'inventari de béns de la Diòcesi.

L'ecònom diocesà

Art. 8.- L'administració diocesana queda sota la direcció de l'Ecònom diocesà (c. 494), qui ha de procedir d'acord amb la manera determinada pel Consell Diocesà d'Economia i el Col·legi de Consultors i amb l'assessorament de les diverses comissions per als assumptes econòmics.

Art. 9.- L'ecònom diocesà és nomenat pel Sr. Bisbe, havent escoltat el Col·legi de Consultors i el Consell diocesà d'assumptes econòmics, pel temps de cinc anys (c. 494), que podrà ser renovat. Només podrà ser remogut per causa greu.

Art. 10.- Correspon a l'ecònom diocesà:

§ 1. Administrar els béns temporals de la Diòcesi sota l'autoritat del Bisbe (c. 494) i d'acord amb la manera determinada pel Consell diocesà d'assumptes econòmics.

§ 2. Efectuar, amb els ingressos propis de la Diòcesi, les despeses que legítimament li ordeni el Bisbe o algú encarregat pel Bisbe (c. 494 § 3).

§ 3. Rendir comptes, a final d'any, dels ingressos i despeses davant el Consell d'assumptes econòmics (c. 494 § 4).

§ 4. Portar la comptabilitat segons el pla comptable aprovat pel Bisbe.

§ 5. Establir cada exercici econòmic, d'acord amb l'administrador dels béns, la quota diocesana que han d'aportar.

§ 6. Ser responsable de l'inventari de béns de la Diòcesi, cuidant que sempre estigui actualitzat. Vigilarà perquè tot el patrimoni de l'Església estigui degudament registrat.

§ 7. Supervisar els contractes laborals de tot el personal contractat pel Bisbat.

§ 8. Assistir amb veu però sense vot a les reunions dels patronats de la Fundacions diocesanes.

§ 9. Col·laborar en les campanyes dirigides a potenciar el sosteniment global de la Diòcesi (Dia de l'Església diocesana, declaració de la renda, etc.).

§ 10. Per encàrrec del Bisbe, haurà de vigilar l'administració dels béns pertanyents a les persones jurídiques públiques que depenen del Bisbat.

§ 11. Administrar de manera ordinària el Fons diocesà per a la sustentació del clergat conforme als criteris establits en el seu reglament (Cf. BISBE J. PIRIS, *Reglament del fons diocesà per a la sustentació dels clergues*, 11-8-2004).

Art. 11.- En el compliment de les seves funcions l'ecònom es coordinarà amb el Vicari General, de qui depèn jeràrquicament.

Art. 12.- Per al compliment de les funcions que li són pròpies, l'Ecònom diocesà comptarà amb la col·laboració de personal qualificat que estarà sota la seva direcció.

Art. 13.- Per a la gestió de l'administració diocesana, l'ecònom compta amb diverses oficines i comissions, que l'ajuden en la seva gestió:

- a) Oficina de transparència i rendició de comptes
- b) Comissió diocesana de patrimoni
- c) Comissió diocesana per al Fons de sustentació del clergat

Oficina de transparència i rendició de comptes

Art. 14.- L'oficina de transparència i rendició de comptes té com a objectiu impulsar mesures de transparència i bon govern en la Diòcesi de Menorca i en la resta d'entitats que depenen d'ella. Aquesta oficina és un òrgan d'assessorament, suport tècnic, coordinació i tutela al qual estan sotmeses totes les entitats subjectes al bisbe de Menorca (parròquies, fundacions canòniques amb personalitat pública, associacions de fidels de dret diocesà, etc.).

Art. 15.- L'oficina de transparència i rendició de comptes té les següents competències:

1.- Impulsar mesures de transparència i bon govern econòmic de la diòcesi i de la resta d'entitats que depenguin d'ella;

2.- Assessorar les institucions diocesanes en matèria de transparència, acompanyant a les mateixes en els processos d'adaptació dels sistemes comptables i en els processos de revisió dels sistemes;

3.- Rebre els comptes de les entitats subjectes a l'obligació de rendició, analitzar la informació rebuda i remetre l'expedient al Consell diocesà d'assumptes econòmics, traslladant-li la resolució que correspongui. Així mateix, l'oficina rebrà de l'entitat o persona jurídica els pressupostos d'ingressos i despeses i d'inversions per a l'exercici següent.

4.- Realitzar els treballs de vigilància econòmic-patrimonial de les associacions, fundacions i entitats religioses d'àmbit diocesà.

5.- Recopilar informació de les diferents institucions de l'Església Diocesana de cara a elaborar la memòria d'activitats

6.- Mantindre actualitzat el portal de transparència de la Diòcesi on es mostra i explica l'organigrama diocesà corresponent, es publiquen els reglaments existents per al bon funcionament de les institucions diocesanes, es comuniquen els contractes i convenis amb les institucions públiques superiors a cent mil euros i s'exposa la memòria d'activitats i el balanç econòmic de les diferents entitats sotmeses a la jurisdicció del bisbe diocesà.

Art. 16.- L'oficina de transparència estarà composta pel Vicari general, que la presidirà, l'ecònom diocesà, el director del gabinet de comunicació i al menys dues persones designades pel bisbe diocesà. Els membres de l'oficina són nomenats per un temps de cinc anys.

Comissió diocesana de patrimoni

Art. 17.- La comissió diocesana de patrimoni té com a finalitat vetllar per l'adequada conservació del patrimoni moble i immoble necessari per a l'activitat pastoral.

Art. 18.- És tasca pròpia d'aquesta comissió:

1.- Assessorar i vigilar l'execució de les obres de manteniment, restauració i ampliació de:

- a) Aquells edificis de la Diòcesi que tinguin valor històric-artístic.
- b) Les obres que afecten elements singulars dels edificis amb rellevància litúrgica, arquitectònica, artística o històrica.
- c) Aquelles obres previstes en els immobles de titularitat eclesiàstica el cost de la qual superi la quantitat de 12.000 euros.

2.- Oferir orientació tècnica per a la realització d'obres noves de construcció de temples i dependències parroquials i, en el seu cas, fer-se càrrec d'aquestes,

3.- Tutelar el patrimoni històric i artístic de l'Església Diocesana (obres

d'art, documents històrics, col·leccions, fons bibliogràfics, i aquells que es conserven en museus, biblioteques i arxius), promovent la seva adequada conservació i recuperació.

4.- Assessorar i vigilar la restauració de béns mobles pertanyents al bisbat, a les parròquies, confraries, associacions, fundacions, etc. (i en les noves adquisicions).

Art. 19.- La comissió diocesana de patrimoni, presidida pel bisbe, està formada pel vicari general, un sacerdot per cada arxiprestat elegit pels membres de l'equip sacerdotal i un mínim de tres laics que assessorin tècnicament als quals es pot encomanar alguna tasca específica (patrimoni artístic, patrimoni documental, etc.) a l'interior de la Comissió. Els membres de la comissió són nomenats per un temps de cinc anys. La comissió diocesana de patrimoni escollirà d'entre els seus membres un secretari que realitzarà en nom del Bisbe les convocatòries i portarà el llibre d'actes.

Art. 20.- La comissió podrà comptar amb una persona encarregada dels projectes, que serà nomenada pel bisbe de la Diòcesi.

Comissió diocesana per al Fons de sustentació del clergat

Art. 21.- El fons de sustentació del clergat és una Fundació no autònoma de la Diòcesi de Menorca, de titularitat diocesana, que s'integra en l'administració diocesana, amb comptabilitat separada, establida per a garantir la sustentació dels clergues de la Diòcesi (Cf. BISBE J. PIRIS, *Reglament del fons diocesà per a la sustentació dels clergues*, 11-8-2004).

Art. 22.- Amb la finalitat de vetllar pel compliment de les finalitats del Fons, va quedar establerta la "Comissió diocesana per al Fons de sustentació del clergat", presidida pel Bisbe i integrada pel Vicari General, un membre del Col·legi de consultors, un membre laic del consell d'assumptes econòmics i tres sacerdots diocesans designats pel consell presbiteral. La comissió escollirà d'entre els seus membres un secretari que realitzarà en nom del Bisbe les convocatòries i portarà el llibre d'actes. Aquesta comissió tindrà una duració de cinc anys.

Art. 23.- Correspon a aquesta comissió:

1.- Conèixer la situació econòmica del Fons, així com el seu estat de comptes.

2.- Conèixer les necessitats i el nombre de clergues que hagin de ser atesos amb càrrec al Fons.

3.- Proposar les assignacions corresponents per a la digna sustentació del clergat.

4.- Proposar els barems renovables segons els quals s'han d'establir els índexs de participació del clergat en el Fons.

5.- Proposar projectes de campanyes d'informació i sensibilització del poble de Déu, i procurar el seu seguiment i animació.

6.- Proposar l'atenció d'altres necessitats del clergat, a més de la seua digna sustentació.

7.- Ser escoltada pels administradors del Fons sobre els pressupostos i balanços elaborats, tant al final de cada exercici com abans de la seua aprovació definitiva.

Queden derogades les disposicions anteriors en tant que s'hi oposin a la normativa regulada en el present decret.

Aquesta reforma entrarà en vigor l'1 de setembre de 2020.

ECONOMIA DIOCESANA

ESTADO DE INGRESOS Y GASTOS DE LA DIÓCESIS DE MENORCA (OBISPADO Y PARROQUIAS)

Ingresos

Nº CONCEPTO		AÑO 2019
1.- APORTACIONES DE LOS FIELES		978.923,68
Colectas		306.488,40
Suscripciones		74.031,30
Colectas para instituciones de la Iglesia		128.449,69
Otros ingresos de fieles		469.954,29
2.- ASIGNACIÓN TRIBUTARIA (Fondo Común Interd.)		877.214,64
FCI		877.214,64
3.- INGR. DE PATRIMONIO Y OTRAS ACTIVIDADES		383.027,98
Alquileres Inmuebles		188.570,74
Financieros		34.192,27
Venta Valores		160.264,97
4.- OTROS INGRESOS CORRIENTES		770.049,40
Ingresos por Servicios		199.726,96
Subvenciones públicas corrientes		38.984,71
Ingresos de Instituciones Diocesanas		531.337,73
TOTAL INGRESOS ORDINARIOS		3.009.215,70
6.- INGRESOS EXTRAORDINARIOS		4.248,23
Otros ingresos extraordinarios		4.248,23
Necesidad de financiación		
TOTAL GENERAL INGRESOS		3.013.463,9

Gastos

N° CONCEPTO	AÑO 2019
1.- ACCIONES PASTORALES Y ASISTENCIALES	524.459,91
Actividades pastorales	120.433,77
Actividades asistenciales	165.731,97
Ayuda a la Iglesia universal	171.860,80
Otras entregas a Instituciones Diocesanas	66.433,37
2.- RETRIBUCIÓN DEL CLERO	234.813,71
Sueldos sacerdotales y religiosos	178.028,48
Seguridad Social y otras prestaciones sociales	56.785,23
3.- RETRIBUCIÓN DE PERSONAL SEGLAR	402.812,54
Salarios	298.776,26
Seguridad Social	104.036,28
4.- APORTACIONES A LOS CENTROS DE FORMACIÓN	41.584,22
Seminario	33.995,22
Colegios	7.589,00
5.- CONSERVACIÓN DE EDIFICIOS Y GASTOS DE FUNCIONAMIENTO	1.464.026,41
Reparación y conservación	778.006,90
Gastos de funcionamiento	604.695,57
Amortización préstamos	81.323,94
TOTAL GASTOS ORDINARIOS	2.667.696,79
6.- GASTOS EXTRAORDINARIOS	48.482,33
Programas de rehabilitación	48.482,33
Capacidad de financiación	297.284,81
TOTAL GENERAL GASTOS	3.013.463,93

CUENTA DE EXPLOTACIÓN OBISPADO DE MENORCA

Gastos

Cuenta	Nombre	Gastos
60000.000.0000	COMPRAS DE BIENES PARA EL CULTO Y CELEBRACIONES	3510,69
60000.000.0001	CARGADO A PARROQUIAS	-224,66
60100.000.0000	COMPRAS DE MATERIAL DE CATEQUESIS Y OTRO MATERIAL DIDÁCTICO	-2892,03
60200.000.0000	COMPRAS DE MATERIAL DE LIMPIEZA	4907,61
60200.000.0001	COMPRA MATERIAL FOTOCOPIAS	4176,76
60200.000.0002	COMPRA MATERIAL INFORMÁTICO	4248,40
60200.000.0003	COMPRA REPUESTOS	3801,51
60200.000.0004	COMPRA MATERIAL DIVERSO	4887,72
60700.000.0000	Empresas subcontratadas servicio limpieza	3638,34
60900.000.0000	COMPRA PRODUCTOS ALIMENTACIÓN	26321,77
62000.000.0000	SERVICIOS EXTERIORES	885,72
62100.000.0000	ARRENDAMIENTOS Y CÁNONES	4221,41
62200.000.0000	REPARACIONES Y CONSERVACIÓN CONSTRUCCIONES	8127,98
62200.000.0001	OBRAS C/ ESTRET	210,75
62200.000.0004	OBRAS PARROQUIA ES CASTELL	35035,09
62200.000.0007	REPARACIÓN Y CONSERVACIÓN INSTALACIONES	16725,36
62200.000.0008	REPARACIÓN Y CONSERVACIÓN MOBILIARIO	1315,11
62200.000.0009	REPARACIÓN Y CONSERVACIÓN EQUIPOS INFORMÁTICOS	699,11
62200.000.0010	REPARACIÓN Y CONSERVACIÓN ELEMENTOS DE TRANSPORTE	274,00
62200.000.0011	Reparación y conservación Archivo Diocesano	21,78
62200.000.0012	Reparación y conservación instalaciones Curia	50091,61
62200.000.0013	Reparación y conservación instalaciones Seminario	23871,40

62200.000.0014	Reparación y conservación instalaciones Santuari Toro	224854,20
62200.000.0015	Reparación y conservación instalaciones Casa Sacerdotal Maó	18747,92
62200.000.0016	Reparación y conservación instalaciones museo diocesano	2013,61
62200.000.0017	Reparación y conservación instalaciones Es Canaló	2374,20
62300.000.0000	SERVICIOS GESTORÍA Laboral	7209,26
62300.000.0001	Servicios Gestoría Ley Protección Datos	1573,00
62300.000.0002	Asesoría Jurídica	8653,15
62300.000.0003	Servicios profesionales técnicos	4201,46
62500.000.0000	PRIMAS DE SEGUROS	4342,87
62600.000.0000	SERVICIOS BANCARIOS Y SIMILARES	733,69
62700.000.0000	HOJA DOMINICAL	13812,27
62700.000.0001	Publicidad y Propaganda	986,01
62700.000.0002	BOLETÍN OBISPADO	4224,21
62700.000.0003	PUBLICIDAD, PROPAGANDA Y OTROS	5315,25
62700.000.0004	Relaciones Públicas	3217,14
62800.000.0001	ELECTRICIDAD	29141,06
62820.000.0000	AGUA	5193,66
62840.000.0000	SUMINISTRO DE PETRÓLEO	19982,85
62840.000.0001	SUMINISTRO DE BUTANO	1036,30
62900.000.0000	LOCOMOCIÓN Y DIETAS	7152,07
62900.000.0001	DESPLAZAMIENTOS Y GASTOS VIAJES	11157,96
62910.000.0000	MATERIAL DE OFICINA	2140,57
62920.000.0000	TELÉFONO, CORREO, MENSAJERÍA	6591,58
62920.000.0001	TELEFONÍA MÓVIL	1979,78
62920.000.0002	CORREOS Y TELÉGRAFOS	3323,47
62920.000.0003	SERVICIOS DE INTERNET	7119,88
62930.000.0000	SERVICIOS Diversos	150,00
62940.000.0000	ACTIVIDADES LITÚRGICAS	32,00
62950.000.0000	ACTIVIDADES PASTORALES	595,40

62950.000.0001	MATRÍCULAS Y MENSUALIDADES SEMINARISTAS	20800,00
62950.000.0002	SECRETARIAT DE CATEQUESI	376,27
62950.000.0003	SECRETARIAT DE JUVENTUT	1314,61
62950.000.0004	SECRETARIAT DE VOCACIONS	1157,49
62950.000.0005	SECRETARIAT DE FAMILIA	1760,68
62950.000.0006	SECRETARIAT D'ENSENYANCA	383,67
62950.000.0007	SECRETARIAT PASTORAL DE LA SALUT	2119,34
62950.000.0008	SECRETARIAT PASTORAL PENITENCIARIA	1876,98
62950.000.0009	SECRETARIAT PASTORAL UNIVERSITARIA	468,60
62950.000.0011	SECRETARIAT DE LITURGIA	234,47
62950.000.0012	FORMACIO PERMANENT DEL CLERO	16088,04
62950.000.0013	SECRETARIAT JUSTICIA I PAU	-241,01
62950.000.0014	SECRETARIAT MITJANS DE COMUNICACIO	1763,39
62950.000.0015	SECRETARIAT INSTITUT DE TEOLOGIA	720,00
62950.000.0016	VIDA CREIXENT	4560,25
62950.000.0017	SECRETARIAT MISSIONS	13868,80
62950.000.0019	Secretariat Diocesà d'Ecumenisme	86,70
62950.000.0020	SECRETARIAT PEREGRINACIONS	1700,00
62960.000.0000	ACTIVIDADES ASISTENCIALES	1405,34
62960.000.0001	MUSEO DIOCESANO - VISITAS CATEDRAL	85248,20
62980.000.0000	SUSCRIPCIONES	1845,20
62990.000.0000	OTRAS ACTIVIDADES	1362,20
62990.000.0001	SERVICIOS DE PREVENCION	3662,92
63100.000.0000	OTROS TRIBUTOS	1748,45
63100.000.0001	OTRAS TASAS	2005,95
64000.000.0000	SUELDOS Y SALARIOS DE SEGLARES	193660,81
64000.000.0001	NÓMINAS ADMINISTRACIÓN	46575,64
64000.000.0002	PERSONAL - CUIDADORES SEMINARIO	5584,34
64000.000.0003	PERSONAL LIMPIEZA	1465,97

64000.000.0004	Retribuciones del CLERO	178028,48
64200.000.0000	SEGURIDAD SOCIAL A CARGO DE LA ENTIDAD	95836,45
64910.000.0001	Gastos formación SEMINARISTAS	4844,06
64910.000.0002	PONTIFICIO COLEGIO ESPAÑOL SAN JOSÉ	750,00
64920.000.0000	OTROS COMPLEMENTOS salariales	15317,73
64930.000.0000	Retribución RELIGIOSA SANITARIA	13775,16
64940.000.0000	IGLESIA NECESITADA	4000,00
65010.000.0000	Monasterios/Santuarios/Casa de la Iglesia	27692,34
65010.000.0001	Fundació Pia Autònoma Xipell	26435,20
65020.000.0000	OBRAS PARROQUIA SANT CLIMENT	48482,33
65030.000.0000	AYUDAS MONETARIAS INDIVIDUALES	7063,76
65040.000.0000	AYUDAS MONETARIAS DE CARITAS - VOLUNTARIADO	1430,90
65050.000.0000	Canon 1271	1900,00
65900.000.0000	OTRAS PERDIDAS EN GESTION CORRIENTE	190,71
66900.000.0000	OTROS GASTOS FINANCIEROS	287,41
67100.000.0000	PERDIDAS PROCEDENTES DEL INMOV. MATERIAL - CINE ALCAZAR	763847,00
67800.000.0000	GASTOS EXCEPCIONALES	1333,90
68100,000,0000	AMORTIZACIÓN DEL INMOVILIZADO MATERIAL	3386,43
	Total Gastos	2199915,41

Ingresos

Cuenta	Nombre	Ingresos
70000.000.0000	VENTAS	223,00
70000.000.0003	VENTA TIENDA MUSEO	275,90
70000.000.0004	Entrada Museo	85248,40
70000.000.0005	Ingresos Archivo	615,00
70500.000.0000	PRESTACIONES DE SERVICIOS	20802,50
70500.000.0001	PRESTACIONES SERVICIOS - ES CANALO	-275,63

70500.000.0002	PRESTACIONES SERVICIO - CONSELL INSULAR	408,00
70500.001.0005	CENTRE CATEQUISTIC SANT MIQUEL	-319,30
70500.001.0013	PARROQUIA CATEDRAL - CABILDO	-1563,42
70500.001.0019	CASA SACERDOTAL - MAÓ	-382,63
70500.001.0030	SEMINARI DIOCESÀ	-6236,70
70500.001.0031	CASA COLÒNIES SANT JOAN DE MISSA	-1896,30
70510.000.0000	CONCIERTOS LA CATEDRAL	5480,00
70590.000.0000	TASAS POR OTROS SERVICIOS	204,00
72000.000.0000	SUSCRIPCIONES Socis Bisbat	2722,08
72100.000.0000	DONATIVOS Y LIMOSNAS	25336,12
72100.000.0003	DONATIVOS - HOSPITAL MATEU ORFILA	1699,60
72200.000.0004	Fundación Mater Ecclesiae	9740,03
72300.000.0001	COLABORACIONES A INSTITUTO TEOLOGIA	595,00
72400.000.0000	Colecta Iglesia Diocesana	10671,62
72400.000.0001	Colecta y Aportación Familiares Seminario	16424,14
72500.000.0000	HERENCIAS Y LEGADOS	0,01
74010.000.0001	SUBVENCIONES PUBLICAS - CONSELL INSULAR - PATRIMONIO	37500,00
74800.000.0003	*** CREADA AUTOMATICAMENTE ***	813,63
75000.000.0000	OTROS INGRESOS DE GESTION	2458,28
75100.000.0000	Cuota Diocesana	95257,65
75200.000.0002	ARRENDAMIENTOS - LIDIA CAMPS GOMILA (TIENDA EL TORO)	30885,74
75200.000.0004	ARRENDAMIENTOS - ANTONIO SOTO RIUTORT	9969,34
75200.000.0005	ARRENDAMIENTOS - SA MICHAELA Y CASA S.L.	9900,00
75200.000.0006	ARRENDAMIENTOS - CLUB ANDRIA S.L.	16259,86
75200.000.0007	ARRENDAMIENTOS - AJUNTAMENT DE MAÓ	12447,96
75200.000.0008	ARRENDAMIENTOS - POSADA 2015 S.L.	17526,78
75200.000.0009	ARRENDAMIENTOS - AJUNTAMENT D'ES MERCADAL	4209,21

75200.000.0012	ARRENDAMIENTOS - PAVELLO ALCAZAR	6000,00
75400.000.0000	SECRETARIADO DE MISIONES	62392,39
75400.000.0001	VIDA CREIXENT	4128,07
75400.000.0002	Ingresos UMAS	5428,27
75400.000.0003	Secretariat Turisme	1700,00
75500.000.0000	CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA	877214,64
75500.000.0001	FONDO DE INSULARIDAD CEE	27123,47
75500.000.0002	COMPENSACION IVA CEE	8526,18
75900.000.0000	APORTACION CLERO / CASA SACERDOTAL MAO	43364,78
75900.000.0001	Ingresos por servicios	682,55
75900.000.0002	Ingresos por servicios diversos	1034,00
75900.000.0003	RELIGIOSA HOSPITALARIA	14273,11
75900.000.0004	CAPELLAN HOSPITALARIO	6473,35
75900.000.0005	CAPELLAN PENITENCIARIO	1450,00
76000.000.0000	DIVIDENDOS ACCIONES	17662,63
76000.000.0001	VENTA DERECHOS VALORES	1728,61
76100.000.0000	INGRESOS DE VALORES REPRESENTATIVOS DE DEUDA	142602,34
76300.000.0000	BENEFICIOS POR VALORACION DE INSTRUCCIÓN	744,32
76900.000.0000	OTROS INGRESOS FINANCIEROS	291,16
76900.000.0001	OTROS INGRESOS FINANCIEROS - CAIXABANK PRIVADA	5426,57
76900.000.0002	OTROS INGRESOS FINANCIEROS - BANCA PRIVADA POPULAR	6902,89
76900.000.0003	OTROS INGRESOS FINANCIEROS - BANCA MARCH PRIVADA	7631,88
77100.000.0000	BENEFICIOS PROC. DEL INMOV. MATERIAL - CINE ALCAZAR	700000,00
77800.000.0000	INGRESOS EXCEPCIONALES	3062,97
	Total Ingresos	2352844,05
	Beneficio Neto total	152928,64

PRESUPUESTO 2020 OBISPADO DE MENORCA

Cuenta	Descripción	Ingresos	Gastos
70000.000.0000	VENTAS	500,00	
70000.000.0003	VENTA TIENDA MUSEO	150,00	
70000.000.0004	ENTRADA MUSEO	40000,00	
70000.000.0005	INGRESOS ARCHIVO	600,00	
70500,000,0001	PRESTACIONES SERVICIOS ES CANALÓ	10000,00	
70510.000.0000	CONCIERTOS LA CATEDRAL	2100,00	
70590.000.0000	TASAS OTROS SERVICIOS	300,00	
72000.000.0000	SUSCRIPCIONES Socis Bisbat	3000,00	
72000.000.0001	CUOTAS SOCIOS / PARROQUIAS	20000,00	
72100.000.0000	DONATIVOS Y LIMOSNAS	12000,00	
72100.000.0003	DONATIVOS - Hospital Mateu Orfila	1000,00	
72100.000.0004	Fundación Mater Eclessia	10000,00	
72200.000.0002	QUOTA DIOCESANA	100000,00	
72200.000.0006	Fondo Sustentación IDEC	5000,00	
72300.000.0001	Colaboraciones Instituto Teología	600,00	
72300.000.0002	Colaboración Grupos Visita	500,00	
72300.000.0003	Colaboración Apostolado de la Oración	1000,00	
72400.000.0000	Colecta Iglesia Diocesana	10000,00	
72400.000.0001	Colecta y Aportación Familiares Seminario	7000,00	
72400.000.0002	Colecta Domund	18000,00	
72400.000.0003	Colecta Día del Seminario	10000,00	
72400.000.0004	Colecta Misioneros Menorquines	10000,00	
72400.000.0005	Colecta Corpus	10000,00	
72400.000.0006	Colecta Diversas Necesidades	12000,00	
72400.000.0007	Colecta Manos Unidas	18000,00	
72500.000.0000	HERENCIAS Y LEGADOS	100000,00	
74010.000.0000	Subvención Pública (Consell Insular - Patrimonio)	40000,00	

75000.000.0000	Otros Ingresos por Gestión	2500,00	
75200.000.0004	Arrendamiento - Antonio Soto Riutort	10000,00	
75200.000.0005	Arrendamiento - Sa Michaela y Casas S.L.	10000,00	
75200.000.0006	Arendamiento - Club Andria S.L.	19000,00	
75200.000.0007	Arrendamiento - Ajuntament de Maó	15000,00	
75200.000.0008	Arrendamiento - Posada 2015 S.L.	10000,00	
75200.000.0009	Arrendamiento - Ajuntament d'Es Mercadal	5400,00	
75200.000.0012	Arrendamiento - Mercadillo Freginal	6000,00	
75400.000.0000	Secretariado de Misiones	20000,00	
75400.000.0001	Vida Creixent	4000,00	
75400.000.0002	Ingresos UMAS (Parroquias)	20000,00	
75400.000.0003	Secretariat Turisme	1700,00	
75400.000.0004	Secretariado de Infancia y Joventut	3000,00	
75400.000.0005	Apostolado de la Oración	5000,00	
75500.000.0000	Conferencia Episcopal Española	900000,00	
75500.000.0001	FONDO DE INSULARIDAD CEE	25000,00	
75500.000.0002	COMPENSACION IVA CEE	8500,00	
75900.000.0000	Aportación Clero - Casa Sacerdotal Maó	25000,00	
75900.000.0003	RELIGIOSA HOSPITALARIA	14000,00	
75900.000.0004	CAPELLAN HOSPITALARIO	6400,00	
75900.000.0005	CAPELLAN PENITENCIARIO	1450,00	
75900.000.0007	Colecta - Mateu Orfila	2000,00	
75900.000.0008	Aportación Clero - Casa Sacerdotal Ciutadella	11800,00	
75900.000.0009	Colecta Hospital Sant Antonio - Ciutadella	2000,00	

76100.000.0000	INGRESOS DE VALORES REPRESENTATIVOS DE DEUDA	100000,00	
77800.000.0000	Ingresos Excepcionales	2000,00	
60000.000.0000	Compras de Bienes para el Culto		3000,00
60100.000.0000	Compras de Material de Catequesis y otros		8500,00
60200.000.0000	Compras Material Limpieza		4000,00
60200.000.0001	Compras Material Fotocopias		4000,00
60200.000.0002	Compras Material Informático		3500,00
60200.000.0003	Compras Repuestos		3500,00
60200.000.0004	Compras Material Diverso		5000,00
60700.000.0000	Empresas subcontratadas servicio limpieza		3000,00
60900.000.0000	COMPRA PRODUCTOS ALIMENTACIÓN		26500,00
62000.000.0000	SERVICIOS EXTERIORES (gastos seminario)		2000,00
62100.000.0000	ARRENDAMIENTOS Y CÁNONES (Leasing equipos)		4000,00
62200.000.0000	REPARACIONES Y CONSERVACIÓN CONSTRUCCIONES		1000,00
62200.000.0007	REPARACIÓN Y CONSERVACIÓN INSTALACIONES		2000,00
62200.000.0008	REPARACIÓN Y CONSERVACIÓN MOBILIARIO		1300,00
62200.000.0009	REPARACIÓN Y CONSERVACIÓN EQUIPOS INFORMÁTICOS		1300,00
62200.000.0012	Reparación y conservación instalaciones Curia		60000,00
62200.000.0013	Reparación y conservación instalaciones Seminario		25000,00

62200.000.0014	Reparación y conservación instalaciones Santuari Toro		250000,00
62200.000.0015	Reparación y conservación instalaciones Casa Sacerdotal Maó		5000,00
62200.000.0016	Reparación y conservación instalaciones museo diocesano		2000,00
62200.000.0017	Reparación y conservación instalaciones Es Canaló		2500,00
62300.000.0000	Servicios Gestoría Laboral		7300,00
62300.000.0001	Servicios Gestoría Ley Protección Datos		1500,00
62300.000.0002	Asesoría Jurídica		1200,00
62300.000.0003	Servicios profesionales técnicos		4200,00
62400.000.0000	Transportes		500,00
62500.000.0000	Primas Seguros		27500,00
62600.000.0000	Servicios Bancarios y Similares		750,00
62700.000.0000	Hoja Dominical		1000,00
62700.000.0001	Publicidad y Propaganda		1000,00
62700.000.0002	Boletín Obispado		5500,00
62700.000.0003	Publicidad y Propaganda		5000,00
62700.000.0004	Relaciones Públicas		3000,00
62810.000.0000	Electricidad		30000,00
62820.000.0000	Agua		5000,00
62840.000.0000	Suministro Petróleo		20000,00
62840.000.0001	Suministro Butano		1000,00
62900.000.0000	Locomoción y Dietas		7000,00
62900.000.0001	Desplazamientos y Gastos Viajes		9000,00
62910.000.0000	Material de Oficina		2100,00
62920.000.0000	Teléfono, Correos y Mensajería		6500,00
62920.000.0001	Telefonía Móvil		2000,00
62920.000.0002	Correos y Telégrafos		3300,00
62920.000.0003	Servicios Internet		6000,00
62930.000.0000	Servicios Diversos		1200,00
62950.000.0000	Actividades Pastorales		600,00

62950.000.0001	Matrículas y Mensualidad Seminaristas		25000,00
62950.000.0002	Secretariado de Catequesis		400,00
62950.000.0003	Secretariado de Infancia y Joventut		3000,00
62950.000.0004	Secretariado de Vocaciones		1500,00
62950.000.0005	Secretariado de Familia		2000,00
62950.000.0006	Secretariado de Enseñanza		500,00
62950.000.0007	Secretariado Pastoral de la Salut		2000,00
62950.000.0008	Secretariado Pastoral Penitenciaria		1800,00
62950.000.0009	Secretariado Pastoral Universitaria		1000,00
62950.000.0011	Secretariado de Liturgia		300,00
62950.000.0012	Formación Permanent del Clero		16000,00
62950.000.0013	Secretariado de Justicia y Paz		1000,00
62950.000.0014	Secretariado de Comunicaciones		2000,00
62950.000.0015	Secretariado Instituto Teología		1100,00
62950.000.0016	Vida Creixent		4500,00
62950.000.0017	Secretariado de Misiones		15000,00
62950.000.0018	Gastos Sant Antoni Abat - Hospital		1500,00
62950.000.0019	Secretariat Diocesà d'Ecumenisme		1500,00
62950.000.0020	Secretariado Peregrinaciones		2000,00
62950.000.0021	Gastos Hospital Mateu Orfila		1000,00
62950.000.0022	Gastos Apostolado de la Oración		1000,00
62950.000.0023	Secretariado Cofradías y Piedad Popular		500,00
62960.000.0000	Actividades Asistenciales		1500,00
62960.000.0001	Museo Diocesano - Visitas Catedral		40000,00
62980.000.0000	SUSCRIPCIONES		2000,00
62990.000.0000	Otras Actividades		1500,00
62990.000.0001	SERVICIOS DE PREVENCIÓN		3700,00

62990.000.0002	CUOTAS SOCIOS / PARROQUIAS		20000,00
63100.000.0000	OTROS TRIBUTOS		1800,00
64000.000.0000	SUELDOS Y SALARIOS DE SEGLARES		284000,00
64000.000.0004	Retribuciones del CLERO		180000,00
64200.000.0000	SEGURIDAD SOCIAL A CARGO DE LA ENTIDAD		96100,00
64210.000.0000	SEGURIDAD SOCIAL A CARGO DE LA ENTIDAD DE SEGLARES		700,00
64900.000.0000	RETRIBUCIONES A SACERDOTES Y RELIGIOSOS		3500,00
64910.000.0001	Gastos formación SEMINARISTAS		5000,00
64910.000.0002	PONTIFICIO COLEGIO ESPAÑOL SAN JOSE		11000,00
64920.000.0000	OTROS COMPLEMENTOS salariales		15500,00
64930.000.0000	Retribución RELIGIOSA SANITARIA		14000,00
64940.000.0000	IGLESIA NECESITADA (Diversas Necesidades)		4000,00
65010.000.0000	Monasterios/Santuarios/Casa de la Iglesia		30000,00
65010.000.0001	Fundació Pia Autònoma Xipell		26000,00
65010.000.0002	AYUDAS MONETARIAS ENTIDADES DIOCESANAS (Fons Solidari)		100000,00
65010.000.0003	AYUDAS MONETARIAS ENTIDADES DIOCESANAS (Cuota Diocesana)		70008,00
65020.000.0001	COLECTA MANOS UNIDAS / HAMBRE		18000,00
65040.000.0000	AYUDAS MONETARIAS DE CARITAS PARROQUIAL		1500,00
65050.000.0000	Canon 1271		3000,00

65110.000.0000	PRESTACIONES NO MONETARIAS INDIVIDUALES		200,00
66000.000.0000	GASTOS FINANCIEROS		800,00
67800.000.0000	GASTOS EXCEPCIONALES		1500,00
	Total	1671500,00	1589158,00
	Pérdidas - Ganancias	82342,00	

PLA DIOCESÀ DE PASTORAL

AVALUACIÓ DEL PLA PASTORAL DIOCESÀ 2019-2020 (Resum de les aportacions)

1.- Avaluació de les accions

***Acció 1: Millorar l'acolliment de les persones que no hi venen habitualment**

En general, totes les parròquies s'han esforçat per millorar l'acolliment. Aquest acolliment s'ha dirigit especialment a les persones que no venen als nostres actes, però també a les persones que venen i no estan integrats en grups ni prenen part activa en la vida de la parròquia.

En relació amb les persones que no venen habitualment s'han desenvolupat diverses iniciatives:

- Cuidar l'acolliment abans de la celebració de l'Eucaristia.
- Acollir amb amabilitat i sense posar barreres als qui venen a sol·licitar un sagrament, dedicant en algun cas diverses sessions.
- Ser sensibles a les diverses manifestacions de religiositat popular.
- Treballar per a una major implicació de les Confraries en la vida de les parròquies.
- Mantindre una relació cordial amb els pares dels fillets de catequesis i dels clubs parroquials.
- Millorar la difusió de les activitats que organitza la parròquia, perquè arribi a més persones (xarxes socials, fulles informatives, distribució del Full dominical, etc.).
- Cuidar la presència de la parròquia en ambients del poble o barri: associacions de veïns, casal de gent gran, relació amb Creu Roja i altres entitats socials.

- El secretariat de litúrgia va programar un cicle de trobades “Art i Espiritualitat”, que finalment s’ha hagut d’ajornar per a l’estiu qui ve.

En relació amb aquelles persones que venen a l’Eucaristia i no pertanyen a cap grup:

- En diverses parròquies s’ha posat en marxa un grup amb immigrants (tres parròquies)
- A través de la invitació personal, s’han incorporat noves persones a alguns grups de la parròquia (vida creixent, grups de formació, etc.).
- Alguns assenyalen que s’havien proposat crear nous grups però que potser no van sobre motivar-ho bé i no s’ha aconseguit.

***Acció 2: Fomentar dins les nostres comunitats moments i espais d’acolliment, de trobada i convivència oberts a tota la gent del barri**

En relació amb aquesta acció, són moltes les parròquies que han organitzat actes populars en el començament de curs, en la celebració del patró o en algun altre esdeveniment (centenari, Nadal, etc.). Generalment van celebrar l’Eucaristia i després van preparar algun acte al carrer. En l’avaluació es parla de concerts, sortejos, exposicions, xerrades, gimcanes, sopars. Aquestes celebracions es valoren positivament perquè han servit per a acostar a moltes persones del poble o del barri.

Altres parròquies han projectat activitats per a facilitar la trobada amb els qui no venen habitualment: oferta mensual d’un Cafè a la casa parroquial per a parlar de temes d’actualitat, realitzar un tram del camí de Santiago, activitats de poesia i cant a l’Església.

Algunes parròquies assenyalen també que han compartit els seus espais amb diverses persones i associacions perquè pogueren desenvolupar les seues activitats. Se subratlla també la col·laboració amb entitats de serveis socials, associacions de veïns, etc. sobretot en l’atenció als més vulnerables.

En dues parròquies s’ha posat l’accent en l’obertura de la pròpia comunitat, tractant amb tots els grups el tema de la misericòrdia, el perdó i la fraternitat.

***Acció 3: Mantenir els nostres temples oberts**

Moltes parròquies assenyalen que aquest servei està organitzat i funciona. Alguns han reforçat el servei amb més voluntaris, ampliant els horaris d’obertura. Moltes esglésies disposen d’aquests serveis d’acolliment, encara que alguna subratlla la conveniència d’ajudar a canviar la mentalitat, perquè “molts voluntaris es consideren més ‘vigilants’ que ‘acollidors’”.

***Acció 4: Organitzar o reforçar serveis d'acolliment als turistes**

Referent a això es destaca, sobretot, la preparació de fulles amb les lectures en diversos idiomes. Alguns van treballar el tema de l'acolliment, però no l'han posada en marxa per l'absència de turisme. Alguna parròquia ha introduït una celebració mensual en castellà, per als quals venen de fora. A la Catedral s'ha constituït un grup de voluntaris que ofereixen l'acollida personalment als que van a visitar-la.

***Acció 5: Treballar a nivell diocesà unes orientacions per a la iniciació cristiana**

Aquestes orientacions es van posar en mans dels catequistes al començament de març, però a causa de la pandèmia no s'han pogut reunir per a treballar-les.

***Accions amb la família 1: Tenir cura dels equips de matrimonis i animar la creació de nous equips**

Les accions en aquest sentit són molt senzilles. Una parròquia ha reforçat un dels seus grups de matrimonis, una altra ha continuat amb el pilotatge d'un grup EMD i una altra va iniciar l'animació per a formar un nou grup amb el testimoniatge d'alguns del grup de matrimonis, però a causa de la pandèmia no ha pogut prosseguir.

***Accions amb la família 2: Organitzar activitats de trobada i de formació per als pares i mares dels fillets**

Aquestes activitats s'han anat realitzant en moltes de les nostres parròquies, fins que va començar el temps de confinament. S'han organitzat catequisi amb els pares, dies de convivència, excursions i trobades festives. La valoració general és positiva.

Molts indiquen que s'ha incrementat el contacte amb les famílies, millorant la relació amb elles. En alguna parròquia també s'ha posat en marxa la "missa de les famílies".

***Accions amb els joves.**

Des de les parròquies s'assenyalen diverses accions realitzades amb els joves:

- S'ha continuat amb les activitats habituals amb els grups que existeixen. S'ha prosseguit la formació i també altres activitats com a tallers, convivències, excursions, etc.
- Algunes parròquies han insistit en la implicació dels joves en la vida

de la comunitat (com a monitors, en accions socials, en la preparació de les eucaristies, etc.).

- Alguns grups s'han reforçat. No obstant això, el confinament ha refredat l'ambient que s'anava creant.
- La presència d'unes joves alemanys de Taizé en una parròquia, ha conduït a preparar misses "joves" i amb els joves.

***Temps de pandèmia**

En l'avaluació del programa pastoral tots deixen constància que el temps de confinament ha impedit desenvolupar moltes activitats programades. No obstant això, aquest temps ha convidat a realitzar noves iniciatives:

- Enviament als pares dels materials per a les catequesis dels fills
- Preparant muntatges audiovisuals per als fillets de catequesis
- Catequesi desenvolupada per skype o altres mitjans
- Enviament de suggeriments i informacions per a viure els temps de confinament
- Enviament de les homilies dominicals en arxius de text i d'àudio
- Enviament del Full parroquial via whatsapp
- Celebració de comiat dels difunts a Ferreries mitjançant un vídeo

2.- Valoració

La valoració general d'aquestes accions és positiva, perquè es veu la necessitat que la parròquia estigui vertaderament oberta a tots. Es valoren especialment les accions d'acostament a les famílies. Són molts els que diuen que caldria continuar realitzant accions d'aquest tipus. En els anys pròxims, convindria afermar les iniciatives que s'han posat en marxa. "El treball de l'acolliment no acaba aquí, en un curs, sinó que segueix com una actitud que ha de mantenir sempre la nostra comunitat".

Hi ha també moltes coses que han quedat pendents. A vegades, perquè els agents no s'han acabat d'implicar o per falta de coordinació (costa treballar en equip). Altres vegades perquè les accions preparades no han tingut l'acolliment que s'esperava. En aquest sentit, se subratlla que necessitam ser molt humils. També es veu clar que les accions funcionen quan es treballa convidant personalment a participar en elles: "el tu a tu en el moment actual és el més adient".

En l'avaluació apareix també la crisi sanitària pel coronavirus, que ha impedit que moltes accions es desenvoluparen i, alhora, ha estimulat a l'ús de les noves tecnologies. Diu un grup: "Tot s'ha vist truncat d'una forma brusca, i les petites llavors que ja granaven s'han aturat de créixer". Però, a

la vegada altre grup diu: “el confinament perllongat ha estimulat la recerca i ús de mitjans de comunicació segons les noves tecnologies. Açò ens han fet prendre més consciència de les possibilitats de difusió, acollida i ajuda que fan possible aquests mitjans; hem pogut arribar a molta gent fora del cercle habitual de la parròquia”.

PROGRAMACIÓ PASTORAL CURS 2020-2021

OBJECTIU DEL PLA PASTORAL 2018-2022: CRÉIXER COM ESGLÉSIA DE PORTES OBERTES: COMUNITÀRIA, ACOLLIDORA, SAMARITANA I EN SORTIDA

LEMA: SURT PELS CAMINS I PLACES

TEXT DE REFERÈNCIA: Paràbola dels convidats al banquet (Lc 14, 15-24; Mt 22, 1-10)

CAMPS PRIORITARIS D'ACCIÓ: Assenyalam dos camps prioritaris d'acció, a on van dirigits els nostres esforços i que tindrem present en tots aquests anys.

- Les famílies
- Els joves

PROGRAMACIÓ CURS 2020-2021

UNA ESGLÉSIA SAMARITANA, AL SERVEI DE LA PERSONA HUMANA

“Fe venir els pobres, invàlids, cecs i coixos” (Lc 14, 21)

Aquest curs posarem en accent en què Déu convida a casa especialment a “els pobres, invàlids, cecs i coixos” (Lc 24, 21). Com a comunitat cristiana sentim una crida especial a posar-nos al servei dels qui viuen en soledat o en marginació, dels malalts i la gent gran, dels presos i els refugiats, de tots els més febles i necessitats.

Accions a realitzar:

1.- Reforçar i consolidar les Càritas parroquials

Creiem necessari reforçar les nostres Càritas parroquials per atendre les pobreses de tota casta (materials i espirituals), parant atenció a les noves pobreses després de la crisi sanitària. Convé incorporar nous voluntaris més joves, reorganitzar el servei d'aliments i preocupar-se per fer seguiment i acompanyament dels usuaris d'aquest servei.

2.- Acompanyar a les persones que viuen en soledat

Convindria promoure un grup d'acompanyament a les persones majors i les que viuen en soledat. Això ens exigeix renovar els grups de visitadors de malalts i majors, incorporant persones més joves

3.- Obrir-nos a les necessitats de tot el mon, especialment dels països més pobres

La nostra acció no pot limitar-se al nostre entorn. Convé suscitar la integració de voluntaris de la parròquia en accions "ad extra" promogudes des de la Diòcesi o des d'altres instàncies (Mans unides, missions, immigrants, cooperació internacional de Càritas, etc.)

4.- Revisar el projecte diocesà d'iniciació cristiana

Aquest projecte es va distribuir el mes de febrer, però els catequistes no l'han pogut estudiar. Aquest curs el dedicarem al seu estudi (es proposen cinc sessions) i es podran fer aportacions fins al 15 d'abril. Es demana sigui estudiat especialment pels grups de catequistes i els equips sacerdotals dels arxiprestats.

Accions amb la família:

1.- Que cada parròquia tingui un matrimoni responsable de promoure la pastoral familiar

Es considera important, per enfortir la pastoral familiar, que hi hagi a cada parròquia un matrimoni responsable d'animar aquesta pastoral .

2.- Acompanyar als matrimonis joves

Resulta convenient acollir, acompanyar i integrar a les parelles joves. A partir dels contactes que es tenen en ocasió del matrimoni, batejos, primeres comunions, etc. es podria fer un seguiment d'aquests matrimonis

Accions amb els joves:

1.- Animar els grups d'adolescents (postcomunió)

Convé animar els grups amb adolescents, fent activitats en les quals participen tots i creant espais de trobada perquè es puguin sumar altres al·lots i joves. Se suggereix recolzar-se en les noves dinàmiques d'evangelització, que funcionen en altres llocs.

2.- Organitzar alguna activitat oberta als joves que no formen part dels grups d'Església

Aquesta acció va quedar pendent el curs passat. Es tracta de seguir la línia de *Christus Vivit*, 210: "confio en la capacitat dels mateixos

joves, que saben trobar els camins atractius per a convocar. Saben organitzar festivals, competicions esportives, i fins i tot saben evangelitzar en les xarxes socials amb missatges, cançons, vídeos i altres intervencions”.

Durant el proper curs:

- ✓ Continuarà la visita pastoral del Sr. Bisbe a les parròquies (Ferrerries i Ciutadella)

LA DIÒCESI DAVANT LA CRISI DE L'PANDEMIA COVID-19

Per tal d'animar a viure en profunditat la Setmana Santa en temps de pandèmia, el Sr. Bisbe va escriure un missatge al poble de Déu el dia 1 d'abril. Allí convidava a aprofitar els dies de confinament per a llegir la Paraula de Déu, créixer en l'amor i replantejar l'estil de vida que mantenim. *L'absència de celebracions exteriors -deia- ens convida a viure amb més profunditat la Setmana Santa, introduint el nostre cor en el misteri de la mort i resurrecció de Jesucrist.*

Per facilitar el seguiment des dels propis llars de les celebracions de Setmana Santa, es van retransmetre via "youtube" des de la Catedral les celebracions de diumenge de Rams, Missa Crismal, Dijous Sant, Divendres Sant, Vetlla Pasqual i Diumenge de Pasqua. Els mitjans de comunicació de la Diòcesi, amb l'ajuda d'un grup de voluntaris, van fer possible aquesta retransmissió, que va ser seguida per bastants famílies. Al mateix temps, des del Secretariat de Litúrgia es va preparar un document titulat "*Materials per celebrar el Triduum Pasqual*", que va ser distribuït a través de *WhatsApp* i correu electrònic entre els fidels. A la pàgina web del bisbat es van posar també aquests materials, al costat d'altres oracions i catequesi, per ajudar a viure la Setmana Santa.

A finals del mes d'abril el Sr. Bisbe va escriure una carta pastoral titulada "*Sota el vostre Mantell, Mare de Déu*", convidant a dirigir la mirada a Maria durant el mes de maig, tot i que durant aquest any no poguéssim acudir als seus santuaris a venerar-la com a Mare. Concloïa Mons. Francesc Conesa convidant a presentar "*a Maria la nostra pregària i fixem-nos-hi, perquè ens ensenyi a ser persones alegres, plenes d'esperança, que portin el consol de Déu, viuen en acció de Gràcies i són misericordioses, fins i tot enmig de les dificultats*".

El dia 30 d'abril es va presentar la iniciativa de crear un Fons de solidaritat post-covid19, per tal d'ajudar les persones que patiran les conseqüències d'haver tingut tant de temps detinguda l'activitat econòmica i el turisme. La Diòcesi, promotora de l fons, va aportar una quantitat inicial de 100.000 €, convidant a tothom a unir-se aquesta iniciativa, que és gestionada per Càritas Diocesana.

Al començament del mes de maig es van fer arribar als sacerdots les disposicions per reprendre l'activitat pastoral després del temps de confinament, concretant les orientacions de la Conferència Episcopal sobre aquest tema. Es contemplaven les tres fases de "*desescalada*" així com les prevencions que havia de prendre en cadascuna d'elles per preservar la salut de les persones que acudissin a les celebracions. Al mateix temps, el Sr. Bisbe prorrogava la dispensa del precepte dominical per a aquells que no poguessin acudir al temple, recomanant a la gent gran o en situació de risc que, durant les primeres fases, no acudissin a les esglésies.

El dia 11 de maig es va reprendre el culte públic a les nostres parròquies, amb les mesures sanitàries indicades i limitant a 1/3 l'aforament dels temples. Dilluns 25 de maig es va donar pas a la fase segona, que amplia la capacitat dels nostres temples al 50%. A partir del dia 8 de juny va començar la tercera fase, en la qual es va poder arribar ja fins al 75% de l'aforament dels nostres temples. D'aquesta manera, progressivament es va anar recuperant no només el culte a les nostres esglésies, sinó també altres activitats pastorals.

La nostra Diòcesi es va unir als deu dies de dol oficial decretats pel govern de la nació, posant un crespó negre en les nostres parròquies, realitzant toc de difunts al migdia i incorporant un respons pels difunts a la celebració de l'Eucaristia.

Una vegada que es va entrar en la "*nova normalitat*", amb data 21 de juny, el Sr. Bisbe va dictar unes disposicions per a la Diòcesi aplicant el pla de Govern Balear i les orientacions de la Conferència Episcopal Espanyola. Al mateix temps, atès que s'havia decretat el final de l'estat d'alarma, el Sr. Bisbe va donar per finalitzada la dispensa del precepte dominical, que havia establert el 14 de març, quedant en vigor la legislació ordinària de l'Església sobre aquest punt.

OBITUARI: ENRIC ENRICH COLL

El dia 10 d'abril, a l'edat de 87 anys, després de 59 anys de sacerdoci al servei de l'Església de Déu, va ser cridat a la casa del Pare Mn. Enric Enrich Coll.

Nasqué a Ferreries el dia 16 de març de 1933 en el si d'una família pagesa. Va descobrir la seva vocació als 16 anys i va entrar al Seminari Diocesà. Després de realitzar els estudis sacerdotals, va ser ordenat prevere el dia 19 de juny de 1960, als 27 anys, començant el seu ministeri com a formador del Seminari menor. Després fou nomenat vicari de la parròquia de St. Bartomeu, ofici en el que romangué fins a finals de 1964. Els darreres mesos a Ferreries fou encarregat de la parròquia per la mort inesperada del seu titular.

Després, va ser destinat a la parròquia de St. Antoni de Fornells, on exercí com a rector fins l'any 2002. Des de Fornells va passar a exercir com a vicari de la parròquia de St. Bartomeu, on ha viscut els darrers anys de la seva vida. Ha mort a la matinada del Divendres Sant, dos dies després de la seva germana Àngela, que l'havia acompanyat sempre durant tota la seva vida sacerdotal. Darrerament vivia a la Residència Geriàtrica as Mercadal i morí a l'Hospital Mateu Orfila de Maó.

Durant els 38 anys que romangué a Fornells va viure el període més fecund de la seva vida sacerdotal amb un sentit molt marcat de compromís humà, cristià i eclesial. En un principi va ser un destí dur i difícil d'acceptar, però amb el temps es va identificar totalment amb l'ànima d'aquest poble, període que ha evocat amb nostàlgia els darrers anys de la seva vida.

Per descriure el seu sacerdoci ens hem de sortir dels estereotips, perquè els trets de la seva personalitat desborden els esquemes preconcebuts. Si volguéssim resumir-ho podríem dir que va intentar viure molt a prop de Déu i també del poble, en un temps difícil de canvis profunds tant a l'Església com a la societat, mantenint sempre un tracte amable i afable amb tothom. A la seva parròquia va portar a terme la implantació de les directrius del Concili Vaticà II d'una manera molt avançada, suscitant diverses reaccions segons el tarannà de les persones. La seva implicació també va anar més enllà del ministeri, exercint com a capellà obrer durant alguns anys i participant també en la vida cultural, social i política del poble.

Mai va perdre la seva vinculació i arrels pageses. En tornar a Ferreries va compatibilitzar la seva col·laboració amb la parròquia amb la cura d'un hort prop de St. Antoni de S'Aranjassa. També va participar amb goig del bullici de les festes de poble com a caixer capellà moltes vegades. La seva germana Àngela, que tota la vida havia caminat al costat d'Enric, va deixar aquest món un dia abans que el seu germà.

COMUNICATS DE PREMSA

OFICINA PER A LA RECEPCIÓ DE DENÚNCIES I ACOMPANYAMENT DE VÍCTIMES (23 abril 2020)

Entre les disposicions que el Papa Francesc ha pres per prevenir i combatre els delictes d'abús sexual es troba l'obligació que cada Diòcesi estableixi una oficina destinada a facilitar les denúncies sobre possibles casos d'abusos sexuals a menors i persones vulnerables per part de clergues o religiosos. D'acord amb aquesta norma, continguda en el Motu proprio "Vós estis lux mundi" (7 maig al 2019), cadascuna de les Diòcesis ha de disposar d'un sistema estable i fàcilment accessible al públic en què es puguin presentar les possibles denúncies.

A la nostra Diòcesi de Menorca, per decret del Sr. Bisbe amb de data de 23 d'abril de 2020, s'ha creat la "*Oficina per a la recepció de denúncies i acompanyament de víctimes*", que té la seu a la Casa de l'Església de Maó i amb la qual és possible contactar a través del correu electrònic proteccio_menors@bisbatdemenorca.org o bé preguntant a les oficines del Bisbat. Al capdavant d'aquesta oficina es troba el psicòleg Alejandro Río Carreras. Formen part de la mateixa la Dra. Maria Vives Gomila, psicòloga i Miquel Pons Portella, advocat, que han estat nomenats pel temps de cinc anys. S'ha buscat a tres professionals de prestigi i independents per garantir un correcte tractament del tema.

La funció d'aquesta oficina és triple. D'una banda, li correspon rebre qualsevol denúncia o informació relacionada amb possibles casos d'abús. En segon lloc, oferirà orientació a la presumpta víctima sobre la tramitació processal, tant en via canònica com civil. Finalment, acompanyarà en un primer moment a les víctimes, oferint l'ajuda humana necessària.

El Bisbat manifesta la seva voluntat d'unir-se a la lluita del 'Papa Francesc i de tota l'Església contra la plaga dels delictes d'abusos sexuals, que tan greument ofenen a Déu i causen greus danys físics, psicològics i espirituals en les víctimes. Al mateix temps, vol mostrar la seva gratitud a aquests professionals que presten la seva ajuda en un tema tan important i tan delicat. Demanam que qualsevol persona que s'hagi vist implicada en algun cas d'abusos a menors o de persones vulnerables per part de clergues o religiosos, o que tingui notícia certa dels mateixos es dirigeixi a aquesta oficina acabada de crear.

SETMANA SANTA EN CONFINAMENT: LITÚRGIA DOMÈSTICA AMB LA CREU I L'EVANGELI (Audiència general, 8 d'abril de 2020)

Estimats germans i germanes, bon dia!

En aquestes setmanes de preocupació per la pandèmia que tant fa patir el món, entre les nombroses preguntes que ens fem, també hi pot haver preguntes sobre Déu: què fa davant del nostre dolor? On és quan tot va malament? Per què no resol els problemes ràpidament? Són preguntes que ens fem sobre Déu.

Ens ajuda la narració de la Passió de Jesús, que ens acompanya aquests dies sants. Fins i tot allà, de fet, se'ns presenten tantes preguntes. El poble, després d'haver acollit Jesús triomfalment a Jerusalem, es preguntava si finalment es veuria lliure dels seus enemics (cf. Lc 24,21). Esperaven un Messies poderós, triomfant, amb l'espasa. En canvi n'arriba un de senzill i humil de cor, que crida a la conversió i a la misericòrdia. I és precisament la multitud que primer l'havia aclamat, la que crida: «Que sigui crucificat!» (Mt 27,23). Els que el seguien, confosos i atemorits, l'abandonen. Pensaven: si el destí de Jesús és aquest, Ell no és el Messies, perquè Déu és fort, Déu és invencible.

Però, si continuem llegint la narració de la Passió, trobem un fet sorprenent. Quan Jesús mor, el centurió romà que no era creient, no era jueu sinó que era un pagà, que l'havia vist patir a la creu i l'havia sentit perdonar a tothom, que havia viscut el seu amor sense mesura, confessa: «Realment aquest home era Fill de Déu» (Mc 15,39). Diu exactament el contrari del que diuen els altres. Diu que allà hi ha Déu, que és Déu veritablement.

Podem preguntar-nos avui: quina és la vertadera cara de Déu? Normalment nosaltres projectem sobre Ell el que som, amb el màxim poder: el nostre èxit, el nostre sentit de justícia, i també la nostra indignació. Però l'Evangelí ens diu que Déu no és així. És diferent i no podíem conèixer-lo amb la nostra pròpia força. Per això se'ns ha apropat tant, ha vingut a trobar-nos i ha vingut a revelar-se completament per Pasqua. I on s'ha revelat completament? A la creu. Allà descobrim els trets de la cara de Déu. No oblidem, germans i germanes, que la creu és la càtedra de Déu. Ens farà bé mirar en silenci el Crucificat i veure qui és el nostre Senyor: és el que no assenyala ningú amb el dit, ni tan sols aquells que l'estan crucificant, sinó que obre els braços a tothom; que no ens aixafa amb la seva glòria, sinó que es deixa despullar per nosaltres; que no ens estima de paraula, sinó que ens dona la vida en silenci; que no ens obliga, sinó que ens allibera; que no ens tracta com estranys, sinó que pren sobre ell mateix el nostre mal, pren sobre ell mateix els nostres pecats. Per alliberar-nos dels prejudicis sobre Déu, mirem la Creu. I després obrim l'Evangelí. Aquests dies, tots estem en quarantena i a casa, tancats, agafem aquestes dues coses amb la mà: la Creu, mirem-la; i obrim l'Evangelí. Aquesta serà per a nosaltres – diguem-ho així – com una gran litúrgia domèstica, perquè aquests dies no podem anar a l'església. Creu i Evangelí!

A l'Evangelí llegim que, quan la gent va a Jesús per fer-lo rei, per exemple després de la multiplicació dels pans, Ell se'n va (cf. Jn 6,15). I quan els diables volen revelar la seva majestat divina, Ell els fa callar (cf. Mc 1,24-25). Per què? Perquè Jesús no vol ser malentès, no vol que la gent confongui el Déu veritable, que és amor humil, amb un déu fals, un déu mundà que es manifesta i s'imposa amb la força. No és un ídol. És Déu que s'ha fet home, com cadascú de nosaltres, i s'expressa com a home però amb la força de la seva divinitat. En canvi, quan es proclama solemnement en l'Evangelí Jesús? Quan el centurió diu: «Realment era Fill de Déu». Es diu allà, quan acaba de donar vida sobre la creu, perquè ja no ens podem equivocar: es veu que Déu és omnipotent en l'amor, i no d'una altra manera. És la seva naturalesa, perquè és així. Ell és l'Amor.

Tu podries objectar: «Què en faig d'un Déu tan feble, que mor? Preferiria un déu fort, un Déu poderós!». Però tu saps que el poder d'aquest món passa, mentre que l'amor roman. Només l'amor guarda la vida que tenim, perquè abraça les nostres fragilitats i les transforma. És l'amor de Déu que va guarir el nostre pecat per Pasqua amb el seu perdó, que ha fet de la mort un pas de la vida, que ha canviat la nostra por en confiança, la nostra angouxa en esperança. La Pasqua ens diu que Déu pot convertir-ho tot en bé. Que

amb Ell podem confiar de veritat que tot anirà bé. I això no és una il·lusió, perquè la mort i la resurrecció de Jesús no és una il·lusió: ha estat una veritat! Per això el matí de Pasqua se'ns diu: «No tingueu por!» (cf. Mt 28,5). I les preguntes angoixants sobre el mal no desapareixen de cop, sinó que troben en el Ressuscitat el fonament sòlid que ens permet no enfonsar-nos.

Estimats germans i germanes, Jesús ha canviat la història fent-se proper a nosaltres i l'ha convertida, tot i que encara està marcada pel mal, en història de salvació. Oferint la seva vida en la creu, Jesús ha vençut també la mort. Des del cor obert del Crucificat, l'amor de Déu arriba a cada un de nosaltres. Nosaltres podem canviar les nostres vides apropant-nos a Ell, acceptant la salvació que ens ofereix. Germans i germanes, obrim el nostre cor en la pregària, aquesta setmana, aquests dies: amb la Creu i l'Evangelí. No ho oblidem: Creu i Evangelí. La litúrgia domèstica, serà aquesta. Obrim tot el cor amb la pregària, deixem que la seva mirada es posi sobre nosaltres i entendrem que no estem sols, sinó estimats, perquè el Senyor no ens abandona i no s'oblida de nosaltres, mai. I amb aquests pensaments, us desitjo una Santa Setmana i una Santa Pasqua.

MISSATGE “URBI ET ORBI” EN LA PASQUA 2020 (12 d'abril de 2020)

Estimats germans i germanes: Bona Pasqua!

Avui ressona arreu l'anunci de l'Església: “Jesucrist ha ressuscitat! Veritablement ha ressuscitat!”.

Aquesta Bona Nova s'ha encès com una flama nova a la nit, a la nit d'un món que enfrontava ja reptes crucials i que ara es troba aclaparat per la pandèmia, que sotmet la gran família humana a una prova dura. En aquesta nit ressona la veu de l'Església: «Va ressuscitar de debò el meu amor i la meva esperança!» (Seqüència pasqual).

És un altre “contagi”, que es transmet de cor a cor, perquè tot cor humà espera aquesta Bona Nova. És el contagi de l'esperança: «Va ressuscitar de debò el meu amor i la meva esperança!». No es tracta d'una fórmula màgica que fa desaparèixer els problemes. No, no és això la resurrecció de Crist, sinó la victòria de l'amor sobre l'arrel del mal, una victòria que no passa per sobre del sofriment i la mort, sinó que els traspassa, obrint un camí en l'abisme, transformant el mal en bé, signe distintiu del poder de Déu.

El Ressuscitat no és altre que el Crucificat. Porta en el cos gloriós les nafres indelebles, ferides que esdevenen llànties d'esperança. A Ell adrecem la nostra mirada perquè guareixi les ferides de la humanitat desolada.

Avui penso sobretot en aquells que han estat afectats directament pel coronavirus: els malalts, els qui han mort i les famílies que ploren per la mort dels éssers estimats i que en alguns casos ni tan sols han pogut donar-los l'últim adeu. Que el Senyor de la vida aculli en el seu Regne els difunts i doni consol i esperança als qui encara estan travessant la prova, especialment a la gent gran i a les persones que estan soles. Que concedeixi el seu consol i les gràcies necessàries als qui es troben en condicions de particular vulnerabilitat, com també als que treballen als centres de salut, o viuen a les casernes i a les presons. Per a molts és una Pasqua de solitud, viscuda enmig dels nombrosos dols i dificultats que està provocant la pandèmia, des dels sofriments físics fins als problemes econòmics.

Aquesta malaltia no només ens està privant dels afectes, sinó també de la possibilitat de recórrer en persona al consol que brolla dels sagraments, especialment de l'Eucaristia i la Reconciliació. En molts països no ha estat possible atansar-s'hi, però el Senyor no ens deixa sols. Romanent units en la pregària, estem segurs que Ell ens cobreix amb la seva mà (cf. Sal 138,5), repetint amb força: No tinguis por, «He ressuscitat, m'he retrobat amb vós» (Antífona d'introducció de la missa del Diumenge de Pasqua, Missal Romà).

Que Jesús, la nostra Pasqua, concedeixi fortalesa i esperança als metges i als infermers, que a tot arreu ofereixen un testimoni de cura i amor al proïsme fins a l'extenuació de les forces i, no poques vegades, fins al sacrifici de la seva pròpia salut. A ells, com també als que treballen assíduament per garantir els serveis essencials necessaris per a la convivència civil, a les forces de l'ordre i als militars, que en molts països han contribuït a mitigar les dificultats i sofriments de la població, es dirigeix el nostre record afectuós i la nostra gratitud.

En aquestes setmanes, la vida de milions de persones ha canviat sobtadament. Per a molts, romandre a casa ha estat una ocasió per reflexionar, per aturar el ritme frenètic de vida, per estar amb els éssers estimats i gaudir-ne de la companyia. També és per a molts, tanmateix, un temps de preocupació pel futur que es presenta incert, per la feina que corre el risc de perdre's i per les altres conseqüències que la crisi actual porta amb si. Animo als qui tenen responsabilitats polítiques a treballar activament en favor de el bé comú dels ciutadans, proporcionant els mitjans i instruments necessaris per permetre que tothom pugui tenir una vida digna i afavorir, quan les circumstàncies ho permetin, la represa de les habituals activitats quotidianes.

Aquest no és el temps de la indiferència, perquè el món sencer està patint i cal que estigui unit per afrontar la pandèmia. Que Jesús ressuscitat concedeixi esperança a tots els pobres, als qui viuen a les perifèries, als pròfugs i als qui no tenen una llar. Que aquests germans i germanes més febles, que habiten a les ciutats i perifèries de cada racó del món, no se sentin sols. Mirem que no els manquin els béns de primera necessitat, més difícils d'aconseguir ara, quan molts negocis estan tancats, com tampoc els medicaments i, sobretot, la possibilitat d'una adequada assistència sanitària. Considerant les circumstàncies, cal que es relaxin més les sancions internacionals dels països afectats, que els impedeixen oferir als ciutadans un ajut adequat, i s'afrontin -per part de tots els països- les grans necessitats del moment, reduint, o fins i tot condonant, el deute que pesa en els pressupostos d'aquells més pobres.

Aquest no és el temps de l'egoisme, perquè el desafiament que enfrontem ens uneix a tots i no fa distinció de persones. Entre les nombroses zones afectades pel coronavirus, penso especialment en Europa. Després de la Segona Guerra Mundial, aquest continent va poder ressorgir gràcies a un autèntic esperit de solidaritat que li va permetre superar les rivalitats del passat. És molt urgent, sobretot en les circumstàncies actuals, que aquestes rivalitats no recobrin força, sinó que tots es reconeguin part d'una única família i se sostinguin mútuament. Avui, la Unió Europea es troba davant d'un repte històric, del qual dependrà no només el seu futur, sinó el de tot el món. Que no perdi l'ocasió per demostrar, una vegada més, la solidaritat, fins i tot recorrent a solucions innovadores. És l'única alternativa a l'egoisme dels interessos particulars i a la temptació de tornar al passat, amb el risc de posar a dura prova la convivència pacífica i el desenvolupament de les properes generacions.

Aquest no és temps de la divisió. Que el Crist, la nostra pau, il·lumini aquells que tenen responsabilitats en els conflictes, perquè tinguin la valentia d'adherir-se a la crida per un alt el foc global i immediat en tots els indrets del món. No és aquest el moment per seguir fabricant i venent armes, amb despeses elevades de diners que podrien usar-se per tenir cura de les persones i salvar vides. Que sigui en canvi el temps per posar fi a la llarga guerra que ha ensangonat a l'estimada Síria, al conflicte al Iemen i a les tensions a l'Iraq, com també al Líban. Que aquest sigui el temps en què els israelians i els palestins reprenguin el diàleg i trobin una solució estable i duradora que permeti a ambdòs viure en pau. Que acabin els patiments de la població que viu a les regions orientals d'Ucraïna. Que s'acabin els atacs terroristes perpetrats contra tantes persones innocents a diversos països d'Àfrica.

Aquest no és temps de l'oblit. Que la crisi que estem afrontant no ens faci deixar de banda tantes altres situacions d'emergència que porten amb si el sofriment de moltes persones. Que el Senyor de la vida es mostri proper a les poblacions d'Àsia i Àfrica que estan travessant greus crisis humanitàries, com a la província de Cabo Delgado, al nord de Moçambic. Que reconforti el cor de tantes persones refugiades i desplaçades a causa de guerres, seques i caresties. Que protegeixi els nombrosos emigrants i refugiats -molts d'ells són nens-, que viuen en condicions insuportables, especialment a Líbia i a la frontera entre Grècia i Turquia. I no vull oblidar-me de l'illa de Lesbos. Que permeti assolir solucions pràctiques i immediates a Veneçuela, orientades a facilitar l'ajuda internacional a la població que pateix a causa de la greu conjuntura política, socioeconòmica i sanitària.

Estimats germans i germanes:

Les paraules que realment volem escoltar en aquest temps no són indiferència, egoisme, divisió i oblit. Volem suprimir-les per sempre! Aquestes paraules sembla que prevalen quan en nosaltres triomfa la por i la mort; és a dir, quan no deixem que sigui el Senyor Jesús qui triomfi en el nostre cor i en la nostra vida. Que Ell, que ja va vèncer la mort obrint-nos el camí de la salvació eterna, dissipï les tenebres de la nostra pobra humanitat i ens introdueixi en el seu dia gloriós que no coneix ocàs.

Amb aquestes reflexions, us desitjo a tots una Bona Pasqua.

Francesc

50è DIA MUNDIAL DE LA TERRA (Audiència general, 22 d'abril de 2020)

Estimats germans i germanes, bon dia!

Avui celebrem el 50è Dia Mundial de la Terra. És una oportunitat per renovar el nostre compromís d'estimar la nostra llar comuna i cuidar-nos d'ella i dels membres més febles de la nostra família. Tal com ens ho està demostrant la tràgica pandèmia del coronavirus, només junts i fent-nos càrrec dels més febles podem superar els reptes globals. La carta encíclica «Laudato si'» té aquest subtítol: «sobre la cura de la casa comuna». Avui reflexionarem una mica junts sobre aquesta responsabilitat que caracteritza el «nostre pas per aquesta terra» (LS, 160). Hem de fer que creixi en nosaltres la consciència de la cura de la llar comuna.

Estem fets de matèria terrenal, i els fruits de la terra donen suport a la nostra vida. Però, tal com ens ho recorda el llibre del Gènesi, no som simplement «terrenals»: també portem dins nostre l'alè vital que prové de Déu (cf. Gn 2,4-7). Per tant vivim en la llar comuna com una sola família humana i en la biodiversitat amb les altres criatures de Déu. Com a «*imago Dei*», imatge de Déu, estem cridats a tenir cura i respecte a totes les criatures i a alimentar l'amor i la compassió pels nostres germans i germanes, especialment els més febles, a imitació de l'amor de Déu per nosaltres, manifestat en el seu Fill Jesús, que s'ha fet home per compartir amb nosaltres aquesta situació i salvar-nos.

A causa de l'egoisme no hem complert amb la nostra responsabilitat de guardians i administradors de la terra. «N'hi ha prou de mirar la realitat amb sinceritat per veure que hi ha un gran deteriorament de la nostra llar comuna» (ibid., 61). L'hem contaminada, l'hem saquejada, posant en perill la nostra mateixa vida. Per això s'han format diversos moviments internacionals i locals per despertar les consciències. Agraeixo sincerament aquestes iniciatives, i encara caldrà que els nostres fills surtin al carrer per ensenyar-nos el que és obvi, és a dir, que no hi ha futur per nosaltres si destruïm l'ambient que ens manté.

Hem fallat en la cura de la terra, de la nostra casa-jardí, i en la preocupació pels nostres germans. Hem pecat contra la terra, contra el nostre proïsme i, en definitiva, contra el Creador, el Pare bo que ens cuida a tots i que vol que visquem junts en comunió i prosperitat. I com reacciona la terra? Hi ha una dita espanyola que és molt clara, en això, i diu: «Déu perdona sempre; nosaltres els homes perdonem algunes vegades sí algunes vegades no; la terra no perdona mai.» La terra no perdona: si nosaltres hem fet malbé la terra, la resposta serà molt dolenta.

Com podem restaurar una relació harmoniosa amb la terra i amb la resta de la humanitat? Una relació harmoniosa... Moltes vegades perdem la visió de l'harmonia: l'harmonia és obra de l'Esperit Sant. Fins i tot a la llar comuna, en la terra, fins i tot en la nostra relació amb la gent, amb el proïsme, amb els més pobres, com podem restaurar aquesta harmonia? Necessitem una nova manera de mirar la nostra llar comuna. Entenguem-nos: no es tracta d'un dipòsit de recursos per a gaudir-ne. Per a nosaltres creients el món natural és l'«Evangeli de la Creació», que expressa el poder creador de Déu a l'hora de donar forma a la vida humana i de fer que el món existeixi junt amb tot el que conté per mantenir la humanitat. El relat bíblic de la creació acaba així: «Déu veié que tot el que havia fet era molt bo» (Gen 1,31). Quan veiem aquestes tragèdies naturals que són la resposta de la terra

al nostre maltractament, penso: «Si pregunto ara al Senyor què en pensa, no crec que em digui que és una cosa molt bona.» Som nosaltres qui hem fet malbé l'obra del Senyor!

En celebrar avui el Dia Mundial de la Terra, estem cridats a redescobrir el sentit del respecte sagrat per la terra, perquè ella no és només casa nostra, sinó també casa de Déu. D'aquí ve en nosaltres una consciència d'estar en una terra sagrada!

Estimats germans i germanes, «despertem el sentit estètic i contemplatiu que Déu ha posat en nosaltres» (Exhort. ap. postsin. «Querida Amazonia», 56). La profecia de la contemplació és una cosa que aprenem sobretot dels pobles originals, que ens ensenyen que no podem tenir cura de la terra si no l'estimem i no la respectem. Ells tenen aquella saviesa de «viure bé», no en el sentit de passar-s'ho bé, no: sinó de viure en harmonia amb la terra. Ells anomenen aquesta harmonia «viure bé».

Al mateix temps, necessitem una conversió ecològica que s'expressi en accions concretes. Com a família única i interdependent, necessitem un pla compartit per prevenir les amenaces contra la nostra llar comuna. «La interdependència ens obliga a pensar en un sol món, en un projecte comú» (LS, 164). Som conscients de la importància de col·laborar com a comunitat internacional per la protecció de la nostra llar comuna. Exhorto tots aquells que tenen autoritat a guiar el procés que conduirà a dues importants Conferències internacionals: la COP15 sobre la Biodiversitat a Kunming (Xina) i la COP26 sobre els Canvis Climàtics a Glasgow (Regne Unit). Aquestes dues reunions són molt importants.

Voldria animar a organitzar intervencions concertades també a nivell nacional i local. És bo convergir junts des de totes les condicions socials i donar vida també a un moviment popular «de base». El mateix Dia Mundial de la Terra, que celebrem avui, va néixer així. Cadascú de nosaltres pot fer la seva petita contribució: «No hem de pensar que aquests esforços no canviaran el món. Aquestes accions difonen un bé a la societat que sempre dona fruits més enllà del que es pugui constatar, perquè provoquen dins d'aquesta terra un bé que sempre tendeix a difondre's, a vegades de manera invisible» (LS, 212).

En aquest temps pasqual de renovació, esforcem-nos per estimar i donar valor al magnífic do de la terra, la nostra llar comuna, i per tenir cura de tots els membres de la família humana. Com a germans i germanes que som, demanem junts al nostre Pare del cel: «Envia el teu Esperit i renova la faç de la terra» (cf. Sl 104,30).

CARTA DEL SANT PARE FRANCESC A TOTS ELS FIDELS PER AL MES DE MAIG DE 2020

Benvolguts germans i germanes,

S'acosta el mes de maig, en què el poble de Déu manifesta amb intensitat particular el seu amor i devoció a la Mare de Déu. En aquest mes és tradició resar el rosari a casa, amb la família. Les restriccions de la pandèmia ens han «obligat» a posar en valor aquesta dimensió domèstica, també des d'un punt de vista espiritual.

Per això se m'ha acudit proposar-vos a tots que redescobrim la bellesa de resar el rosari a casa durant el mes de maig. Vosaltres podeu escollir, segons la situació, resar-lo junts o de manera personal, apreciament el que tenen de bo les dues possibilitats. En qualsevol cas, però, hi ha un secret per a fer-ho: la senzillesa, i és fàcil trobar, fins i tot a Internet, bons esquemes de pregària per a seguir.

A més, us ofereixo dos textos d'oracions a la Mare de Déu que podeu recitar al final del rosari, i que jo mateix diré durant el mes de maig, unit espiritualment a vosaltres. Els adjunto a aquesta carta perquè tots en pugueu disposar.

Estimats germans i germanes: Contemplar junts el rostre de Crist amb el cor de Maria, la nostra Mare, ens unirà encara més com a família espiritual i ens ajudarà a superar aquesta prova. Prepararé per vosaltres, especialment pels qui més pateixen, i vosaltres, si us plau, pregueu per mi. Us dono les gràcies i us beneixo de cor.

Francesc

Roma, Sant Joan del Laterà, 25 d'abril de 2020

Festa de Sant Marc, evangelista

COM JESUCRIST, OBLIGATS A FUGIR. ACOLLIR, PROTEGIR, PROMOURE I INTEGRAR ELS DESPLAÇATS

**Missatge del sant pare Francesc per a la
106 Jornada Mundial del Migrant i del Refugiat
27 de setembre de 2020**

A principis d'any, en el meu discurs als membres del Cos Diplomàtic acreditat davant la Santa Seu, vaig assenyalar d'entre els reptes del món contemporani el drama dels desplaçats interns: «Les friccions i les emer-

gències humanitàries, agreujades per les pertorbacions del clima, augmenten el nombre de desplaçats i repercuteixen sobre persones que ja viuen en un estat de pobresa extrema. Molts països colpejats per aquestes situacions tenen manca d'estructures adequades que permetin fer front a les necessitats dels desplaçats» (9 de gener de 2020).

La Secció Migrants i Refugiats del Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral ha publicat les «Orientacions pastorals sobre desplaçats interns» (Ciutat del Vaticà, 5 de maig de 2020), un document que vol inspirar i animar les accions pastorals de l'Església en aquest àmbit concret.

Per això vaig decidir dedicar aquest Missatge al drama dels desplaçats interns, un drama sovint invisible que la crisi mundial causada per la pandèmia de la Covid-19 ha agreujat. De fet, aquesta crisi, per la seva intensitat, gravetat i extensió geogràfica, ha amagat moltes altres emergències humanitàries que afligeixen milions de persones relegant iniciatives i ajudes internacionals, essencials i urgents per a salvar vides, a un segon pla en les agendes polítiques nacionals. Però «aquest no és un temps per a l'oblit. Que la crisi que estem afrontant no ens faci deixar de banda tantes altres situacions d'emergència que comporten el sofriment de moltes persones (Missatge *Urbi et Orbi*, 12 d'abril de 2020).

A la llum dels tràgics esdeveniments que han caracteritzat l'any 2020, faig aquest Missatge dedicat als desplaçats interns, a tots els qui han experimentat i continuen encara avui vivint situacions de precarietat, abandó, marginació i rebuig a causa de la Covid-19.

Voldria començar referint-me a l'escena que va inspirar el papa Pius XII en la redacció de la constitució apostòlica *Exsul familia* (1 d'agost de 1952). En la fugida a Egipte, l'infant Jesús va experimentar, juntament amb els seus pares, la tràgica condició de desplaçat i refugiat, «marcada per la por, la incertesa, les incomoditats (cf. Mt 2,13-15.19-23). Lamentablement, en els nostres dies, milions de famílies poden reconèixer-se en aquesta trista realitat. Gairebé cada dia la televisió i els diaris donen notícia de refugiats que fugen de la fam, de la guerra, d'altres perills greus, a la recerca de seguretat i d'una vida digna per a ells mateixos i per als seus familiars» (Àngelus, 29 de desembre de 2013). Jesús està present en cada un d'ells, obligat —com en temps d'Herodes— a fugir per a salvar-se. Som cridats a reconèixer en els seus rostres el rostre de Crist, famolenc, assedegat, despullat, malalt, foraster i empresonat, que ens interpel·la (cf. Mt 25,31-46). Si el reconeixem, serem nosaltres els qui li agraiem haver-lo conegut, estimat i servit.

Els desplaçats interns ens ofereixen aquesta oportunitat d'encontre amb el Senyor, «fins i tot si als nostres ulls els costa de reconèixer-lo: amb la roba esquinçada, els peus bruts, el rostre deformat, el cos nafrat, incapaç de parlar la nostra llengua» (Homilia, 15 de febrer de 2019). Es tracta d'un repte pastoral al qual som cridats a respondre amb els quatre verbs que vaig indicar en el Missatge per a aquesta mateixa Jornada de 2018: acollir, protegir, promoure i integrar. A aquests quatre voldria afegir-hi ara unes altres sis parelles de verbs, que es corresponen a accions molt concretes vinculades entre elles en una relació de causa-efecte.

Cal *conèixer* per a *comprendre*. El coneixement és un pas necessari cap a la comprensió de l'altre. Ho ensenya Jesús mateix a l'episodi dels deixebles d'Emmaús: «Mentre conversaven i discutien, Jesús mateix se'ls va acostar i es posà a caminar amb ells, però els seus ulls eren incapaços de reconèixer-lo» (Lc 24,15-16). Quan parlem de migrants i desplaçats ens limitem massa sovint a números. Però no són números, sinó persones! Si les trobem podrem conèixer-les. I si coneixem les seves històries aconseguirem entendre. Podrem entendre, per exemple, que la precarietat que hem experimentat amb sofriment a causa de la pandèmia, és un element constant en la vida dels desplaçats.

Cal *fer-se proïsme* per a *servir*. Sembla una cosa òbvia, però sovint no ho és. «Un samarità que anava de viatge va arribar prop d'ell, el veié i se'n compadí. S'hi acostà, li amorosí les ferides amb oli i vi i les hi embenà; després el pujà a la seva pròpia cavalcadura, el dugué a l'hostal i se'n va ocupar» (Lc 10,33-34). Les pors i els prejudicis —molts prejudicis—, ens fan mantenir les distàncies amb altres persones i sovint ens impedeixen «acostar-nos al proïsme» i servir-lo amb amor. Acostar-se al proïsme significa, sovint, estar disposats a córrer riscos, com ens han ensenyat tants metges i personal sanitari en els últims mesos. Aquest ser a prop per a servir va més enllà de l'estricta sentit del deure. L'exemple més gran ens el va deixar Jesús quan va rentar els peus als seus deixebles: es va treure el mantell, es va ajupir i es va embrutar les mans (cf. Jn 13,1-15).

Per a *reconciliar-se* cal *escoltar*. Ens ho ensenya Déu mateix, que va voler escoltar el gemec de la humanitat amb oïdes humanes enviant el seu Fill al món: «Déu ha estimat tant el món que ha donat el seu Fill únic perquè no es perdi ningú dels qui creuen en ell, sinó que tinguin vida eterna» (Jn 3,16). L'amor, aquell que reconcilia i salva, comença per una escolta activa. En el món d'avui es multipliquen els missatges, però s'està perdent la capacitat d'escoltar. Només a través d'una escolta humil i atenta podrem arribar a reconciliar-nos de veritat. Durant el 2020, el silenci s'ha apoderat durant

setmanes dels nostres carrers, un silenci dramàtic i inquietant que, malgrat això, ens va donar l'oportunitat d'escoltar el crit dels més vulnerables, dels desplaçats i del nostre planeta greument malalt. I, gràcies a aquesta escolta, tenim l'oportunitat de reconciliar-nos amb el proïsme, amb molts descartats, amb nosaltres mateixos i amb Déu, que mai no es cansa d'oferir-nos la seva misericòrdia.

Per a *créixer* s'ha de *compartir*. Per a la primera comunitat cristiana, l'acció de compartir era un dels pilars fonamentals: «La multitud dels creients tenia un sol cor i una sola ànima, i cap d'ells no considerava com a propis els béns que posseïa, sinó que tot estava al servei de tots» (Ac 4,32). Déu no va voler que els recursos del nostre planeta beneficiessin únicament uns quants. No, el Senyor no va voler això! La pandèmia ens ha recordat que tots som al mateix vaixell. Adonar-nos que tenim les mateixes preocupacions i temors comuns ens ha demostrat, un cop més, que ningú no se salva sol. Per a créixer realment, hem de créixer junts, compartint allò que tenim, com aquell noi que va oferir a Jesús cinc pans d'ordi i dos peixos. I van ser suficients per a cinc mil persones! (cf. Jn 6,1-15).

Cal *involucrar-se* per a *promoure*. Així ho va fer Jesús amb la dona samaritana (cf. Jn 4,1-30). El Senyor es va acostar, la va escoltar, va parlar al seu cor per a després guiar-la cap a la veritat i transformar-la en anunciadora de la bona nova: «Veni a veure un home que m'ha dit tot el que he fet. No deu ser el Messies?» (v. 29). A vegades, l'impuls de servir els altres ens impedeix veure'n les riqueses. Si volem realment promoure les persones a les quals oferim assistència, hem d'involucrar-les i fer-les protagonistes del seu rescat mateix. La pandèmia ens ha recordat com n'és, d'essencial, la corresponsabilitat i que només amb la col·laboració de tots —fins i tot de les categories sovint subestimades— és possible encarar la crisi. Hem de «motivar espais on tots puguin sentir-se convocats i permetre noves formes d'hospitalitat, de fraternitat i de solidaritat (Meditació a la plaça de Sant Pere, 27 de març de 2020).

És indispensable *col·laborar* per a *construir*. Això és el que l'apòstol sant Pau recomana a la comunitat de Corint: «Germans, en nom de nostre Senyor Jesucrist, us demano que aneu tots d'acord i que no hi hagi divisions entre vosaltres, sinó que estigueu ben units en un sol pensament i en un sol parer» (1Co 1,10). La construcció del Regne de Déu és un compromís comú de tots els cristians i per això es requereix que aprenguem a col·laborar, sense deixar-nos temptar per la gelosia, les discòrdies i les divisions. I en el context actual, cal reiterar que «aquest no és el temps de l'egoisme, perquè el desafiament que afrontem ens uneix a tots i no fa accepció de persones»

(Missatge *Urbi et orbi*, 12 d'abril de 2020). Per a preservar la casa comuna i fer tot el possible per tal que s'assembli cada vegada més al pla original de Déu, hem de comprometre'ns a garantir la cooperació internacional, la solidaritat global i el compromís local, sense deixar fora ningú.

Voldria concloure amb una oració suggerida per l'exemple de sant Josep, de manera especial quan es va veure obligat a fugir a Egipte per salvar l'Infant.

Pare, vós vau encomanar a sant Josep el més valuós que teníeu: l'Infant Jesús i la seva mare, per a protegir-los dels perills i les amenaces dels malvats.

Concediu-nos també a nosaltres de poder experimentar la seva protecció i la seva ajuda. Ell, que va patir el sofriment de qui fugí a causa de l'odi dels poderosos, feu que pugui consolar i protegir tots els germans i germanes que, empesos per les guerres, la pobresa i les necessitats, abandonen la seva casa i la seva terra per a posar-se en camí, com a refugiats, cap a llocs més segurs.

Ajudeu-los, per la seva intercessió, a tenir la força per a continuar endavant, el consol en la tristesa, el valor en la prova.

Doneu als qui els acullen una mica de la tendresa d'aquest pare just i savi que va estimar Jesús com un fill veritable i va sostenir Maria durant el camí.

Que ell, que es guanyava el pa amb el treball de les seves mans, pugui proveir del necessari als qui la vida els ho ha pres tot, i donar-los la dignitat d'un treball i la serenitat d'una llar.

Us ho demanem per Jesucrist, el vostre Fill, que sant Josep va salvar en fugir a Egipte, i per intercessió de Maria Verge, a la qual va estimar com espòs fidel d'acord amb la vostra voluntat. Amén.

Francesc

Roma, Sant Joan del Laterà, 13 de maig de 2020
Memòria de la Benaurada Verge Maria de Fàtima

**MENSAJE DEL SANTO PADRE FRANCISCO
PARA LA JORNADA MUNDIAL DE LAS MISIONES 2020
«Aquí estoy, mándame» (Is 6,8)**

Queridos hermanos y hermanas:

Doy gracias a Dios por la dedicación con que se vivió en toda la Iglesia el Mes Misionero Extraordinario durante el pasado mes de octubre. Estoy seguro de que contribuyó a estimular la conversión misionera de muchas comunidades, a través del camino indicado por el tema: “Bautizados y enviados: la Iglesia de Cristo en misión en el mundo”.

En este año, marcado por los sufrimientos y desafíos causados por la pandemia del COVID-19, este camino misionero de toda la Iglesia continúa a la luz de la palabra que encontramos en el relato de la vocación del profeta Isaías: «Aquí estoy, mándame» (*Is 6,8*). Es la respuesta siempre nueva a la pregunta del Señor: «¿A quién enviaré?» (*ibid.*). Esta llamada viene del corazón de Dios, de su misericordia que interpela tanto a la Iglesia como a la humanidad en la actual crisis mundial. «Al igual que a los discípulos del Evangelio, nos sorprendió una tormenta inesperada y furiosa. Nos dimos cuenta de que estábamos en la misma barca, todos frágiles y desorientados; pero, al mismo tiempo, importantes y necesarios, todos llamados a remar juntos, todos necesitados de confortarnos mutuamente. En esta barca, estamos todos. Como esos discípulos, que hablan con una única voz y con angustia dicen: “perecemos” (cf. v. 38), también nosotros descubrimos que no podemos seguir cada uno por nuestra cuenta, sino sólo juntos» (*Meditación en la Plaza San Pietro*, 27 marzo 2020). Estamos realmente asustados, desorientados y atemorizados. El dolor y la muerte nos hacen experimentar nuestra fragilidad humana; pero al mismo tiempo todos somos conscientes de que compartimos un fuerte deseo de vida y de liberación del mal. En este contexto, la llamada a la misión, la invitación a salir de nosotros mismos por amor de Dios y del prójimo se presenta como una oportunidad para compartir, servir e interceder. La misión que Dios nos confía a cada uno nos hace pasar del yo temeroso y encerrado al yo reencontrado y renovado por el don de sí mismo.

En el sacrificio de la cruz, donde se cumple la misión de Jesús (cf. *Jn 19,28-30*), Dios revela que su amor es para todos y cada uno de nosotros (cf. *Jn 19,26-27*). Y nos pide nuestra disponibilidad personal para ser enviados, porque Él es Amor en un movimiento perenne de misión, siempre saliendo de sí mismo para dar vida. Por amor a los hombres, Dios Padre envió a su Hijo Jesús (cf. *Jn 3,16*). Jesús es el Misionero del Padre: su Persona y su obra están en total obediencia a la voluntad del Padre (cf. *Jn 4,34; 6,38*;

8,12-30; *Hb* 10,5-10). A su vez, Jesús, crucificado y resucitado por nosotros, nos atrae en su movimiento de amor; con su propio Espíritu, que anima a la Iglesia, nos hace discípulos de Cristo y nos envía en misión al mundo y a todos los pueblos.

«La misión, la “Iglesia en salida” no es un programa, una intención que se logra mediante un esfuerzo de voluntad. Es Cristo quien saca a la Iglesia de sí misma. En la misión de anunciar el Evangelio, te mueves porque el Espíritu te empuja y te trae» (*Sin Él no podemos hacer nada*, LEV-San Pablo, 2019, 16-17). Dios siempre nos ama primero y con este amor nos encuentra y nos llama. Nuestra vocación personal viene del hecho de que somos hijos e hijas de Dios en la Iglesia, su familia, hermanos y hermanas en esa caridad que Jesús nos testimonia. Sin embargo, todos tienen una dignidad humana fundada en la llamada divina a ser hijos de Dios, para convertirse por medio del sacramento del bautismo y por la libertad de la fe en lo que son desde siempre en el corazón de Dios.

Haber recibido gratuitamente la vida constituye ya una invitación implícita a entrar en la dinámica de la entrega de sí mismo: una semilla que madurará en los bautizados, como respuesta de amor en el matrimonio y en la virginidad por el Reino de Dios. La vida humana nace del amor de Dios, crece en el amor y tiende hacia el amor. Nadie está excluido del amor de Dios, y en el santo sacrificio de Jesús, el Hijo en la cruz, Dios venció el pecado y la muerte (cf. *Rm* 8,31-39). Para Dios, el mal —incluso el pecado— se convierte en un desafío para amar y amar cada vez más (cf. *Mt* 5,38-48; *Lc* 23,33-34). Por ello, en el misterio pascual, la misericordia divina cura la herida original de la humanidad y se derrama sobre todo el universo. La Iglesia, sacramento universal del amor de Dios para el mundo, continúa la misión de Jesús en la historia y nos envía por doquier para que, a través de nuestro testimonio de fe y el anuncio del Evangelio, Dios siga manifestando su amor y pueda tocar y transformar corazones, mentes, cuerpos, sociedades y culturas, en todo lugar y tiempo.

La misión es una respuesta libre y consciente a la llamada de Dios, pero podemos percibirla sólo cuando vivimos una relación personal de amor con Jesús vivo en su Iglesia. Preguntémonos: ¿Estamos listos para recibir la presencia del Espíritu Santo en nuestra vida, para escuchar la llamada a la misión, tanto en la vía del matrimonio como de la virginidad consagrada o del sacerdocio ordenado, como también en la vida ordinaria de todos los días? ¿Estamos dispuestos a ser enviados a cualquier lugar para dar testimonio de nuestra fe en Dios, Padre misericordioso, para proclamar el Evangelio de salvación de Jesucristo, para compartir la vida divina del Espíritu San-

to en la edificación de la Iglesia? ¿Estamos prontos, como María, Madre de Jesús, para ponernos al servicio de la voluntad de Dios sin condiciones (cf. *Lc* 1,38)? Esta disponibilidad interior es muy importante para poder responder a Dios: “Aquí estoy, Señor, mándame” (cf. *Is* 6,8). Y todo esto no en abstracto, sino en el hoy de la Iglesia y de la historia.

Comprender lo que Dios nos está diciendo en estos tiempos de pandemia también se convierte en un desafío para la misión de la Iglesia. La enfermedad, el sufrimiento, el miedo, el aislamiento nos interpelan. Nos cuestiona la pobreza de los que mueren solos, de los desahuciados, de los que pierden sus empleos y salarios, de los que no tienen hogar ni comida. Ahora, que tenemos la obligación de mantener la distancia física y de permanecer en casa, estamos invitados a redescubrir que necesitamos relaciones sociales, y también la relación comunitaria con Dios. Lejos de aumentar la desconfianza y la indiferencia, esta condición debería hacernos más atentos a nuestra forma de relacionarnos con los demás. Y la oración, mediante la cual Dios toca y mueve nuestro corazón, nos abre a las necesidades de amor, dignidad y libertad de nuestros hermanos, así como al cuidado de toda la creación. La imposibilidad de reunirnos como Iglesia para celebrar la Eucaristía nos ha hecho compartir la condición de muchas comunidades cristianas que no pueden celebrar la Misa cada domingo. En este contexto, la pregunta que Dios hace: «¿A quién voy a enviar?», se renueva y espera nuestra respuesta generosa y convencida: «¡Aquí estoy, mándame!» (*Is* 6,8). Dios continúa buscando a quién enviar al mundo y a cada pueblo, para testimoniar su amor, su salvación del pecado y la muerte, su liberación del mal (cf. *Mt* 9,35-38; *Lc* 10,1-12).

La celebración la Jornada Mundial de la Misión también significa reafirmar cómo la oración, la reflexión y la ayuda material de sus ofrendas son oportunidades para participar activamente en la misión de Jesús en su Iglesia. La caridad, que se expresa en la colecta de las celebraciones litúrgicas del tercer domingo de octubre, tiene como objetivo apoyar la tarea misionera realizada en mi nombre por las Obras Misionales Pontificias, para hacer frente a las necesidades espirituales y materiales de los pueblos y las iglesias del mundo entero y para la salvación de todos.

Que la Bienaventurada Virgen María, Estrella de la evangelización y Consuelo de los afligidos, Discípula misionera de su Hijo Jesús, continúe intercediendo por nosotros y sosteniéndonos.

*Roma, San Juan de Letrán, 31 de mayo de 2020,
Solemnidad de Pentecostés.*

Francisco

CONGREGACIÓ PER AL CLERGAT

MENSAJE AL CLERO ESPAÑOL, CON MOTIVO DEL DÍA DE SAN JUAN DE ÁVILA

Ciudad del Vaticano, 9 de mayo de 2020

Prot. N. 2020 1685

Querido Don Juan José,

En las vísperas de la fiesta de San Juan de Ávila, aprovecho la oportunidad que me brinda la Comisión Episcopal para el Clero y los Seminarios de la Conferencia Episcopal Española, para enviar, a través de esta carta, un mensaje de reconocimiento y de ánimo a los sacerdotes y diáconos de esa querida nación, que tanto ha sufrido los efectos del Covid-19.

He tenido noticia de que más de cincuenta sacerdotes españoles han perdido la vida a causa del coronavirus, algunos por las complicaciones de enfermedades precedentes; otros porque, a pesar de poner los medios disponibles, han sido contagiados cuando estaban dedicados a la atención espiritual de enfermos y al servicio a personas necesitadas. El sacrificio de estos sacerdotes y de tantas otras personas, que han arriesgado y perdido su vida, por llevar salud, alimentos, consuelo, esperanza... nos recuerda que Dios nos ha dado la vida para compartirla, para entregarla generosamente (cf. Mc 8,35). El testimonio de estos sacerdotes es un buen antídoto contra la tentación de utilizar egoístamente el ministerio sacerdotal, para alcanzar bienes materiales, prestigio, intereses particulares, prebendas... Además, ellos anuncian silenciosamente que Dios no se deja ganar en generosidad: nos llama por amor, nos da el ciento por uno en esta tierra —aunque padezcamos— y en la edad futura, vida eterna (cf. Mc 10,30).

En este tiempo de confinamiento, la caridad pastoral de los sacerdotes españoles se ha manifestado especialmente creativa, con el objetivo de que

el Pueblo de Dios —y también aquellos que no se consideran miembros de la Iglesia— pudieran sentir la cercanía de Dios y la solidaridad de la comunidad cristiana. Doy gracias a Dios por todas las iniciativas que se han puesto en marcha en estas semanas extrañas, en las que, por otra parte, hemos podido redescubrir algunos aspectos importantes de la vida cristiana, en general, y de la vocación sacerdotal, en particular: la celebración de la fe en las familias y en pequeñas comunidades, que complementa y enriquece la celebración de la Eucaristía en las parroquias; el acompañamiento personal a los fieles, a veces a través las nuevas tecnologías; la oración pausada, en la que, con la ayuda de su Santo Espíritu, podemos vislumbrar el paso salvador de Dios por la vida de personas, familias y pueblos.

También quisiera destacar que esta dolorosa circunstancia nos ha ayudado a valorar la aportación de tantas personas anónimas, que han trabajado, asumiendo riesgos importantes, por la salud y la supervivencia de todos los ciudadanos. Asimismo, nos ha permitido tomar más conciencia de la importancia de nuestra misión, ya que todo ser humano necesita, además de recursos materiales y atención médica, espacios para poner nombre a sus sentimientos, luz y fuerza para seguir amando y confiando, para enfrentarse a la incertidumbre, a la enfermedad, a la muerte de seres queridos y al fin de la propia vida.

Finalmente, deseo invitar a todos los sacerdotes y diáconos a mirar hacia el futuro. La crisis motivada por el Covid-19, además de provocar mucho dolor y sufrimiento, favorece algunas condiciones decisivas para el desarrollo de la vida cristiana: la conciencia de la fragilidad del ser humano, la caída de tantas falsas seguridades, las preguntas por el sentido de la vida, la necesidad de la solidaridad especialmente con los que sufren, el testimonio de entrega, fe y esperanza de tantos hijos e hijas de la Iglesia; así como la evidencia de que *nuestras vidas están tejidas y sostenidas por personas comunes —corrientemente olvidadas— que no aparecen en portadas de diarios y de revistas, ni en las grandes pasarelas del último show pero, sin lugar a dudas, están escribiendo hoy los acontecimientos decisivos de nuestra historia: médicos, enfermeros y enfermeras, encargados de reponer los productos en los supermercados, limpiadoras, cuidadoras, transportistas, fuerzas de seguridad, voluntarios, sacerdotes, religiosas y tantos pero tantos otros que comprendieron que nadie se salva solo* (homilía del Santo Padre, del 27 de marzo de 2020).

Esta realidad amarga, pero preñada de gracia, es una llamada a reavivar nuestro amor. Así lo enseñó San Juan de Ávila: *No esperéis horas ni lugares ni obras para recogeros a amar a Dios; mas todos los acontecimientos*

serán despertadores de amor. El doctor de la Iglesia y patrón del clero español nos invita a *sentir males ajenos y llorarlos, a importunar a Dios por los prójimos, a tener corazón de madre y manos largas* con los desconsolados y pobres.

Invoquemos, por tanto, al Espíritu Santo, para que pastores, laicos, religiosos y religiosas sepamos aprovechar este *kairos*, de modo que nuestras comunidades cristianas se renueven en la fe y sean, en la nueva realidad que nos espera, hogares con las puertas abiertas a todas las personas y hospital de campaña para los pobres de siempre y para quienes ya están sufriendo las consecuencias económicas de esta pandemia.

Aprovecho la circunstancia para pedir a los sacerdotes y diáconos de España que recemos unos por otros y, de modo especial, por el Santo Padre Francisco, ejemplo de una vida sacerdotal entregada a su Pueblo y guía luminosa para todas las personas de buena voluntad, especialmente en la hora, dolorosa y apasionante, que nos toca vivir.

Querido Don Juan José, le saludo cordialmente y me confirmo con sentimientos de respeto y estima, de Vuestra Eminencia Reverendísima afmo. en el Señor.

† Beniamino Card. Stella
Prefecto

CARTA CON MOTIVO DE LA SOLEMNIDAD DEL SAGRADO CORAZÓN DE JESÚS

Ciudad del Vaticano, 11 de marzo de 2020

Prot. N. 2020 1132

Excelencia/Eminencia Reverendísima:

El próximo 19 de junio se celebra la Solemnidad del Sagrado Corazón de Jesús, en la cual tiene lugar, todos los años, la Jornada de Santificación de los Sacerdotes.

Como se sabe, es una ocasión propicia para promover un momento de reflexión y de meditación sobre la vida sacerdotal y sobre el ministerio pastoral que los presbíteros están llamados a realizar en las diversas situaciones.

A este respecto, esta Congregación ha querido subrayar algunos pasajes significativos de la Carta que el Papa Francisco dirigió a los sacerdotes el pasado 4 de agosto, en el 160º aniversario de la muerte del Santo Cura de

Ars; de los textos citados, que contienen una gran referencia al “Corazón” de Cristo y del presbítero, el Dicasterio ha seleccionado 5 palabras-clave, que podrían ofrecer unos apuntes para el compartir fraterno entre los sacerdotes que, en esta Jornada, los Obispos deberían procurar promover.

Con este propósito, esta Congregación sugeriría que, para la Jornada de Santificación, se pueda programar un tiempo de oración y de encuentro fraterno, durante el cual los Ordinarios podrán proponer una reflexión sobre los elementos preparados a partir de la citada Carta del papa Francisco, según las necesidades del lugar y la oportunidad pastoral.

Con el deseo de que esta ocasión pueda representar un momento importante de espiritualidad y fraternidad sacerdotal, le saludo cordialmente en el Señor.

Beniamino Card. Stella, *Prefecto*

† Joël Mercier, *Arzob. tit. de Rota, Secretario*

† Jorge Carlos Patrón Wong, *Arzob-ob. emr. de Papantla
Secretario para los Seminarios*

SACERDOTES CON EL CORAZÓN DE CRISTO CINCO BREVES SUGERENCIAS DE REFLEXIÓN DESDE EL MAGISTERIO DEL PAPA FRANCISCO

El 4 de agosto de 2019, en el 160° aniversario de la muerte del Santo Cura de Ars, el Papa Francisco envió una carta dirigida a los sacerdotes, para darles las gracias por su servicio generoso y animarlos a abrazar con amor su vocación (Papa Francisco, *Carta a los sacerdotes con ocasión del 160° aniversario de la muerte del Santo Cura de Ars*, 4 de agosto de 2019).

En este valioso escrito, el Santo Padre usa a menudo la palabra “corazón”, desde la cual se puede emprender una reflexión y una meditación con ocasión de la Jornada de Santificación del Clero, que se celebra cada año el día de la solemnidad del Sagrado Corazón de Jesús.

Gratitud

«Gracias por buscar fortalecer los vínculos de fraternidad y amistad en el presbiterio y con vuestro obispo, sosteniéndose mutuamente, cuidando al que está enfermo, buscando al que se aísla, animando y aprendiendo la sabiduría del anciano, compartiendo los bienes, sabiendo reír y llorar juntos, ¡cuán necesarios son estos espacios! E inclusive siendo constantes

y perseverantes cuando tuvieron que asumir alguna misión áspera o impulsar a algún hermano a asumir sus responsabilidades; porque «eterna es su misericordia».

Un corazón agradecido. Ser sacerdotes según el Corazón de Cristo significa revestirse de Él, hasta tener sus mismos sentimientos. Entre otras muchas virtudes, el Corazón de Jesús está abierto a la gratitud. Él da gracias al Padre por los prodigios que realiza delante de los pequeños, escondiéndolos a quien, por el contrario, encerrado en la presunción de la sabiduría humana, no es capaz de verlos (Cfr Mt 11,25). Por ello, la gratitud es una cualidad específicamente cristiana y debe ser propia del modo de ser del pastor; San Pablo, en efecto, nos exhorta así: “Estad siempre alegres, orad incesantemente, dad gracias en todo” (1Ts 5,16). El término que traduce “dad gracias” es “eucaristía”. El sacerdote es asimilado al Corazón de Cristo de un modo especial en la celebración de la Eucaristía, que vincula al sacrificio de amor del Señor por su pueblo. Al mismo tiempo, el Papa Francisco ha dado voz con frecuencia al sentimiento de gratitud del Pueblo de Dios hacia los sacerdotes, por el generoso servicio y la ofrenda de su existencia.

Misericordia

«Por los escalones de la misericordia podemos llegar hasta lo más bajo de nuestra condición humana —fragilidad y pecados incluidos— y, en el mismo instante, experimentar lo más alto de la perfección divina: «Sean misericordiosos como el Padre es misericordioso». Y así ser «capaces de caldear el corazón de las personas, de caminar con ellas en la noche, de saber dialogar e incluso descender a su noche y su oscuridad sin perderse»

Un corazón misericordioso. Cuando Jesús atraviesa los pueblos y las ciudades, pasa curando y haciendo el bien a todos aquellos que son prisioneros del mal (Cfr. Hch 10,38). Jesús no tiene miedo de contaminarse de la fragilidad humana sino que, por el contrario, desciende a los abismos de la debilidad humana y del pecado, para revelar el Corazón misericordioso del Padre que levanta de las caídas a cada uno de sus hijos y los llama a la alegría del perdón. El nombre de Dios que Jesús revela es “misericordia”. En la homilía de la Santa Misa para la clausura del Jubileo de la Misericordia, el Santo Padre afirmó que “la verdadera puerta de la misericordia es el corazón de Cristo”.

El sacerdote, configurado con Cristo, es en primer lugar el ministro de la misericordia y de la reconciliación. Llevando esculpida en el corazón la memoria de haber sido guardado y llamado por el Señor no debido a los

méritos personales, y haciendo cada día la experiencia de ser tocado por la misericordia de Dios en todo lo que vive y realiza, debe convertirse en signo acogedor del amor de Dios que quiere alcanzar a todos, en cada situación de la vida, para sanarlos del mal. Necesitamos sacerdotes con actitud misericordiosa, capaces de acoger, escuchar, acompañar a los hermanos, de modo particular en el Sacramento de la Reconciliación.

Compasión

«Gracias por las veces en que, dejándose conmover en las entrañas, han acogido a los caídos, curado sus heridas, dando calor a sus corazones, mostrando ternura y compasión como el samaritano de la parábola (cf. Lc 10,25-37). Nada urge tanto como esto: proximidad, cercanía, hacernos cercanos a la carne del hermano sufriente. ¡Cuánto bien hace el ejemplo de un sacerdote que se acerca y no le huye a las heridas de sus hermanos! Reflejo del corazón del pastor que aprendió el gusto espiritual de sentirse uno con su pueblo».

Un corazón compasivo. Los Evangelios nos narran a menudo que Jesús, frente a las multitudes exhaustas y oprimidas, siente profunda compasión (cfr. Mt 9,36). En efecto, él tiene “visceras que tiemblan”, especialmente cuando encuentra el dolor y el sufrimiento ocasionados por la enfermedad, por la marginación o por cualquier forma de pobreza material y espiritual; como Buen Samaritano, lleno de compasión, Él se detiene delante de la carne herida de los hermanos, la sana y la restablece, convirtiéndose en manifestación viviente del amor de Dios Padre. A los sacerdotes, ministros de Cristo, se les pide el mismo corazón compasivo, que se expresa en la cercanía, en la participación real e integral en los sufrimientos y trabajos de la gente, en la capacidad de relaciones que reavivan la esperanza, en el cuidado de las heridas del Pueblo, especialmente a través de la mediación de la gracia sacramental.

Vigilancia

«Desilusionados con la realidad, con la Iglesia o con nosotros mismos, podemos vivir la tentación de apegarnos a una *tristeza dulzona*, que los padres de Oriente llamaban *acedia*... *Tristeza que vuelve estéril todo intento de transformación y conversión propagando resentimiento y animosidad*... *Hermanos, cuando esa tristeza dulzona amenace con adueñarse de nuestra vida o de nuestra comunidad, sin asustarnos ni preocuparnos, pero con determinación, pidamos y hagamos pedir al Espíritu que «venga a despertarnos, a pegarnos un sacudón en nuestra modorra, a liberarnos de*

la inercia. Desafíemos las costumbres, abramos bien los ojos, los oídos y sobre todo el corazón, para dejarnos descolocar por lo que sucede a nuestro alrededor y por el grito de la Palabra viva y eficaz del Resucitado».

Un corazón vigilante. En numerosas ocasiones Jesús ha destacado la importancia de la vigilancia del corazón que, como siervos fieles, nos lleva a esperar con prontitud la llegada del propietario de la viña; se trata de hacer espacio al don del Espíritu Santo que, también en medio de las ocupaciones cotidianas y de las oscuridades del tiempo presente, nos hace discernir la presencia del Señor, nos vuelve atentos a su Palabra, y nos hace diligentes en la caridad de modo que no se apague el aceite en la lámpara de nuestra vida y, como las vírgenes prudentes, vayamos al encuentro del Esposo que viene. El corazón se mantiene vigilante, sin embargo, también a través de un combate espiritual; Jesús mismo lo afronta en el desierto, venciendo las tentaciones del demonio y, en el culmen de su vida, volviendo a llamar a sus discípulos, quienes, en Getsemaní, se quedaron dormidos: “Velad y orad para no caer en tentación” (Mt 26,41). También el sacerdote se topa a veces con lo que el Papa Francisco ha denominado “el cansancio de la esperanza”, esa amargura interior que a menudo nace de la distancia entre las expectativas personales y los frutos visibles del apostolado, o la aridez del corazón que con frecuencia conduce a arrastrar las tareas pastorales y la propia oración hacia la costumbre, la resignación e incluso hacia el abandono. Es necesario, al contrario, dejarse siempre “despertar” por la Palabra del Señor y por el grito del Pueblo de Dios.

Ánimo

«Para mantener animado el corazón es necesario no descuidar estas dos vinculaciones constitutivas de nuestra identidad: la primera, con Jesús. Cada vez que nos desvinculamos de Jesús o descuidamos la relación con Él, poco a poco nuestra entrega se va secando y nuestras lámparas se quedan sin el aceite capaz de iluminar la vida (cf. Mt 25,1-13)... *En este sentido, quisiera animarlos a no descuidar el acompañamiento espiritual, teniendo a algún hermano con quien charlar, confrontar, discutir y discernir en plena confianza y transparencia el propio camino...La otra vinculación constitutiva: acrecienten y alimenten el vínculo con vuestro pueblo. No se aíslen de su gente y de los presbiterios o comunidades. Menos aún se enclaustran en grupos cerrados y elitistas. Esto, en el fondo, asfixia y envenena el alma. Un ministro animado es un ministro siempre en salida.*»

Un corazón animoso. Contemplando el Corazón de Jesús, podemos entender los dos vínculos fundamentales a partir de los cuales Él vive la

propia misión: el Padre Celeste y el pueblo. Los Evangelios nos muestran cómo, en la jornada corriente de Jesús, se alternan y se entrelazan en un sabio equilibrio el cuidado de la relación con Dios y la solidaridad activa frente a los hermanos. La caridad de sus gestos no está nunca separada del silencio y de la oración, y el cansancio de un ministerio que no se permite siquiera el tiempo de comer no está jamás separado de la voluntad férrea de retirarse aparte, en lugares solitarios, para cultivar el íntimo diálogo de amor con Dios Padre. De igual modo, el sacerdote según el Corazón de Cristo es aquel que “habita” entre el Señor a quien ha consagrado la vida y el pueblo al que ha sido llamado a servir; él podrá vivir una fecunda caridad pastoral en la medida en que no se apague en Él la vida interior, la oración personal y comunitaria y el dejarse guiar en el acompañamiento espiritual.

Las cinco palabras propuestas para la Jornada de Santificación del Clero, extraídas de la Carta que el Papa Francisco ha dirigido a los sacerdotes el pasado agosto, se refieren a un corazón sacerdotal realmente “consagrado” al corazón de Cristo, o sea, arraigado en la relación personal con Él y por ello configurado con sus mismos sentimientos.

Como se ha puesto de relieve en el ámbito psiquiátrico y psicoterapéutico respecto a algunos problemas de índole moral y afectiva de la vida de los sacerdotes, la vitalidad y el cuidado de esta relación espiritual con Dios, junto al desarrollo de una buena madurez humana y de sanas relaciones interpersonales, constituyen el mejor ambiente para la custodia del celibato sacerdotal y de la espiritualidad presbiteral.

Lo que, en cambio, representa un alto potencial de riesgo en la vida del sacerdote es eso que ha sido denominado **“déficit de intimidad”**. Cada estado de vida, para ser abarcado integralmente y protegido de incursiones amenazantes, debe cultivar una particular “relación íntima” que vuelva a valorar las posibilidades del mismo así como contenga sus peligros: para un sacerdote se trata de amistad personal y cotidiana con el Señor.

La premisa humana, psicológica y espiritual para el buen resultado de una vida sacerdotal es, por tanto, **la relación íntima con Dios**. El déficit de intimidad no es otra cosa sino la aridez de la vida espiritual y, en consecuencia, el decaimiento de esa amistad profunda, interior y vital con el Señor que constituye la base para la fecundidad personal y pastoral. El sacerdote que ya no reza con fidelidad y descuida los elementos que sostienen su relación de intimidad con el Señor acumula un “déficit” peligroso, que puede generar sensación de vacío, percepción de frustración e insatisfacción, dificultad en la gestión de la soledad, de las necesidades y de los afectos, hasta el riesgo de exponerse a amistades y vínculos “externos” que, llegados a ese punto,

podrían ocasionar un desmoronamiento de un edificio humano-espiritual ya marcado por diversas fisuras.

Para que el sacerdote sea configurado con el Corazón de Cristo es necesario que el eje de su vida cotidiana y el fundamento de su estructura humana y espiritual estén constituidos por el humus interior sostenido por la profunda amistad personal con el Señor, a partir de la cual la gestión de la propia vida, el celibato y la misión apostólica pueden ser psicológicamente habitables y espiritualmente fecundos.

CONFERENCIA EPISCOPAL ESPAÑOLA

NOTA DE LA COMISIÓN EJECUTIVA DE LA CEE ANTE LA PANDEMIA (5 de abril de 2020, Domingo de Ramos)

1. «Tú que habitas al amparo del Altísimo, di al Señor: Dios mío, confío en ti» (Sal 90, 1-2). En estos tiempos de extrema dureza, queremos mostraros nuestro gran afecto y dirigiros con sencillez una palabra de ánimo y esperanza, apoyándonos con confianza en Dios. Somos discípulos de un Dios que tiene entrañas: se conmovió por Lázaro, su amigo fallecido, por el hijo de la viuda o la hija del centurión, consoló a los tristes y curó a los enfermos y dio su vida en la Cruz para ofrecernos una vida nueva y eterna, como celebramos en la Semana que se inicia este Domingo de Ramos.

2. Vivimos un tiempo desconcertante para el que no estábamos preparados. Sin embargo, en medio de la prueba que supone esta difícil situación, estamos viendo múltiples historias de santidad y variados ejemplos de entrega y heroísmo, que muestran cómo el ser humano es capaz de superar grandes desafíos, sirviendo a los demás con amor, generosidad, fortaleza y sacrificio. Son como «ángeles a quienes Dios ha dado órdenes para que te guarden en sus caminos»(Sal 90, 11).

3. A los enfermos y sus familias os hacemos llegar nuestro afecto y oración por vuestra pronta recuperación. Reconocemos con gratitud la entrega generosa de los profesionales de la salud, plenamente volcados en la atención médica y humana a los enfermos, así como la de los equipos de investigación que buscan soluciones a la pandemia. También queremos mostrar nuestra cercanía y apoyo a los ancianos y a quienes viven en las residencias de mayores. A ellos, garantes de nuestra sabiduría e historia, les debemos todo en nuestra vida y es el momento de devolver tanto amor y sacrificio.

Nuestro agradecimiento a quienes se empeñan vivamente en cuidarles con cariño y esmero.

4. Las precauciones para evitar el contagio dificultan el acompañamiento familiar a los moribundos, lo que produce un sufrimiento mayor. ¿No sería posible producir en nuestro entorno más equipos de protección que, además de proteger al personal sanitario, permitieran la presencia de los familiares más cercanos y la debida asistencia espiritual? Sin duda, son momentos para acrecentar nuestra fe: Dios nos acompaña en el camino hacia la morada definitiva. Multitud de sacerdotes ungen a los enfermos y celebran la Eucaristía por el descanso eterno de los fallecidos, ofreciendo consuelo a sus familiares y amigos. En estos difíciles momentos, resulta preciosa la disponibilidad incansable de los presbíteros y agentes de pastoral para acompañar y sostener a las familias en el duelo con la esperanza cristiana. Todos estamos llamados en este momento a consolar. El Señor nos pide consolar a su pueblo y hacerle presente con el bálsamo de la misericordia, que se puede expresar en gestos pequeños: una llamada, un mensaje, una oración.

5. La avalancha de contagios pone a prueba la capacidad asistencial de la red sanitaria. En este sentido, la Pontificia Academia para la vida nos dice: «tras haber hecho todo lo posible a nivel organizativo para evitarse el racionamiento, debe tenerse siempre presente que la decisión no se puede basar en una diferencia en el valor de la vida humana y la dignidad de cada persona, que siempre son iguales y valiosísimas. La decisión se refiere más bien a la utilización de los tratamientos de la mejor manera posible en función de las necesidades del paciente [...]. La edad no puede ser considerada como el único y automático criterio de elección, ya que si fuera así se podría caer en un comportamiento discriminatorio hacia los ancianos y los más frágiles. [...] El racionamiento debe ser la última opción. La búsqueda de tratamientos lo más equivalentes posibles, el intercambio de recursos, el traslado de pacientes son alternativas que deben ser consideradas cuidadosamente, en la lógica de la justicia. La creatividad también ha sugerido soluciones en condiciones adversas que han permitido satisfacer las necesidades, como el uso del mismo respirador para varios pacientes. En cualquier caso, nunca debemos abandonar al enfermo, incluso cuando no hay más tratamientos disponibles: los cuidados paliativos, el tratamiento del dolor y el acompañamiento son una necesidad que nunca hay que descuidar» (Pandemia y fraternidad Universal, Nota sobre la emergencia Covid-19, 30 de marzo de 2020).

6. Nuestra gratitud a los sacerdotes, diáconos, consagrados y laicos por su dedicación pastoral: celebrando la Eucaristía y orando por tantas

necesidades, atendiendo a las familias y a las personas que viven solas, acompañando a los enfermos y sus familiares, impulsando obras educativas y sociales, sirviendo generosamente en los hospitales y residencias de mayores, alentando a los profesionales sanitarios y a los voluntarios, trabajando en programas y centros de atención a los más necesitados y vulnerables de la sociedad. No nos olvidamos tampoco de los monasterios de vida contemplativa que con su oración ante Dios mantienen viva la llama de la esperanza.

7. Agradecemos el esfuerzo de las familias que vuelven a mostrarse como el principal apoyo en toda circunstancia; también el de tantos voluntarios que se entregan al servicio de los demás; y el de las fuerzas y cuerpos de seguridad, bomberos, transporte sanitario, farmacéuticos, empresas y empleados de servicios básicos y multitud de trabajadores que hacen posible que nuestras vidas puedan seguir adelante. Como nos decía el Papa Francisco: «Es la vida del Espíritu capaz de rescatar, valorar y mostrar cómo nuestras vidas están tejidas y sostenidas por personas comunes — corrientemente olvidadas— que no aparecen en portadas de diarios y de revistas, ni en las grandes pasarelas del último show pero, sin lugar a dudas, están escribiendo hoy los acontecimientos decisivos de nuestra historia [...] (estas personas) comprendieron que nadie se salva solo» (Homilía en la oración por la Pandemia, 27 marzo 2020).

8. La pandemia agrava el sufrimiento de los más vulnerables, empobrecidos y en riesgo de exclusión. La ayuda de la Iglesia operada por las Caritas diocesanas y parroquiales, junto a otras instituciones de Iglesia y entidades sociales se multiplica para socorrer eficazmente a quienes se ven sumidos en pobrezas materiales, familiares y sociales. Vaya nuestro apoyo a los benefactores, colaboradores y voluntarios por su generosa caridad, al mismo tiempo que llamamos a la contribución y participación de todos. La fraternidad alumbró esperanza, cada gesto cuenta.

9. La crisis sanitaria ha abierto una gran herida en el campo económico, laboral y social del país. Reconocemos a los poderes públicos, empresas, trabajadores, organizaciones empresariales, laborales y sociales, instituciones educativas y medios de comunicación el esfuerzo por paliar, con altura de miras y sin intereses particulares, las consecuencias de esta pandemia que genera sufrimiento y pobreza. Para salir de esta crisis vamos a necesitar más que nunca la colaboración estrecha entre el sector público y el privado, entre las instituciones civiles y religiosas. Hacemos un llamamiento a una alianza de toda la sociedad y sus instituciones en favor de este gran proyecto común.

10. La pandemia no conoce fronteras y por eso requiere particularmente una responsable y generosa colaboración, tanto a nivel nacional como internacional. Es necesario que esta ayuda alcance a países menos o poco desarrollados cuya situación se ve seriamente agravada por esta situación. Ofrecemos nuestros recursos humanos y materiales para hacer frente a este desafío. Juntos podremos superarlo y vislumbrar el futuro con esperanza. Como nos decía el Papa en su homilía de la vigilia en Roma: «todos llamados a remar juntos [...] no podemos seguir cada uno por nuestra cuenta, sino solo juntos» (Homilía en la oración por la Pandemia, 27 marzo 2020).

11. La oración constante y la confianza en la misericordia providente de Dios acrecienta nuestra fe, esperanza y caridad: «Lo protegeré porque conoce mi nombre; me invocará y lo escucharé»(Sal 90, 14-15). La Eucaristía es la oración por excelencia que nos compromete a servir a los demás. Aunque en este tiempo no podamos participar del modo habitual en la Eucaristía, el Señor se hace presente en medio de nosotros como lo hizo con sus discípulos en el cenáculo estando las puertas cerradas (cfr. Jn 20, 19).

12. Concluimos con una llamada a la esperanza, fundada en la resurrección del Señor y en su promesa: «Yo estoy con vosotros todos los días hasta el fin del mundo» (Mt 28,20). Nos encomendamos a la intercesión materna de la Virgen María. Pongámonos todos en sus manos amorosas y acojamos su invitación: «haced lo que Él os diga» (Jn 2, 5). Vivamos en la fe y en el amor. Os saludamos con gran afecto y nuestra fraterna bendición.

5 de abril de 2020, Domingo de Ramos

**COMUNICACIÓN DEL SECRETARIO GENERAL EN NOMBRE
DE LA COMISIÓN EJECUTIVA
Madrid, 10 de abril de 2020, Viernes Santo**

A todos los señores Arzobispos, Obispos
y Administradores Diocesanos miembros de la Conferencia Episcopal
Española

Querido hermano en el episcopado:

La Iglesia celebra este Domingo de Pascua la victoria de Cristo sobre la muerte. Este anuncio nuclear de nuestra fe tratamos de hacerlo llegar con múltiples testimonios e iniciativas. Deseamos pregonarlo, aun con lágrimas en los ojos.

La Comisión Ejecutiva de la CEE hace esta propuesta: Voltar las campanas de todos nuestros templos el Domingo de Resurrección a las 12 del mediodía unidos al papa Francisco en su bendición “urbi et orbi” con este lema:

Jesucristo ha resucitado, anuncia y realiza la victoria de la vida sobre la muerte. Somos testigos de esta esperanza.

La expresión mayor del drama que estamos viviendo es la muerte de miles de personas en soledad y, a veces, en la desesperación y falta de consuelo de sus familiares. La manera de despedir a los muertos, celebrar ritos de esperanza y acompañar el duelo de sus deudos, está en el origen de la civilización. La actual crisis socava este pilar.

La Iglesia es depositaria de la esperanza que brota de la fe en Cristo muerto y resucitado y se comparte en la caridad. Tocamos las campanas para ofrecer esta esperanza a quienes hoy más la necesitan.

Reciba el abrazo fraterno y cordial de su afmo. en el Señor.

Luis J. Argüello García Obispo Auxiliar de Valladolid
Secretario General de la Conferencia Episcopal Española

CARTA DE LA COMISIÓN EJECUTIVA SOBRE LA RESPONSABILIDAD ECONÓMICA ANTE LA PANDEMIA (19 de abril de 2020)

Anunciamos tu muerte, proclamamos tu resurrección. ¡Ven Señor Jesús!

Estimado hermano:

La pandemia provocada por el COVID-19 y el obligado confinamiento para evitar su propagación tienen consecuencias de muy diverso orden en la vida social y eclesial.

Vivimos un desafío pastoral que refuerza el significado de la Iglesia doméstica y la creatividad pastoral, pero nos impide congregarnos físicamente en torno al altar, como pueblo santo de Dios, para vivir plenamente la realidad sacramental que nos constituye.

Las consecuencias sanitarias, sociales y económicas se hacen notar con la preocupación de su evolución en el futuro inmediato. La Iglesia está respondiendo con generosidad, singularmente a través de la acción de sus Cáritas parroquiales y diocesanas, la presencia de la vida consagrada en residencias de mayores y servicios sociales, junto con otras muchas iniciativas de insti-

tuciones y organizaciones eclesiales; también con la participación de tantos católicos en ONGs y asociaciones civiles.

También la economía de nuestras Diócesis y Parroquias se resiente con los templos cerrados y la interrupción de las colectas y otros ingresos. Es, además, fácil de prever que en el futuro disminuirán los ingresos habituales y la asignación tributaria se resentirá en los próximos ejercicios ante la probable disminución de la recaudación por el IRPF, motivada por la crisis económica que se nos viene encima. En estas circunstancias, estamos llamados a convocar a la corresponsabilidad de todos en el sostenimiento de la Iglesia y en la solidaridad con los pobres de cerca y de lejos.

En estas semanas, hemos pedido dinero para Cáritas y OMP, y comienza la campaña de la Renta con la invitación a todos a asignar en favor de la Iglesia, recordando también la existencia del portal www.donoamiiglesia.es, en el que es posible realizar aportaciones económicas de modo sencillo a las diversas instituciones eclesiales, incluidas las parroquias.

Creemos que salir a la plaza pública solicitando esta corresponsabilidad y ayuda, pide de nosotros, obispos y presbíteros, un paso adelante de generosidad. Por ello, invitamos a que cada Obispo vea como realizar esta sugerencia al presbiterio de su Diócesis, proponiendo la entrega de una parte de nuestro sueldo o una aportación fija durante un tiempo determinado y pidiendo a la comunidad cristiana que pueda sumarse también a esa iniciativa. El dinero recaudado podría ser destinado a ayudar a quienes sufrirán más la crisis económica en la que nos está sumiendo la paralización de la vida económica.

Si el confinamiento ha desarrollado nuestra imaginación pastoral, también hemos de crecer en esta expresión de la comunión cristiana de bienes, la corresponsabilidad en el sostenimiento de la Iglesia y la solidaridad, especialmente en esta hora, en la que resuena la voz del Resucitado: “lo que hicisteis con uno de estos, mis hermanos más pequeños, conmigo lo hicisteis” y el eco de la primera comunidad: “los creyentes vendían posesiones y bienes, y lo repartían entre todos, según la necesidad de cada uno”. Todo ello en el camino de abrir de nuevo los templos y ofrecer de manera progresiva la participación en la Eucaristía, alimento de la Comunión del Pueblo de Dios.

NOTA DE LA COMISIÓN EJECUTIVA ANTE EL INICIO DE LA SALIDA DEL CONFINAMIENTO (29 de abril de 2020)

1. Nos alegra y damos gracias a Dios, de que la enfermedad vaya siendo controlada y pueda iniciarse, aún con reservas y precauciones, la recuperación de las actividades habituales de nuestra vida común. Tras este tiempo de dolor y sufrimiento a causa del fallecimiento de seres queridos y de los graves problemas sanitarios, sociales, económicos y laborales, hemos de afrontar esta situación con esperanza, fomentando la comunión y sintiéndonos llamados a ejercer la caridad personal, política y social.

2. Compartimos el dolor de miles de familias ante los fallecimientos causados por esta pandemia. Hemosorado por su eterno descanso y por el consuelo de familiares y amigos; queremos expresar nuestro deseo de celebrar en las próximas semanas las exequias con quienes lo soliciten en cada parroquia, y, más adelante, en una celebración diocesana para manifestar la esperanza que nos ofrece el Resucitado.

3. Agradecemos de nuevo el trabajo realizado con generosa entrega por tantas personas de los servicios sanitarios y de numerosas actividades que hacen posible la vida cotidiana en nuestra sociedad. De forma especial, reconocemos la disponibilidad y el servicio de los sacerdotes, consagrados y laicos en estas semanas.

4. Continuaremos impulsando con las personas que se ven afectadas por la crisis económica y social, el trabajo de Cáritas y de otras instituciones eclesiales para paliar estas consecuencias de la pandemia. Ofrecemos los principios de la Doctrina Social de la Iglesia y la acción de los católicos en la reconstrucción de la vida social y económica, siguiendo el “plan para resucitar” del papa Francisco.

5. Después de semanas sin expresar comunitariamente nuestra fe en templos y locales parroquiales, queremos recuperar progresivamente la normalidad de la vida eclesial. En esta fase de transición, mantenemos la propuesta de dispensar del precepto de participar en la Misa dominical y sugerimos a personas de riesgo, mayores y enfermos, que consideren la posibilidad de quedarse en casa y sigan las celebraciones por los medios de comunicación. Pedimos a los sacerdotes y colaboradores que hagan un esfuerzo por facilitar la celebración y la oración, cuidando las medidas organizativas e higiénicas. Las personas que acudan a la iglesia para las celebraciones o para oración personal, deben hacerlo siguiendo las pautas y recomendaciones que unimos a esta nota, siempre a expensas de las normas de las autoridades sanitarias.

6. Instamos a las autoridades de las diversas administraciones públicas, a los partidos políticos y organizaciones empresariales y sindicales, a otras asociaciones e instituciones, así como a todos los ciudadanos, al acuerdo y colaboración en favor del bien común. Todos estamos llamados a ser responsables en la convivencia para evitar en lo posible la expansión de la enfermedad y ayudar a los pobres y a quienes más padezcan las consecuencias de esta pandemia.

7. Nos unimos en la oración común que afianza la fraternidad, suplicamos la gracia del Señor y la luz del Espíritu Santo para discernir lo que Dios nos quiere decir en esta circunstancia; pedimos especialmente por los investigadores a fin de que alcancen un remedio a la pandemia. Nos ponemos bajo la protección materna de la Inmaculada patrona de España.

